

Doamne, Isuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul.

Știm oare să apreciem ceea ce avem?

Într-o bună zi, un om foarte înstărit și-a luat fiul într-o călătorie, pentru a-i da o lecție de viață. L-a dus să vadă cum trăiesc oamenii săraci, pentru ca astfel băiatul să-și dea seama cât este de norocos și să învețe să aprecieze ceea ce are. Două zile și două nopți, le-au petrecut la ferma unor oameni săraci tare, după care s-au întors la casa lor cea îndestulată. Într-una din zile, dorind să știe ce impresie a făcut acest drum fiului său, îl întrebă.:

- Fiule, cum ți s-a părut drumul?
- O, a fost grozav, tată.
- Ai văzut cum trăiesc unii oameni, că n-au de nici unele?
- Da, tată, spuse băiatul.
- Și ce-ai învățat tu din asta?
- Am văzut că noi avem un singur câine și ei eu patru. Noi avem o piscină care nu trece de jumătatea grădinii, și ei au un iaz care pare să nu se mai sfârșescă. Noi ne-am pus felinare în grădină, ei au toate stelele cerului. Curtea noastră ține până în fața casei, a lor e cât vezi cu ochii. Noi avem o bucată de pământ pe care locuim, și ei au câmpuri fără hotare. Noi avem servitori, ei însă ajută pe alții. Noi ne cumpărăm mâncarea, ei și-o iau din grădină. Noi ne-am ridicat pereți înalți să ne protejeze, ei au prieteni mulți care îi apără.

Tatăl băiatului a rămas ca trăznit, neștiind ce să mai spună.

- Îți mulțumesc, tată, că mi-ai arătat cât suntem de săraci.

Nu-i așa că există întotdeauna un alt punct de vedere? Povestea asta te face să te gândești ce bine ar fi dacă am aprecia ceea ce avem, în loc să fim nefericiți pentru ce lipsește. Viața e prea scurtă, învață să te bucuri de ea! (din *Românul canadian*)

*Poruncă nouă vă dau vouă:
să vă iubiți unul pe altul (In. 13, 34)*

CUPRINS

Porunca Iubirii apare cu binecuvântarea **Arhiepiscopiei Sibiului**

C	Primăvara iubirii. Sfaturi despre prietenie și		C
A	căsătorie	5	R
L	Cum să-i deosebim pe eretici -		E
E	Sfântul Teofan Zăvorâtul	18	D
V	Acatistul si Paraclisul Sfântului Părintelui		I
Î	nostru Arsenie Boca	48	N
R	Cultura muzicală bisericească la români (I) -		Â
U	Prof. drd. Gheorghe Malene	66	D
L	Nume din Cartea Vieții: Ana – mama proorocului		E
L	Samuel - Corneliu C.	78	J
V	Biserica și cele trei cercuri - Cristian Șerban.	81	D
I	Mai este vreo speranță? - Dr. Iosif Niculescu		E
A	(medic, veteran de război).	83	A
T	Despre Sfintele Icoane – importanța și		D
A	celebritatea lor - Stelian Gomboș.	88	R
V			A
I	Abonamente. Difuzare. Publicitate	98	G
A	Cartea ortodoxă prin poștă	99	O
T			S
A			T
A			E

Pace ție, cititorule!

Rugăciunea bolnavului

Ți-am cerut, Doamne, putere ca să am succes în viață,
 Dar m-ai făcut neputincios ca să învăț să mă supun.
 Ți-am cerut sănătate ca să înfăptuiesc lucruri mari,
 Dar am ajuns infirm ca să săvârșesc lucruri și mai mari
 Și astfel viața mea să primească o altă valoare.
 Ți-am cerut bogăție ca să fiu fericit,
 Dar m-ai făcut sărac ca să fiu smerit.
 Ți-am cerut stăpânire ca să fiu prețuit de oameni,
 Dar am primit neputința ca să am mereu nevoie de Tine.
 Ți-am cerut prietenia celorlalți ca să nu trăiesc singur,
 Dar Tu mi-ai dat o inimă ca să-i iubesc pe toți.
 Ți-am cerut toate lucrurile care mi-ar fi putut aduce bucurie,
 Dar Tu mi-ai dat viața ca să mă bucur de toate lucrurile ei.
 Nu am primit nimic din ceea ce am cerut,
 Dar am primit tot ceea ce nu nădăjduisem.
 Fără să vreau, rugăciunile pe care nu le-am rostit, au fost auzite.
 Sunt cel mai fericit dintre toți oamenii.
 Îți mulțumesc, Doamne!

PRIMĂVARĂ IUBIRII

Sfaturi despre prietenie și căsătorie

O problemă foarte importantă

Dragul și tânărul meu prieten, cu sfântă emoție îmi aduc aminte de vremea când eram de vârsta ta. Se sfârșeau anii de liceu și bacalaureatul era aproape. Sufletul vibra de cele mai frumoase sentimente și printre alte versuri pe care țineam să le înscriem, ca și amintire celor dragi, erau și sunt următoarele:

Născut dintr-un crâmpei de soare

Și o fărâmă de pământ,

Firul curat, gingaș și sfânt

Îmbobocește și dă-n floare...

Tot pe atunci mi-a căzut în mână o cârticică pe care cu multă inspirație autorul a intitulat-o *Primăvara iubirii*. Mi-am însemnat mare parte din conținutul ei. Autorul mă va ierta că i-am uitat numele și că din ce am reținut îți voi comunica și ție pentru că ai mare nevoie de ce-ți voi spune.

Te-am zărit zilele acestea și... nu erai singur. Nu roși. Ești la vârsta la care lucrul acesta este normal. Totuși aș vrea să știu câteva lucruri despre prietena ta. Nu te vei supăra pe mine că am cules impresii și de la alții. Și mă bucur că toți au despre ea păreri bune. E cuminte și sănătoasă, se pricepe la gospodărie, e reținută și n-are gusturi extravagante pentru modă sau dans, pentru discotecă sau cinematograf. Își iubește părinții și-i ascultă. Este evlavioasă și inteligentă. Te felicit din toată inima că ți-ai ales o asemenea prietenă.

Vrei să stăm puțin de vorbă? Dacă vrei, așează-te căci am să-ți spun câteva lucruri importante. Să nu crezi că o să-ți țin o predică. Nu va fi decât o discuție sinceră între doi prieteni buni. Vreau să te previn de la început ca nu cumva într-o bună zi cel rău să vă fure amândurora și fericirea și onoarea. Am văzut cum au

căzut și s-au nenorocit așa de mulți tineri, care, din nefericire, n-au fost preveniți asupra primejdiilor din timpul prieteniei lor și asupra a ceea ce trebuie să fie o căsnicie creștină. Pentru aceasta vreau să-ți deschid ochii și să te păzesc de o nenorocire ce te pândește. Fericirea unei iubiri curate aș vrea să te scape pentru totdeauna de această nenorocire.

Iubirea

„Surâsul tău o rază de soare,
 Și ochii tăi sunt stele-n noaptea mea,
 Și sânul tău de vergină, ninsoare,
 Ce lin l-acoperi tu cu mâna ta ...” (M. Eminescu)

Când citeai, cu câțiva ani înainte, versuri ca și acestea, nu le dădeai prea mare importanță. Poate credeai că sunt nimicuri. Astăzi îți dai seama că ele spun adevărul. Tu iubești, tu ai întâlnit o tânără copilă. Vălul ți-a căzut de pe ochi. Până acum te gândeai la tine însuși. Acum ai descoperit o altă ființă, o persoană ce ți-e nespus de dragă. O persoană al cărei farmec te-a captivat. O persoană care ți-e mai scumpă decât tine însuși. O persoană care ai vrea să-ți aparțină toată viața și căreia ai vrea să-i oferi proiectele tale, succesele tale, munca ta, iubirea ta. Când ești lângă ea te simți bine, când ești departe îi simți lipsa.

O lume nouă ți s-a deschis în fața ochilor. Lumea încântătoare a iubirii.

„O rămâi, rămâi la mine
 Te iubesc atât de mult,
 Ale tale doruri toate
 Numai eu știu să le-ascult.” (M. Eminescu)

Este însă un lucru mai mare decât iubirea sentimentală, erotică și anume *adevărată fericire*. Când omul se detașează de eul său pentru a căuta dezinteresat eul altuia, numai atunci descoperă fericirea și frumusețea iubirii. Fericirea ce ne-o descoperă iubirea pământească ne face să simțim profunzimea unei iubiri superioare: *iubirea dumnezeiască*.

Prietene, iubirea ta trebuie să fie curată și dezinteresată.

Iubește dezinteresat și sincer, fă ca fericirea ta să n-aibă niciodată sfârșit.

„Atât de fragedă, te-asemeni
Cu floarea albă de cireș,
Și ca un înger dintre oameni
În calea vieții mele ești” (M. Eminescu)

Prietena

Ce iubești la ea? Talia grațioasă? Ochii ei vioi? Conversația atrăgătoare? Râsul ei de argint? Zburdălnicia ei tinerească? Toate aceste calități pot seduce pe un amoret, pe un erou din romanele captivante. Dar tu ești un băiat serios și nu-ți poți privi prietena cu ochii unui amoret. O față frumoasă, o talie grațioasă, ochii strălucitori, o conversație plăcută, râsul argintiu, zburdălnicia copilărească nu sunt decât o fațadă exterioară frumoasă. Te bucuri văzându-ți prietena atât de frumoasă, dar trebuie să consideri în primul rând persoana, omul.

Această făptură ți-e dragă înainte de toate pentru că dorești să-ți fie tovarășă credincioasă de viață. Cu ea vei începe călătoria vieții. Omul fără partener de viață e o ființă incompletă, dacă n-are cumva alt ideal căruia și-a consacrat viața, cum ar fi călugăria. Omul are nevoie de comuniune. După truda unei zile de munca este nevoie de tihna și liniștea căminului.

Mai mult, bărbatul are nevoie de femeie și femeia de bărbat, pentru o viață morală. Bărbatul are o inteligență rece, el analizează și judecă. Femeia are delicatețea și sensibilitatea ei. Când judecata rece a bărbatului și sensibilitatea femeii se unesc se produce o armonie perfectă.

Mai mult încă, bărbatul își face mereu planuri noi. Femeia e prin fire tradițională și religioasă. Ea păstrează pentru soțul ei ceea ce merită să fie păstrat. Ea îl încurajează și adeseori îi corectează hotărârile, arătându-i drumul drept, pe care ea îl vede instinctiv. Ea este în adevăratul sens al cuvântului ajutorul lui: „Și a zis Domnul Dumnezeu: Nu este bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el” (Facere 2, 18). Ea va face viața ta casnică să fie plină de bucurie. Ea te va ajuta pe drumul vieții.

Și acum prietene, vreau să-ți spun un lucru pe care să nu-l uiți până la fericita ta împlinire, până la Cununie în fața sfântului Altar. Nu trebuie să o consideri pe prietena ta numai însoțitoarea vieții tale, ci și viitoarea mamă a copiilor tăi. Vrei să știi ce misiune nobilă o așteaptă? Gândește-te la propria ta mamă. Ce a fost pentru tine mama ta? Totul. Inima ta se înduioșează când te gândești la sacrificiile îndurate, chiar la riscul vieții, la munca ei la neodihna ei, la rugăciunile ei, la iubirea ei dezinteresată. Cu cât vei înainta în vârstă cu atât te vei închina cu mult mai mult respect în fața icoanei mamei tale. Prietene, nu uita că prietena ta e o viitoare mamă. Iubirea atât de duioasă a mamei tale se va reînnoi în ea. După ani de zile, dacă Dumnezeu va vrea, copiii tăi te vor binecuvânta că le-ai dat o mamă atât de bună. Să ai deci o inimă plină de respect față de prietena ta. Să ai respect față de ea, aducându-ți aminte că va fi mama copiilor tăi. În interesul fericirii voastre, trebuie să vezi în prietena ta o persoană, o făptură aleasă, partenera vieții tale și mama copiilor tăi. Numai așa iubirea ta va fi nobilă, adâncă și statornică.

O ispită puternică și fatală

Cred că ai băgat de seamă că nu-i ușor să vezi în prietena ta pe viitoarea parteneră de viață și pe mama copiilor tăi. Lucrul acesta cere un anume efort. Pentru a ajunge aici trebuie să lupți împotriva unei forțe animalice. Această forță care o porți în tine este instinctul sexual.

Instinctul nu poate lucra altfel. El își urmează orbește drumul său. Fiind o forță naturală și nu spirituală, nu caută altceva decât satisfacția sa. Nu vreau să spun că acest instinct este în sine rău. El are un rol important, căci prin el se manifestă puterea generatoare, putere care constituie virilitatea. Nu este vorba numai de virilitatea fizică, ci și de virilitatea sentimentului, inteligenței și voinței. Și instinctul este un dar de la Dumnezeu. Puterea generatoare e o conlucrare cu puterea creatoare a lui Dumnezeu. În virtutea acestei puteri, mai târziu, în cadrul căsătoriei vei fi

binecuvântat cu copii. Ea îți va dăruia două bunuri de valoare: demnitatea și bucuria de părinte. Când primul tău copil, drăgălaș și sănătos, se va odihni pe brațele tale, vei înțelege toată măreția și bucuria unei atari puteri.

Nu vreau deci să mă ridic împotriva instinctului pe care Dumnezeu l-a sădit în noi. Vreau însă să te fac să înțelegi că ceea ce este binecuvântare, se poate preschimba în blestem. Instinctul este o forță naturală ca apa și ca focul. Când fluviul e menținut în albia sa, e o binecuvântare pentru tot ținutul. Dar când se revărsă, distruge tot ce găsește în cale. Așa că dacă instinctul sexual va fi în viața ta o binecuvântare sau un blestem depinde numai de tine.

În natura exterioară forțele naturale tind violent spre descătușare. Neîncetat încearcă să-și sfărâme lanțurile. Când și-au câștigat libertatea nu mai cunosc nici un stăpân, nici o stavilă, n-au nici o milă. Instinctul sexual e o forță naturală în om, este o fiară adormită care nu cunoaște nici o robie morală. Când a scăpat de sub control e gata să sară a-și înhăța prada. Nici o fiară a deșertului nu e mai abilă și mai șireată. El dă plăcerii, pe care Dumnezeu a împreunat-o cu puterea procreatoare, un înțeles pervertit socotind-o ca scop în sine. Excită pofta cărnii, iar „dorința cărnii este moarte, dar dorința Duhului este viață și pace” (Rom. 8, 6). Diadoh al Foticeii ne spune că diavolul „călărește pe mustul cărnii, ca unul ce e cuibărit în trup, ca prin firea ușor de mântuit a acestuia să amăgească sufletul”. Instinctul respins odată se ridică cu mai multă îndrăzneală. Respins de sute de ori, revine de sute de ori. Este când lingușitor, când agresiv, dar tot mai nerușinat și insistent. Dorințele pe care le stârnește devin un chin trupesc greu de suportat, excită nervii și acoperă inteligența cu o ceață groasă. Acest monstru își vâra ghearele în trup și suflet. Eu înțeleg de ce pentru mulți tineri e greu să lupte contra acestei fiare și uneori se lasă biruiți.

Cel puțin dacă ispitele n-ar fi cultivate de impresii exterioare. Dorința sexuală e stârnită de lăudăroșenia tinerilor stricați, pentru care bărbăția este sinonimă cu sclavia pasiunilor sexuale, de revistele pornografice, de casele video cu imagini scârboase, de alcool, de cinematografe, de discoteci și dansuri destrăbălate.

Să nu ne mirăm dacă un adversar atât de violent și de puternic, cum este instinctul sexual, îl orbește pe tânăr și-l târăște înspre plăceri josnice. Instinctul își ajunge întotdeauna ținta într-un om fără voință. Ce se întâmplă atunci? Onoarea și demnitatea sa de om sunt dărmate. Chipul prieteniei curate se întunecă și nu mai vede în ea ființa gingașă ce îi va fi parteneră de viață și mamă a copiilor săi. Ochii săi orbiți de patimi nu mai văd decât grosolănia. În prietenă nu mai vede decât femeia ca obiect al dorințelor sale păcătoase, un instrument al plăcerilor sale. Când a ajuns aici, împătimitul caută să afle și la prietena sa o dispoziție asemănătoare. Atitudinea neglijentă, mângâierile, pipăirile, cuvintele de dragoste, îmbrăcămintea prea sumară, toate acestea atâță pasiunea sexuală a băiatului. Poate că prietena nu se gândește la așa ceva, dar sentimentalismul ei n-are margini. Vrea să iubească și să fie iubită. Nu se gândește că un hoț pândește cu ochii avizi momentul în care să-i pângărească ființa. La început el e măgulitor, insinuant, face aluzii discrete. Apoi devine insistent și obraznic și o întreabă direct. Ea poate refuza rușinată, indignată. El stăruie zicând: „aceasta e iubirea”. Apoi cu viclenia șarpelui: „dacă m-ai iubi ai ceda dorințelor mele”. Și cu obraznicie diabolică își joacă ultima carte: „dacă nu consimți, te las”.

Zadarnic ea îi spune că acest lucru e păcat, că ceea ce îi pretinde e dezonorant, că părinții să știe ar muri de rușine și indignare. Inima lui a devenit tare ca piatra. Au amuțit remușcărilor. Pasiunea a făcut din școlarul său un demon. Puterile naturale se descătușează și aduc după ele ruina și triumful răului. Nenorocit, de sute de ori nenorocit, tânărul lipsit de voință și de putere, se lasă în mâinile instinctului. Instinctul avea menirea să fie rob și iată că a devenit stăpân tiranic și crud.

Omul a reușit să stăpânească forțele oarbe ale naturii obligându-le să-i slujească. Cu ajutorul focului prelucrează metalele, cu forța apelor pune în mișcare turbinele hidrocentralelor. Omul este stăpânul pământului și atunci oare n-ar trebui să fie stăpân și peste trupul său? N-are el putere să înfrâneze forțele naturale din trupul său?

Știu sigur că există lași care capitulează de la primul atac. Deși au crescut trupește, voința lor a rămas foarte mică. Ar trebui ca ei înșiși să se disprețuiască pentru neputința lor. Ei în schimb se justifică zicând: „este imposibil să învingi pasiunea”. Sărmanii oameni! Aceasta este judecată de sclavi. Așa judecă numai oamenii care renunță la libertatea lor.

Ne vreau să-ți ascund realitatea. Lupta este grea, dar biruința este posibilă. Parcă-l aud pe Sfântul Apostol Pavel reproșându-ne: „În lupta voastră cu păcatul, nu v-ați împotrivit până la sânge” (Evrei 12,4). Dacă zi de zi lucrăm pentru trupul nostru câștigându-i pâinea cea de toate zilele, oare sufletul nu-i mult mai presus decât el?

Nu trebuie pentru libertatea și fericirea lui să ne luptăm cu mai mult curaj?

Adevărata iubire

Există ceva gingaș și sfânt în iubirea curată a doi tineri. Esența iubirii prietenei stă în certitudinea că se poate încrede în prietenul său. Această încredere e oarecum o icoană a încrederii pe care creștinii o au în Providența divină.

Încrederea în tăria lui de caracter, în bărbăția lui, în iubirea adevărată a alesului inimii ei, o fac pe tânăra fată să-și lege viața de el. Vrea să-i aparțină până la moarte. Nu-ți poți da seama cât de decepționată ajunge o asemenea ființă când își dă seama că omul în care și-a pus nădejdea este stăpânit numai de pofta sălbatică.

Prietene, nu voi putea înțelege niciodată ca un tânăr în care mai există o licărire de sentimente nobile să pângărească nevinovăția prietenei sale. Cel ce pricinuieste o astfel de rușine prietenei sale, răvășindu-i sufletul și rănindu-i inima care va sângera mereu, numai pentru a-și satisface o pasiune murdară, este mai vinovat ca un tâlhar.

În gândul ei îl socotea un om galant, protectorul purității și demnității ei. De câte ori nu și-o fi spus: „prietenul meu nu e ca ceilalți, el este un om cu suflet nobil”. Și iată că „omul nobil” s-a demască, dovedindu-se un hoț ordinar. Ceea ce trebuia să ocrotească a călcat în picioare. Prin aceasta a distrus în

sufletul ei imaginea ideală ce și-o formase despre el. Și-a pierdut respectul în fața ei. S-a dăruit ceea ce ar fi putut fi temelie puternică pentru viitoarea căsătorie.

Prietenul ei era omul ideal, omul visurilor sale, omul puternic să o apere în toate împrejurările. Și când colo el s-a dovedit a fi un slăbănog. Ea l-a vrut de stăpân și când colo el are suflet de sclav. Slăbănogeala aceluia ce trebuia să fie puternic o va face să-și piardă respectul față de el și iubirea i se va împușina. Așa începe neînțelegerea, suferința și nefericirea.

Cu gândul la copiii ce vor veni

Prietenia voastră are ca și țintă căsătoria. Inima voastră așteaptă în tăcere, dar cu o dorință arzătoare, ziua în care, în fața sfântului altar, vă veți uni pentru totdeauna. Tu trebuie să știi că *Taina Nunții este un act sfânt, de origine dumnezeiască în care, prin preot, se împărtășește harul Sfântului Duh unui băiat și unei fete ce se unesc liber în căsătorie, care sfințește și înalță legătura naturală a căsătoriei lor la demnitatea reprezentării unirii duhovnicești dintre Hristos și Biserică.*

Căsătoria nu-i un mijloc lesnicios de a dobândi plăceri, nici o asigurare împotriva neputințelor de la bătrânețe, ci este comuniune și dăruire. Menirea căsătoriei este *desăvârșirea* personală a soților și *procreația*. Sper că nu sunteți dintre acei tineri „moderni” care nu voiesc copii. Din nenorocire există astfel de fapte denaturate, ființe egoiste până la limită, care de altfel nici n-ar merita să aibă copii. A avea copii înseamnă a primi binecuvântarea lui Dumnezeu în casa ta. Cei ce își bat joc de mama unei familii numeroase sunt niște mizerabili. Când văd o mamă cu pruncul în brațe mă gândesc la cuvintele Mântuitorului: „cine va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine Mă primește” (Matei 18, 5). A avea copii înseamnă a avea o mare răspundere. Părinții făuresc în mare soarta copiilor, le procrează trupul, care este organ al sufletului. Copiii moștenesc de la părinți nu numai particularități fizice, ci și trăsături morale. Copii poartă în germene calitățile și defectele părinților. Înțelegeți tu cât de mare este răspunderea ta de viitor

părinte? Cei ce se aruncă în brațele instinctului josnic își împovărează urmașii cu tarele ereditare ale unei vieți dezordonate.

Dimpotrivă, dacă ești un tânăr moral, în ziua cununiei îți poți privi cu ochi curați mireașa. Mai târziu copiii și nepoții tăi vor fi bucuria vieții tale.

Desigur, mai există cazuri în care tineri ce au greșit înaintea căsătoriei încearcă să-și îndrepte viața, consacrându-se creșterii și educării copiilor, dar aceștia nu sunt prea mulți. Cei ce nu s-au putut stăpâni până la cununie își cresc rău copii, iar mai târziu copiii îi vor acuza. De aceea, dragă prietene, din iubire față de viitorii tăi copii, nu întina trupul prietenei tale.

Spuneam mai înainte că în lumea “modernă” mulți dintre părinții tineri nu-și doresc copii și recurg la *cea mai oribilă crimă: avortul*. Ba se întâmplă că trăind în păcate înainte de căsătorie să recurgă, în cazul în care tânăra rămâne însărcinată, tot la această gravă fărădelege. Nu numai oamenii Bisericii, ci și medicii, antropologii și biologii cinstiți ne spun că avortul, din moment ce întrerupe o viață cu identitate separată, este crimă și că embrionul este viață cu existență și identitate de sine, individ cu toate drepturile, din momentul conceperii.

Consecința acestui principiu fundamental – și anume că embrionul este o persoană din momentul conceperii – este că femeia „care leapădă pruncul cu voie este supusă judecății pentru ucidere” (Sfântul Vasile cel Mare, Canonul 2). Și nu numai ele, ci și „cei care dau medicamente avortive sunt ucigași. Și ei și cele care primesc otrăvuri ucigătoare de embrioni”. (Sfântul Vasile cel Mare, Canonul 8).

Complicitatea la avort este complicitate la crimă. Sfântul Ioan Gură de Aur consideră împreună vinovat de păcatul uciderii și pe bărbatul femeii care face avort.

Pentru Biserica Creștină avortul, sau întreruperea sarcinii, nu este un oarecare act moral nepermis, ci este, fără nici o nuanță, *ucidere*. Este ucidere premeditată. Este ucidere mai vinovată, mai păcătoasă și mai urâtă de Dumnezeu decât oricare ucidere, pentru că ia dreptul la viață unei ființe omenești înainte de a gusta și mai ales înainte de a se învrednici

de Sfântul Botez.

Lipsurile materiale nu sunt un argument prin care poți justifica avortul. Poți ucide pe altul ca să trăiești tu? Și apoi Dumnezeu îi dă fiecăruia bucata de pâine necesară. Ba, dimpotrivă, s-a observat că aversiunea față de copil, aversiunea față de maternitate, crește o dată cu avuția. „Fecunditatea popoarelor descrește în proporția progresului bogățiilor sale, a bunei stări și a civilizației” (Moreau de Jonnes).

Cei căsătoriți trebuie să primească binecuvântarea cerului, născând și crescând copii sau să ducă o viață de familie cumpătată. Nu am avut intenția în această broșură, iubite prietene, să mă opresc pe larg asupra moralei vieții de familie. Îți spun doar că zilele de sărbătoare și posturile trebuiesc păzite. Așa cum ne învață bătrânii duhovnici, zilele în care „se cheamă copii” sunt marța și joia.

Mai trebuie adăugat că toate „tehnicele preventive”, medicamentele anticoncepționale, onania (ferirea) conjugală, sunt păcate, fiecare cu gravitatea lui, însă cel mai mare, *strigător la cer*, este avortul.

Dar Dumnezeu?

Până acum n-am vorbit deloc despre Dumnezeu. Am făcut-o dinadins, pentru a-ți argumenta logic și din punct de vedere natural că nu trebuie să pângărești nici cinstea prietenei tale și nici a ta. Acum trebuie să ne suim cu gândul mai sus.

Există Dumnezeu! Filozoful Petre Țuțea spunea că omul care nu crede în Dumnezeu este un biet animal care vine de nicăieri și merge nicăieri. Sfântul Pavel spune că „voia lui Dumnezeu aceasta este: sfințirea voastră; să vă feriți de desfrânare, ca să știe fiecare dintre voi să-și stăpânească vasul său în sfințenie și cinste, nu în patima poftei cum fac neamurile, care nu cunosc pe Dumnezeu” (I Tes. 4, 3-5).

Ce putem spune despre cei ce se întinează înainte de căsătorie prin desfrâu? „Ce importantă are, zic ei, voia lui Dumnezeu, eu fac ce vreau!”. În felul acesta refuză să-L asculte pe Dumnezeu într-un lucru foarte important, din motive egoiste și josnice: pentru a urma dorinței sexuale. Eu te întreb: nu este aceasta o adevărată nebunie? Mai mult! Cel ce-și determină prietena sau prietenul să păcătuiască îi pierde sufletul, îl răpește lui Dumnezeu și-l oferă diavolului. Ori și pentru acel suflet a curs pe

Cruce Sângele lui Hristos.

Un ultim argument. Nașterea de prunci este un lucru sfânt, așa de sfânt încât Dumnezeu conlucrează în actul de procreare. Nu este atunci o blasfemie să-L silești pe Dumnezeu să colaboreze la o faptă pe care n-o dorește? Nu e o nerușinare să-L determini să creeze un suflet printr-o faptă pe care o urăște? N-ar trebui ca binecuvântarea Lui în acest caz să se schimbe în blestem? Iubite prietene, ai vrea să te prezinți în fata lui Dumnezeu ca un pătimăș mizerabil, ca un seducător vrednic de dispreț? Ai vrea să zidești fără El casa fericirii tale?

Scuze lașe și rușinoase

Sunt mulți cei ce te vor sfătui astfel. Prietenii tăi îți vor povesti aventuri păcătoase și tu vei fi ispitit să le urmezi. Oamenii căsătoriți vor face și mai rău. Vei fi prietenul lor dacă te vei face părtaș la discuții destrăbălate și dacă îți va plăcea și ție ca și lor mocirla. Eu știu ce-ți vor spune: „este imposibil și nefiresc ca un tânăr frumos și sănătos ca tine să trăiască fără relații sexuale”. Dar aș vrea să știu dacă vreunul dintre ei a fost vreodată în stare să zică „nu” dorințelor păcătoase. Vor râde când le vei vorbi de castitate. Așa făceau și păgânii. Cel mai important lucru pentru ei era să trăiască în legături păcătoase, iar satisfacerea patimilor cea mai mare plăcere. Că prin aceasta pângăresc o ființă nevinovată și o fac să sufere, nu mai contează pentru ei. A discuta cu ei despre prietenie curată este un lucru fără sens. De fapt, Domnul Iisus Hristos ne-a și spus: „nu aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor” (Matei 7, 6).

Știu că lupta pentru a te păstra curat este grea. Dar oare ce lucru mare se poate dobândi fără luptă? Cu atât mai mult o căsnicie fericită. Nu uita însă nici cuvântul Sfântului Apostol Pavel: „nici desfrânații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții... nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (I Cor. 6, 9-10).

Dacă ar fi imposibilă o viață curată până la căsătorie atunci L-am putea socoti pe Dumnezeu un tiran pentru că ne cere acest lucru. Dar Dumnezeu este Tatăl nostru. Duhovnicii, dacă ți-ar putea vorbi, ți-ar putea arăta o mulțime de tineri care duc o luptă eroică și biruie. Chiar și medicii, dacă sunt cinstiți, îți vor spune ca și doctorul Meyer: „pretextul fatalității pasiunii este o enormă minciună, ale cărei consecințe teribile strică omenirea...

Înfrânarea e posibilă. Mii de oameni au dovedit-o. Au afirmat aceasta oameni care se bucură de cea mai mare autoritate și pe care nu-i putem acuza de exagerări. Nu lipsește putința, ci voința”.

Antrenament

Sfântul Pavel face o comparație plastică între antrenamentul sportiv pentru a obține o bună performanță și lupta pentru desăvârșire creștină: „Nu știți voi că acei care aleargă în stadion, toți aleargă, dar numai unul ia premiul? Alergați așa ca să-l luați. Și oricine se luptă se înfrânează de la toate. Și aceia, ca să ia o cunună stricăcioasă, iar noi o cunună nestricăcioasă”. (I Cor. 9, 24-26).

Eu îi admir pe sportivi pentru tăria și râvna lor, pentru voința lor neșovăielnică. Ani la rând fac exerciții pentru a obține performanțe fizice și morale. Antrenamentul tău trebuie să fie pe un alt plan. Trebuie să câștigi puterea de a spune acest cuvânt scurt: „nu!” Pentru aceasta îți trebuie eroism. Căci pentru un tânăr curat acest „nu” trebuie să fie neclintit ca un bloc de granit. Un „nu” spus necurăției peste tot și tuturor formelor de ispitire. Pentru aceasta trebuie să ai mereu ochii deschiși și să faci mereu exerciții. Cel ce știe spune un „nu” victorios îi depășește pe toți campionii sportului.

Un „nu” gândurilor și imaginațiilor necurate, precum și literaturii sau revistelor păcătoase. Nu lăsa ca înclinațiile sexuale să-ți preocupe gândul, păzește-ti gândul. Astfel gândul întinat îți va provoca răzvrătirea instinctului.

Un „nu” întâlnirilor cu o intimitate păcătoasă, în locuri care te-ar putea duce la cădere. Într-un aforism, Lucian Blaga ne spune că diavolului nu trebuie să-i facem hatârul de a sta cu el de vorbă căci până la urmă ne bate în dialectică și ne înduplecă. Un tânăr cuminte se va întâlni cu prietena lui în prezența părinților ei, chiar dacă acest lucru s-ar părea demodat astăzi, iar împreună vor putea participa la spectacole și manifestări culturale, morale, sau se vor plimba având o atitudine decentă.

Un „nu” alcoolului, pentru că unde e Bachus acolo e și Venus, un „nu” dansurilor necuviincioase, discotecilor, filmelor pornografice. Spunând acest „nu” vei fi învingător, vei fi un erou.

Cine te va ajuta

Dumnezeul nostru este iubitor de oameni și stă aproape de făpturile sale. El știe cât de slab este omul pe care l-a creat și vede lupta pe care o duce împotriva păcatului. Fiecare putem spune împreună cu Sfântul Pavel: „Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?” (Rom. 7, 24). Dumnezeu L-a trimis în lume pe Fiul Său, Domnul Iisus Hristos, Care prin jertfa Crucii a întemeiat Biserica.

În Biserică ni se împărtășește Harul și ajutorul lui Dumnezeu, prin *Sfintele Taine* și prin rugăciune. E bine să te spovedești cât mai des, să urmezi sfatul duhovnicului și să te împărtășești la Liturghie cu Trupul și Sângele Domnului. El te va întări, te va ajuta și te va mângâia.

Apoi *rugăciunea* îți va fi mereu la îndemână, dându-i posibilitatea să-I spui oricând lui Dumnezeu necazul tău, iar *postul* îți va înfrâna trupul.

Va trebui să ai acum la tinerețe, dar și mai târziu, un program de viață ordonat: scolare și culcare la oră fixă, rugăciune, lectură religioasă, muncă, iar duminica și în sărbători neapărat participarea la *Sfânta Liturghie*.

Nu vreau să te aud văicărindu-te sau abandonând lupta, pentru că atunci ai fi de plâns, ci vreau să te văd biruitor. Mântuitorul ne spune: „Îndrăzniți! Eu am biruit lumea” (Ioan 16, 33).

*

Văd și ziua fericită în care, cu ființa curată și nepângărită, vă veți prezenta, tu și aleasa inimii tale, în fața sfântului altar. Ea se va simți ocrotită și în siguranță lângă tine. Va plânge de bucurie că aparține unui bărbat puternic și de onoare.

Tu vei avea mulțumirea că prin curăția și forța ta bărbătească ți-ai făcut iubita fericită și te-ai făcut fericit pe tine însuși. De acum încolo va fi o călătorie în doi. Ceea ce se câștigă cu trudă este durabil. Fericirea voastră va fi tot mai profundă, tot mai sfântă, până când într-o zi se va contopi în marea nesfârșită a iubirii lui Dumnezeu.

Dragul meu, toate cele spuse nu te fac dornic să cucerești această fericire?

CUM SĂ-I DEOSEBIM PE ERETICI

Sfântul Teofan Zăvorâtul

Vă răspund cu bucurie sau, mai corect, voi discuta cu dumneavoastră în scris problemele pe care le ridicați în scrisoarea deosebită pe care mi-ați trimis-o. Înainte de a-mi fi scris dumneavoastră, am auzit și eu câte ceva, dar n-am dat prea multă importanță. Însă acum văd că în regiunea în care trăiți a izbucnit o adevărată epidemie. De aceea, mă grăbesc să vă răspund așa cum mă va lumina Dumnezeu.

1. Îmi scrieți: „A venit la noi un învățător al credinței, ce pare un om politicos, și umblă nu numai pe la casele celor bogați, dar și pe la cei săraci, citește din Evanghelie, o interpretează, îi învață pe oameni credința în Hristos și îi îndeamnă să se pocăiască. Lângă mine stă un legător de cărți sărac. Învățătorul acela vine des la casa lui, unde adună o mulțime de lume. M-am dus și eu acolo de două ori. Se aude că și prin alte părți propovăduiește și adună oameni”.

Să ne oprim deocamdată aici cu scrisoarea dumneavoastră. Se vede foarte clar că acest predicator al credinței nu este un om al Bisericii. Cum să propovăduiască credința în Hristos fără să fie recunoscut ca propovăduitor de către Biserică? Lucrul acesta este nemaiauzit! Trebuia să vă gândiți că aici se întâmplă ceva suspect și să fiți reținut. Astfel v-ați purtat? Ați cercetat dacă sunt corecte cele pe care le auziți sau dacă duc spre ceva bun? Așa ar fi trebuit să priviți lucrurile de la bun început.

În continuare, spuneți că omul acela îi învață pe oameni să creadă în Hristos și citează mereu din Evanghelii. Lucrul acesta ar fi trebuit să vă dea de gândit. De ce vă învață credința în Hristos? Sunteți oare turc sau tătar? De mic copil credeți în Hristos și trăiți la sânul sfintei Biserici Ortodoxe, după exemplul tuturor sfinților care au fost slăviți de Dumnezeu. Atunci când a început să vă învețe despre credința în Hristos pe dumneavoastră, care deja credeți, ar fi trebuit să vă gândiți că ceea ce crede el trebuie să fie diferit de ceea ce credeți dumneavoastră, adică de credința Bisericii noastre.

Când v-a îndemnat să credeți în Hristos, trebuia să-l

întrebați: De ce ne spuneți un lucru ca acesta? Oare suntem nebotezați?

Și totuși nimeni dintre domniile voastre nu a protestat. Spunându-vă să credeți în Hristos, v-a considerat necredincioși, iar dumneavoastră ați tăcut și ați ascultat fără să spuneți nimic, ca și cum ați fi fost cu adevărat necredincioși.

Dacă propovăduiește o altă credință, iar dumneavoastră stați și-l ascultați, atunci loviți în credința Ortodoxă, în sfânta noastră Biserică și în toți cei care s-au mântuit și continuă să se mântuiască la sânul ei. Aceasta este cea de-a doua dumneavoastră greșală, mai mare decât cea dintâi!

În timp ce duceți o viață liniștită, îngrijindu-vă de mântuirea dumneavoastră, a venit un om oarecare și a început să vă predice: „Știți ceva? Hristos a murit pentru mântuirea noastră. Credeți în El, pocăiți-vă și veți fi mântuiți!”. Iar dumneavoastră, ca și cum ați fi auzit ceva nou și neobișnuit, v-ați lipit de el, gata să părăsiți Biserica, preoții și toate cele pe care până atunci le cinsteți ca pe niște mijloace de sfințire.

Ce lucru ciudat... Oare nu ați fost botezat și nu v-ați luptat în numele lui Hristos? Oare nu ați primit iertarea păcatelor prin taina spovedaniei? Nu v-ați împărtășit cu preacuratul Trup și cu scump Sângele Domnului? Nu la Hristos ați alergat de atâtea ori prin rugăciune și nu în El v-ați pus speranța de mântuire? Așadar, ce lucru nou și deosebit, care să nu fi urcat la gândul și la inima dumneavoastră, v-a propovăduit străinul acela?

Vă zice: „Hristos S-a răstignit pentru voi. Trebuie să credeți în El ca să vă mântuiți”. Oare nu mărturisim lucrul acesta în fiecare zi în Simbolul credinței? „Cred (...) întru Unul Domn Iisus Hristos, Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om. Și S-a răstignit pentru noi...”. Același lucru îl mărturisim atunci când cântăm în biserică: „Unul născut Fiul lui Dumnezeu... Care Te-ai răstignit, Hristoase Dumnezeule, (...) miluiește-ne pe noi”; „Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos, împăratul nostru, Dumnezeu”; „Miluiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu” sau: „Acum slobozește... că au văzut ochii mei mântuirea Ta...”.

Întreaga Sfântă Liturghie nu este altceva decât amintirea și repetarea prin jertfa fără sânge a jertfei de sânge care s-a săvârșit pe Golgota pentru mântuirea noastră.

Dacă sunteți de acord cu toate acestea, atunci ce lucruri noi auziți, oare, de pe buzele predicatorului dumneavoastră, care vă fac să fiți gata să lăsați tot ce aveți înaintea și să-l urmați pe acela, fără să cunoașteți prea bine încotro vă va duce și știind că drumul pe care mergeți acum este cel adevărat?

Acesta este un lucru de neînțeles! E ca și cum ați cânta un imn într-un cor armonios și, dintr-o dată, vă opriți, ca să ascultați o voce a unui necunoscut intrat în cor fără să fie invitat de nimeni, care face notă discordantă cu ceilalți. Nu vă preocupa deloc dacă străinul acela a făcut bine începând să cânte sau dacă dumneavoastră ați făcut bine că ați încetat să mai cântați.

Cântăreții experimentați spun că a distinge o voce într-un cor este împotriva regulilor. Iar oamenii care admiră acea voce se acuză pe ei înșiși, deoarece dovedesc faptul că nu au simț estetic. În momentul de față, în privința temei mântuirii dumneavoastră, semnați cu necunoscătorii artei interpretării corale.

Până acum, ați avut multă grijă de mântuirea sufletului. Ați lucrat în pace și în liniște, alături de ceilalți frați. Dintr-o dată, a apărut străinul acela, care a început să tot repete una din multele învățături ale Bisericii, iar dumneavoastră v-ați îndreptat atenția spre el. Ați fost impresionat și acum păreți gata să lăsați totul și să-l urmați. Nu v-ați gândit nici un moment dacă purtarea aceluia sau a dumneavoastră este corectă. Cei care cinstesc lucrarea de mântuire vă vor considera ca pe un fel de mâncare fără gust la ospățul duhovnicesc.

De cum ați auzit primele sale cuvinte, trebuia să vă îndepărtați imediat, pe când dumneavoastră v-ați legat de el din ce în ce mai mult.

2. Îmi scrieți: „*Vorbește în permanență cu mult entuziasm despre Domnul nostru Iisus Hristos și despre jertfa Sa mântuitoare. Îl ascultăm cu plăcere, iar el ne atrage din ce în ce mai mult*”.

V-ați dat seama, oare, dacă este ortodox sau de altă credință? Sau poate v-ați gândit că, dacă știe rusește, este rus, și dacă vorbește despre Mântuitorul Hristos cu atâta entuziasm, trebuie să fie de-al nostru, căci cunoaște și propovăduiește adevărul... Aceste gânduri v-au amăgit și, astfel, ați căzut în înșelare.

Se poate să fie rus, dar nu are credința rusească. A fost ortodox, însă a căzut din Ortodoxie. Este eretic! Poate că propovăduiește mântuirea prin Hristos, dar nu așa cum ne-au învățat Hristos și

sfinții apostoli. Vorbește cu entuziasm, dar aceasta nu este o dovadă că ceea ce spune este adevărat. Mai degrabă dovedește faptul că este cu totul dăruit învățaturii sale și că se luptă pentru ea, ca și cum o adunătură de erezii și de rătăcirii ar fi singurul adevăr care există.

Oare cele ce vă spun acum sunt lucruri necunoscute pentru dumneavoastră? Sau poate nu știți al cui ucenic este? Cum e învățătorul, așa este și ucenicul. Știți, fără îndoială, că odată a venit pe la noi un anglican și a început să umble din casă-n casă, înșelându-i cu învățăturile sale pe unii dintre ai noștri - domni și doamne -, care nu păseau cu hotărâre pe drumul adevărului.

Dintre aceștia a răsărit și predicatorul dumneavoastră de acum, care continuă lucrarea de înșelare a anglicanului. Merge peste tot și încearcă să-i ducă la pierzanie și pe alții. Credința pe care o avea anglicanul o are și acesta. Amândoi s-au îndepărtat de adevărul de diamant al lui Dumnezeu și se află pe cea de-a patra treaptă a căderii în minciună, întuneric, hulă și erezie.

Nu vă voi descrie în amănunt în ce constă această cădere, dar vă voi prezenta pe scurt istoricul ei.

La început, exista o singură Biserică, a cărei credință era cea adevărată. Apoi, a venit ispita. Ca urmare, prin sofisticăria lui, papa de la Roma s-a îndepărtat de Biserică și de adevărata credință. Aceasta este prima treaptă a căderii în minciună și întuneric.

Din catolici sau papistași au ieșit protestanții,¹ care, prin alte sofisticării, au fost înșelați și s-au îndepărtat de catolicism. Iată a doua treaptă de cădere în minciună și întuneric.

Din protestanți, a ieșit sofisticăria anglicană² - cea de-a treia treaptă a căderii în minciună și întuneric.

Din sofisticăria anglicană a ieșit, în fine, o altă rătăcire, al cărei adept a fost și cel care a făcut pe la noi mai demult pe predicatorul și a reușit să-i ducă pe mulți la rătăcire. Aceștia se află cu toții pe a patra treaptă a căderii în minciună și întuneric.

Învățătorul dumneavoastră eretic, ce merge din casă în casă ca să-i înșele pe ortodocși, se află pe cea de-a patra treaptă a căderii în minciună și întuneric. Acesta este predicatorul pe care îl respectați atât de mult! Și vă bucurați de el!...

Adevărul curat, neschimbat și mântuitor al lui Dumnezeu nu se găsește nici la catolici, nici la protestanți, nici la anglicani,

nici la predicatorul dumneavoastră. El este cuprins numai în învățătura adevăratei Biserici, adică a Bisericii Ortodoxe. Se știe faptul că toți ceilalți, care se află în rătăcire, cred că ei sunt în posesia adevărului. Însă adevărul este departe de aceștia.

Catolicii, care s-au desprins primii din Biserică, au impresia că adevărul se află la ei.

Protestanții, care acuză falimentul catolic în multe privințe, în loc să se întoarcă la adevăr, s-au îndepărtat și mai mult de el. Ei nu și-au întemeiat noua lor biserică pe adevărul lui Dumnezeu, ci pe sofisticării eretice. Oricât ar pretinde că sunt în posesia adevărului, în realitate se află foarte departe de el.

Englezilor nu le-a plăcut protestantismul german și și-au făcut propriul lor protestantism, modelat după ei înșiși și după propriile lor concepții despre adevărurile veșnice pe care le-a revelat Dumnezeu. Ei s-au îndepărtat și mai mult de credința adevărată, pentru că au încercat să o abordeze prin mijloace omenești.

Atât din anglicanism, cât și din protestantism, au răsărit mai apoi o mulțime de lăstare. Schismele și ereziile s-au înmulțit. Fiecare lăstar nou se laudă că, în sfârșit, a găsit adevărul! În realitate însă, ele se cufundă și mai adânc în minciună și în întuneric. Nimeni nu caută adevărul acolo unde l-a așezat Dumnezeu, ci în propriile lor sofisticării. De aceea, nu au găsit lumina, ci numai câteva umbre în întuneric, pe care și-au întemeiat mărturisirea credinței. Printre aceste umbre se află și conținutul predicii care vă atrage atât de mult, așa cum îmi scrieți.

În vreme ce în Occident a crescut încontinuu numărul ereziilor, apărând noi și noi învățături rătăcite, mai mult sau mai puțin grave, în Răsărit, credința Ortodoxă a rămas neschimbată, sub oblăduirea Bisericii, care păstrează adevărul sfânt ca pe o comoară. Ortodoxia cinstește și apără adevărul care a fost propovăduit de Însuși Dumnezeu și răspândit apoi de sfinții Săi apostoli. Noi, creștinii ortodocși, care suntem fiii adevăratei Biserici, păstrăm și transmitem mai departe singurul adevăr care există, pe care îl avem direct de la Dumnezeu și rămânem neclintiți în credința noastră. Chiar dacă au trecut atâtea veacuri, adevărul s-a păstrat neschimbat și nealterat la sânul Ortodoxiei și a ajuns până la noi așa cum a fost el propovăduit de Dumnezeu și de sfinții apostoli. Sfânta noastră Biserică este în adevăr și de aceea și noi suntem în adevăr. Trebuie să-I fim recunoscători Domnului că

a binevoit să ne năștem la sânul adevăratei Biserici, care este Biserica Ortodoxă.

În vreme ce dumneavoastră ați crescut sugând la sânul adevărului veșnic, falsul dumneavoastră predicator a luat-o ieri-alaltăieri pe calea înșelăciunii. Cu toate acestea, nu șovăie să propovăduiască pretutindeni rățăcirile sale, iar dumneavoastră v-ați îndreptat privirea spre el, fără ca măcar să cercetați adevărul spuselor lui și, astfel, sunteți în primejdie să vă desprindeți de Sfânta Biserică și de adevărul lui Dumnezeu. Acest adevăr a trăit în credința părinților, a moșilor și strămoșilor noștri și a tuturor rușilor, de atunci de când au fost luminați, adică din vremea Sfântului întocmai cu apostolii Vladimir, acum aproximativ o mie de ani.

Câți sfinți nu au răsărit din Biserica noastră, care acum se roagă pentru noi dinaintea Domnului... Câți oameni nu au bine-plăcut lui Dumnezeu, umplându-se de har, așa cum se vedește din mulțimea de sfinte moaște nestricăcioase răspândite peste tot pământul rusesc... și, dintr-o dată, vine predicatorul acesta fals, care ieri-alaltăieri a fost înșelat și s-a adâncit în întuneric, și încearcă să vă desprindă de această sfântă însoțire.

Dar să nu ne oprim aici, căci aceeași mărturisire de credință și același drum mântuitor sunt urmate și de greci, de la care am luat lumina Ortodoxiei. Studiați-le istoria și, la capătul multor veacuri, veți ajunge până la Sinoadele ecumenice care au susținut și au confirmat dogmele credinței noastre, adică adevărul universal. Citiți istoria Sinoadelor care s-au întrunit până în vremea lui Constantin cel Mare, și pretutindeni veți vedea că același adevăr a fost mărturisit de mulțimea fără număr a credincioșilor și s-a răspândit până la capătul pământului.

Putem merge și mai departe. Citiți istoria secolelor de prigoană a credinței adevărate. Veți regăsi aceeași mărturisire de credință și același drum spre mântuire pe care îl urmăm noi acum. Toți mucenicii creștini au luptat pentru păstrarea neschimbată a învățăturii pe care le-au transmis-o apostolii, în vreme ce apostolii au luat credința și învățătura de la Domnul. Iar ce făcea sau ce spunea Fiul era potrivit cu porunca Tatălui Ceresc, în cadrul tainei Sfintei Treimi.

Iată de unde începe credința noastră! Iată care-i sunt originile! Ea a izvorât de la sânul Dumnezeirii și a curs de-a lungul veacurilor, ajungând neschimbată până la noi! Iar dumneavoastră ați fost gata să vă lepădați

de această credință veche și sfântă și s-o înlocuiți cu minciuna pe care o propovăduiește predicatorul acela fals! Este vreo logică în toate acestea?

3. Vă înțeleg reacția, atât a dumneavoastră, cât și a celorlalți care ascultă predicile pastorului: „*Doar nu spune nici un neadevăr! Propovăduiește adevărul, învață despre mântuirea în Hristos și despre Evanghelie*”.

Stați puțin! Nu vă grăbiți să trageți concluzii. Să punem lucrurile în ordine. Este permis să vorbim despre Iisus Hristos cu viclenie sau cu ocolișuri? Este permis să propovăduim drumul spre mântuire, dar să-i ducem pe cei care ne ascultă la pierzanie? Oare nu așa au procedat ereticii dintotdeauna? Câte și câte învățături n-au existat atât înainte de marele eretic Arie, dar mai ales după el... Toate acestea au fost afurisite de Biserică. În Occident, au apărut nenumărate erezii. Însă fără excepție, ele au fost respinse de Ortodoxie, chiar dacă și acestea Îl mărturisesc pe Hristos! Prin urmare, nu trebuie să tragem concluzia că oricine vorbește despre Hristos este neapărat și vrednic de crezare, ci este nevoie să cercetăm dacă într-adevăr propovăduiește calea sfântă spre mântuire.

Dintre domniile voastre, nimeni nu s-a obosit să facă o astfel de cercetare ci, cum ați auzit din gura aceluia numele prea dulce al lui Hristos, v-ați luat după el, fără să vă mai gândiți. Nimeni dintre domniile voastre n-a bănuat că numele acesta sfânt este rostit ca momeală de un om înșelat, ca să vă înșele și pe dumneavoastră și să vă ducă sufletele nebănuitoare la pierzanie.

Nu ați citit în Evanghelie cuvintele de avertizare ale Domnului: *Feriți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori (Matei 7, 15)?* Să nu vă închipuiți că prin cuvintele acestea, Domnul se referă la cei care nu cunosc numele Său. Nu. Se referă tocmai la cei care se folosesc de numele Lui ca să-i rățăcească pe ceilalți. Lucrul acesta rezultă din cuvintele pe care le rostește imediat după aceea: *Mulți Îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu în numele Tău am proorocit!? (Matei 7, 22).* Vedeți? Aceștia Îl propovăduiesc pe Hristos, dar El Însuși ne îndeamnă să ne păzim de ei. În ziua judecății le va spune: *Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtați-vă de la Mine cei ce lucrați fărădelegea (Matei 7, 23).* Prin aceste cuvinte, Domnul vrea să ne avertizeze că nicicând nu i-a considerat pe aceștia adevărați propovăduitori ai Săi, chiar dacă ei cred că sunt. Domnul nu Se regăsește în predica lor. Ei

vorbesc despre un alt Hristos, care nu este Cel Ce S-a jertfit pentru mântuirea noastră aici, pe pământ.

Vedeți că este posibil ca în numele Domnului să fie propovăduit altcineva? Dumneavoastră v-ați atașat de acel fals învățător numai pentru că acoperea înșelarea cu numele lui Hristos. Credeți că pentru el nu sunt valabile cuvintele: *mulți vor veni în numele Meu și pe mulți îi vor amăgi (Matei 24, 5)?*

Cu atitudinea dumneavoastră, îmi dați dreptul să vă mustru prin cuvintele Apostolului Pavel: *vă râvnesc pe voi cu râvna lui Dumnezeu, pentru că v-am logodit unui singur bărbat, ca să vă înfățișez lui Hristos fecioară neprihănită. Dar mă tem ca nu cumva, precum șarpele a amăgit pe Eva în viclenia lui, tot așa să se abată și gândurile voastre de la curăția și nevinovăția cea în Hristos. Căci dacă cel ce vine vă propovăduiește un alt Iisus, pe care nu l-am propovăduit noi, (...) voi l-ați îngădui foarte bine (II Cor. 11, 2-4).* Lucrul de care se temea Apostolul în privința corintenilor se întâmplă acum cu domniile voastre. A venit învățătorul mincinos, a început să vă predice despre un alt Iisus,³ iar dumneavoastră v-ați lipit de el.

Îmi veți spune: „Nu, nu propovăduiește un alt Iisus. Tot ce spune ia din Evanghelie. Repetă tot timpul că Hristos a murit pentru noi și, dacă vom crede, ne vom mântui. Cum este cu puțință ca în aceste cuvinte să fie minciună și înșelăciune?”. E adevărat că ceea ce spune predicatorul dumneavoastră este, practic, o veste minunată. Care bun creștin ar putea-o ignora? Dar la fel de adevărat este că între aceste cuvinte evanghelice se pot cuibări minciuna și înșelăciunea.

Iată ce scrie Apostolul Pavel către galateni: *Mă mir că așa degrabă treceți de la cel ce v-a chemat pe voi, prin harul lui Hristos, la altă Evanghelie (Gal. 1, 6).* Galatenii au crezut sincer în Iisus Hristos și au primit din tot sufletul vestea cea bună a mântuirii. Erau atât de recunoscători Apostolului Pavel, care le arătase adevărul, încât și-ar fi scos ochii de dragul său. Dar atunci când Apostolul s-a îndepărtat de ei, au venit niște învățați, care au început, la rândul lor, să le predice Evanghelia, adică vestea cea bună a mântuirii în Hristos, dar nu așa cum era ea, ci amestecată cu minciuni. Galatenii nu au luat în serios lucrul acesta, au fost atrași de noii propovăduitori, luându-i drept apostoli, și au căzut în plasa înșelării. Cuvintele acelora erau atrăgătoare, pentru că predicau Evanghelia, dar rezultatul a fost distrugător.

Minciuna e foarte bine deghizată, atunci când este acoperită de nume sfinte și prea dulci!

Atunci când a aflat de situația aceea, Apostolul Pavel le-a scris, ca o lege neschimbată pentru toate veacurile, următoarea frază: *Chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evangheliie decât aceea pe care v-am vestit-o, să fie anatema! (Gal. 1, 8).* Și ca aceste cuvinte să se întipărească și mai bine în inimile lor, a adăugat: *Precum v-am spus mai înainte, și acum vă spun iarăși: Dacă vă propovăduiește cineva altceva decât ați primit, să fie anatema! (Gal. 1, 9).*

Vedeți așadar că există Evangheliile și propovăduitori care sunt blestemați - atenție! - chiar de Apostolul Pavel.

Însă dumneavoastră ați uitat toate acestea și, cum a apărut un învățător cu Evanghelia în mână, l-ați urmat, fără să vă gândiți că aveți credință ortodoxă și că vă trudiți în mod corect pentru mântuirea sufletului. V-ați asemănat galatenilor și, de aceea, drept este să vi se adreseze și dumneavoastră cuvintele mustrătoare ale Apostolului: *O, galateni fără de minte, cine v-a ademenit pe voi, să nu vă încredeți adevărului? (Gal. 3, 1).*

4. Mi-ați scris că citește și propovăduiește din Evangheliie. Desigur, Sfânta Evangheliie și, de altfel, întreg Noul Testament sunt cele mai credibile îndrumătoare ale vieții creștinești și farul sigur pentru urmarea căii nerătăcite spre mântuire. Cei care se mântuiesc își iau practic cunoștințele și mijloacele de luptă din Noul Testament.

Orice om poate citi din Sfânta Evangheliie, dar asta nu înseamnă că poate să o înțeleagă pe deplin și să se sprijine pe ea fără împiedicare pe drumul mântuirii. Dacă cel care citește această carte sfântă o interpretează greșit, atunci ea devine o unealtă de distrugere. Faptul că învățătorul dumneavoastră ține în mână Evanghelia și că o cercetează, nu îl scutește de osândă, tocmai pentru că s-a îndepărtat de adevăr.

Vă voi da un exemplu:

Avem o bucată de pânză foarte scumpă și vine la noi un croitor bun, o taie și face din ea o rochie frumoasă. Dar poate să vină și unul necunosător al meseriei și fără bun gust. Acesta va tăia pânza și va face o bazonie care nici măcar nu va acoperi trupul, ca să-l protejeze de vreme a rea. Cu alte cuvinte, el strică pânza aceea prețioasă. Același lucru se întâmplă cu diferiții predicatori ai Evangheliei, care o

citesc și o interpretează în așa fel, încât îi necinstesc comoara prețioasă. Prin modul în care o predică, ei îi duc la pierzanie pe cei care merg pe drumul mântuirii.

De ce se întâmplă una ca asta? Pentru că aceia nu știu bine calea mântuirii. Ei nu cunosc anumite condiții sau, mai bine zis, anumite pietre de hotar de pe drumul duhovnicesc, cum ar fi, de exemplu, credința, respectarea poruncilor, dobândirea harului etc. În Evanghelie, acestea nu au fost precizate clar într-un anumit loc, ci sunt răspândite prin diferite fragmente. Pentru a merge în mod sigur pe drumul mântuirii, omul trebuie să cunoască toate aceste lucruri.

Aici se poticnesc mulți. Aceștia încep să adune diferite fragmente hagiografice legate direct de mântuire și care sunt condiții de bază ale ei, după aceea își îndreaptă atenția spre unul sau două dintre ele, le izolează de contextul Sfintei Scripturi și încep să strige: „Am găsit drumul mântuirii!”. Și astfel, unul spune: „Crede și te vei mântui”. Altul: „Dobândește harul și nu mai e nevoie de nimic altceva”. Sau: „Iubește și vei ajunge în cer”. Și tot așa mai departe. Toate aceste discursuri sunt, desigur, adevărate și se bazează pe Sfânta Evanghelie. Dar nici unul abordat separat nu acoperă întreaga problemă a mântuirii. Ele trebuie luate laolaltă, pentru a avea o imagine completă a adevăratei înfățișări a mântuirii.

Iată cum și învățătorul dumneavoastră este printre cei rătăciți. Desigur, el citește din Evanghelie, după cum îmi scrieți, și învață cum să ne mântuim. Dar vă prezintă toate aspectele luptei, sau numai o parte? Fiți atent la cuvintele sale și veți constata lipsurile: în predica lui se aude doar „Credeți și vă pocăiți”. Cuprind acestea toate laturile luptei pentru mântuire? Cu siguranță că nu.

Dar chiar și aceste elemente, adică pocăința și credința, sunt ele prezentate în toată lumina lor? Când spune, de exemplu: „Pocăiți-vă”, întrebați-l: „Adică trebuie să ne mărturisim? Și dacă nu ne mărturisim, cum vom primi iertarea păcatelor?”. La acest comentariu, nu va îndrăzni să spună nimic. Va devia de la subiect, abătându-vă atenția cu logoreea sa. Potrivit învățăturii lui, mărturisirea nu este necesară, chiar dacă este pomenită în Sfânta Scriptură.

Desigur, nimeni nu va încerca să-i convingă că nu spune adevărul atunci când rostește cuvintele „Credeți și vă pocăiți”, pentru că acestea sunt necesare pentru mântuire, fiind porunci ale lui Hristos.

Dar se poate să i se demonstreze, cu argumente din Sfânta Scriptură, că se înșeală atunci când propovăduiește faptul că numai pocăința și credința ne asigură mântuirea, pentru că este nevoie de mult mai mult.

Închipuiți-vă pentru o clipă un doctor care dă o rețetă cu mai multe medicamente, iar farmacistul alege numai două-trei dintre acestea, pe care i le dă bolnavului spunând: „Ia medicamentele pe care ți le-a prescris doctorul”. Farmacistul acela nu este, oare, un mincinos și un înșelător?

Lucrul acesta se petrece și în cazul de față. Domnul nostru, Care a venit ca să ne vindece de patimi, a prescris în Evangheliile Sale un tratament complet pentru mântuirea sufletelor noastre, pe care îl desprindem din diferite fragmente. Predicatorul dumneavoastră a luat două-trei dintre doctorii și a început să strige: „Iată care este medicamentul mântuitor! Luați-l și vă veți mântui!”. Prin urmare, el este un mincinos și un șarlatan, la fel ca farmacistul acela despre care am vorbit.

Dar domniile voastre ați tăcut din gură și i-ați dat curaj să predice fără ezitare: „Credeți în Mântuitorul Hristos și vă veți mântui”.

5. Cu adevărat, așa este! *Întru nimeni altul nu este mântuirea, căci nu este sub cer nici un alt nume, dat între oameni, în care trebuie să ne mântuim noi (Fapte 4, 12). Mare este taina dreptei credințe: Dumnezeu S-a arătat în trup (I Tim. 3, 16).* Hristos S-a pogorât din ceruri pe pământ ca să-i ducă pe oameni în cer. Bucurați-vă și fiți recunoscători Domnului pentru aceasta. Mulțumiți-I Mântuitorului, Care a urcat la ceruri și a așezat firea omenească de-a dreapta Tatălui.

Așadar, ca să ne mântuim, trebuie neapărat să credem în Hristos. Dar nu este îndeajuns. Domnul a mai pus câteva condiții, care sunt absolut necesare. Despre ele vom vorbi mai târziu. Acum, vreau să mai subliniez faptul ca această credință trebuie să fie neapărat legată de Sfânta Treime. Pentru că, auzind mereu despre „mântuirea în Hristos”, este posibil ca în mințile oamenilor să se imprime atât de adânc acest adevăr, încât să nu mai dea importanță Sfintei Treimi, pe Care să o acopere cu Persoana Mântuitorului Hristos, fapt care înseamnă o abatere de la drumul mântuirii. Și ce mai e și aceasta ca omul să crească în credința creștină și, după aceea, să o ia pe un alt drum?

Ce vreau să spun de fapt?

Așa cum întruparea și jertfa de

pe cruce a lui Hristos nu au avut loc fără Tatăl și fără Duhul Sfânt, la fel și mântuirea fiecăruia dintre noi nu se poate face fără împreună-lucrarea Tatălui, a Fiului și a Duhului Sfânt - adică a Sfintei Treimi. Iconomia întrupării și mântuirea fiecărui om au fost întemeiate pe Unul Dumnezeu în trei Persoane: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Lucrul acesta trebuie să fie foarte bine înțeles, cu gândul și cu inima, de către toți oamenii. Sfinții au conștientizat fără excepție acest adevăr legat de mântuirea noastră.

Fiți atent la cum se săvârșește botezul Mântuitorului Hristos! La el participă întreaga Sfântă Treime. Avem vocea Tatălui, botezul Fiului și apariția Duhului Sfânt „în chip de porumbel”. De altfel, acesta este și motivul pentru care sărbătoarea Botezului se numește și Teofanie [*arătarea lui Dumnezeu*] sau Epifanie [*arătare*]. Se botează Fiul întrupat al lui Dumnezeu, dar cu bună-voirea Tatălui și cu participarea Duhului Sfânt.

Lucrul acesta arată că mântuirea noastră este săvârșită de Domnul nostru Iisus Hristos cu bună-voirea Tatălui și cu lucrarea Sfântului Duh. Fiul nu a împlinit nimic separat de Tatăl și de Duhul Sfânt. Chiar dacă S-a făcut Om desăvârșit, El nu S-a depărtat nicidecum de sânul Tatălui. Ați văzut cum mântuirea neamului omenesc s-a întemeiat pe împreună-lucrarea celor trei Persoane ale Sfintei Treimi. Fiți atenți acum, pentru că vă voi explica faptul că și mântuirea fiecăruia dintre noi se săvârșește în același fel:

Viața noastră se află în comuniune vie cu Dumnezeu. Prin căderea primilor oameni, am pierdut această comuniune. De aceea, Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat și a unit firea omenească, până atunci căzută, cu Dumnezeu. Credincioșii se unesc cu Fiul, cu Tatăl. Însuși Hristos a revelat lucrul acesta, spunându-le apostolilor: *Eu sunt întru Tatăl Meu și voi în Mine și Eu în voi (Ioan 14, 20)*. Aici Domnul nu Se referă numai la apostoli, ci la toți oamenii. Este vorba despre lanțul de aur care ne leagă din nou cu Dumnezeu. Lucrul acesta a fost subliniat de Hristos și în altă parte: *Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine (Ioan 14, 6)*. Așadar, credincioșii ajung la Tatăl prin Fiul. Și cum ajung la Fiul? Prin Tatăl, așa cum Însuși Domnul ne spune: *Nimeni nu poate să vină, la Mine, dacă nu L va trage Tatăl, Care M-a trimis (Ioan 6, 44)*.

Dacă fără această tragere către Fiul nu este cu putință să

înceapă lucrarea de mântuire și dacă această tragere se săvârșește prin Tatăl, atunci este evident faptul că începutul începutului mântuirii omului este Dumnezeu Tatăl. Să nu uitați adevărul acesta sfânt și să-l mărturișiți mereu. Ați fost tras spre Fiul, Care șade de-a dreapta Tatălui, de Însuși Tatăl. Dar cum ne trage Tatăl spre Fiul? Prin Duhul Sfânt. Duhul Sfânt împlinește toate cele necesare pentru mântuirea în gând și în inimă a oamenilor. Domnul, Care a pătimit, a murit pe cruce, a înviat, S-a înălțat la ceruri și a șezut de-a dreapta Tatălui, a trimis de la Tatăl ceresc Duhul cel Sfânt, Care S-a răspândit în toată Biserica adevărată și lucrează mântuirea fiecărui mădular al ei.

Duhul Sfânt a pogorât asupra apostolilor, i-a îndrumat până la capătul lumii, le-a dăruit cuvânt plin de viață și i-a întărit în credință. El a sfințit și a întărit fiecare lucrare curată a creștinilor și a întemeiat Biserica, în care lucrează mântuirea fiecăruia dintre fiii săi. Fără Duhul Sfânt, nimeni nu se mântuiește și nici nu este cu putință să se mântuiască. De aceea a spus Domnul: *Vă este de folos ca să mă duc Eu. Căci dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul⁴ nu va veni la voi (Ioan 16, 7)*. Este ca și cum ar fi zis: „Dacă nu ar veni Mângâietorul, adică Duhul Sfânt, zadarnice ar fi întruparea, moartea și învierea Mea. Ați rămâne departe de mântuire, pentru că fără Duhul Sfânt nu vă puteți schimba în oameni noi și răscumpărați”.

Crezând, așadar, că sunteți răscumpărat, aduceți-vă aminte că datorati lucrul acesta Duhului Sfânt, Care, prin Tainele Bisericii Ortodoxe, Se oferă dumneavoastră, vă întărește și vă îndrumă mereu pe calea mântuirii.

Așadar, ne mântuim în Hristos Iisus, cu bună voirea Tatălui și prin harul Duhului Sfânt. Lucrul acesta să-l mărturișiți mereu și să-l păstrați în inimă și în gând ca pe o comoară. Cine insistă spunând: „Crede în Domnul, crede în Domnul” și nu aprofundează învățătura împreună-lucrării Tatălui și Duhului Sfânt la mântuirea omului, acela nu se află în posesia adevărului. Unul ca acesta înșeală conștiința creștină și întunecă lumina lui Hristos. Lucrul acesta a fost înțeles de sfinții apostoli, care au exprimat dinaintea credincioșilor rugăciunea lor de mântuire prin cuvintele: *după cea mai dinainte știință a lui Dumnezeu-Tatăl, și prin sfințirea de către Duhul, spre ascultare și stropirea cu sângele lui Iisus Hristos (1 Petru 1, 2). Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu (Tatăl) și*

împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți! (II Cor. 13, 13). Aceste ultime cuvinte ale Apostolului sunt repetate la Sfânta Liturghie, după ce se rostește „Crezul” și înainte de săvârșirea Tainei Euharistiei.

De asemenea, vorbind despre mântuire, Sfinții Părinți nu se referă la ea ca la o lucrare numai a lui Hristos, ci a întregii Sfinte Treimi. Ei spun că mântuirea este lucrarea Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh, astfel că cele trei Persoane ale Dumnezeirii alcătuiesc un singur izvor de mântuire.

Dumneavoastră trebuie să înțelegeți tema mântuirii în același fel, și prin aceeași prismă să verificați adevărul spuselor atât a predicatorului care a venit acum prin părțile acelea, cât și a altora care vor mai veni.

6. În continuare, vă voi spune ce este mai important pentru mântuirea fiecăruia dintre noi. Pe scurt, cam acestea ar fi: **să credem și să primim harul sfânt, care ne îndrumă în viața creștină prin Sfintele Taine, să trăim potrivit poruncilor lui Dumnezeu, sub îndrumarea păstorilor îndumnezeiți, și să păstrăm o legătură vie cu Biserica.**

Ca să înțelegeți mai bine cât de necesare sunt toate acestea, faceți o paralelă între drumul mântuirii și un drum oarecare pe care merge cineva. Pentru a înainta ușor, călătorul trebuie să fie sănătos și puternic, iar drumul, luminat, bine trasat și fără pericole. Când se află în fața unei greutăți, ca de exemplu atunci când ajunge la o răscruce, trebuie să existe cineva care să-l ajute, arătându-i direcția corectă. În mod asemănător, pentru mersul pe drumul mântuirii, trebuie să existe lumină, adică dreapta credință, iar drumul să fie trasat, adică este necesar ca omul să respecte poruncile lui Dumnezeu. De asemenea, cel care lucrează mântuirea trebuie să fie sănătos și puternic, iar sănătatea și puterea sunt daruri obținute de la harul dumnezeiesc prin Sfintele Taine. În fine, pe drum, este nevoie de însoțitori și îndrumători, care sunt păstorii Bisericii.

Toate acestea se găsesc în sânul sfinte noastre Biserici. Cu ea este unit fiecare credincios ce se ostenește în mod corect pentru lucrarea de mântuire. Toți oamenii care s-au mântuit au urmat la rândul lor acest drum, bătut acum de cei ce se vor mântui.

Nu cred că mai trebuia să vă spun toate acestea. Totuși voi

mai adăuga câteva lucruri:

Este inutil să punem în discuție necesitatea credinței pentru mântuire. Cel necredincios nu vrea nici măcar să se gândească la mântuire. Apostol Pavel scrie: *Fără credință, nu este cu putință să fim plăcuți lui Dumnezeu, căci cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este și că Se face răsplăti/or celor care Îl caută (Evrei 2, 6).*

Suntem datori să credem toate câte a binevoit Domnul să ne descopere, fără să adăugăm și fără să scoatem nimic, așa cum face sfânta Ortodoxie. Mai concret:

Dumnezeu este Unul după fire, dar în trei Persoane diferite. Tatăl a creat lumea prin Fiul și Se îngrijește de ea în permanență. El l-a făcut pe om după chipul Său și l-a lăsat să trăiască în rai. Prin neascultarea protopărinților noștri, am pierdut viața din paradis și ne-a fost cu neputință să ne mântuim. Fiului lui Dumnezeu l-a fost milă de noi și și-a asumat lucrarea de răscumpărare și de reșezare a noastră pe locul avut mai înainte. Astfel, a venit pe pământ, a luat trup omenesc, a pățimit, a murit pe cruce, a înviat, S-a înălțat la ceruri și a șezut ca Dumnezeu-Om de-a dreapta Părintelui Său, Care a primit jertfa Fiului și puterea mijlocitoare a Lui pentru mântuirea credincioșilor.

Fiul L-a trimis apoi pe Duhul Sfânt, Care purcede din Tatăl. Acesta S-a pogorât asupra apostolilor sub formă de limbi de foc, umplându-i de înțelepciune sfântă și de putere. Iar ei, plini de Duh Sfânt, au răspândit credința creștină și au adunat mulți oameni sub acoperământul Bisericii, al cărei cap este Hristos. Din porunca lui Dumnezeu, apostolii au început să săvârșească Sfintele Taine, ce le oferă credincioșilor harul ceresc, și au lăsat în urma lor ca succesori episcopi și preoți, care să le continue lucrarea și să chivernisească marile comori duhovnicești pe care Duhul Sfânt le-a încredințat Bisericii.

De-a lungul veacurilor, această lucrare a fost continuată, prin harul punerii mâinilor, de urmașii apostolilor, fiind dusă mai departe fără nici o întrerupere, până în zilele noastre. Credincioșii care primesc harul ceresc prin Sfintele Taine se mântuiesc în sânul Bisericii, uniți cu toții prin credința trăitoare și adevărată, sub îndrumarea preoților. Mântuirea fiecărui suflet se face în chip tainic și fiecare credincios nădăjduiește la o viață cerească luminoasă, pentru care îndură, de bunăvoie sau fără voie, tot felul de greutăți. Oamenii aceștia cred

că cei care au murit nu încetează să fie în trupul Bisericii și să comunice cu ei, nu în chip văzut, desigur, ci nevăzut.

Trebuie să credeți din tot sufletul în lucrurile acestea, pe care noi le mărturisim prin Crez. Iată care sunt adevărurile Ortodoxiei! Nu este cu putință să mai existe și altele.

7. Însă credința nu este suficientă pentru mântuire. Ea trebuie să fie însoțită de fapte bune și de o viață sfântă, potrivit poruncilor lui Dumnezeu. *Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri (Matei 7, 21).* Voia Tatălui ceresc este cuprinsă în poruncile Sale.

Citiți des din Evanghелиi și veți afla de ce aveți nevoie pentru mântuire. De asemenea, veți învăța despre viața sfântă și iubitoare de Dumnezeu, adică despre cum să împliniți întotdeauna, cu sinceritate și exactitate, poruncile lui Dumnezeu, prin care vă veți mântui. Iată cum veți plăcea lui Dumnezeu: *Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu. Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locaș la el (Ioan 14, 21-23).*

De asemenea, Epistolele sfinților apostoli cuprind multe referiri la cât de necesare sunt credința, dar mai ales viața sfântă, dacă vrem să ne mântuim. Apostolul Pavel le-a concentrat și le-a îmbinat prin exprimarea: *credința care este lucrătoare prin iubire (Gal. 5, 6).* Folosind cuvântul „iubire”, el se referă la împlinirea tuturor poruncilor și la curățire a tuturor patimilor.

În toate epistolele sale, Apostolul Pavel le îndreaptă atenția creștinilor spre o viață sfântă și spre iubirea lui Dumnezeu: *câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun, orice virtute și orice laudă, la acestea să vă fie gândul (...) și Dumnezeul păcii va fi cu voi (Filip. 4, 8-9).* Căci harul mântuitor al lui Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor; învățându-ne pe noi să lepădăm fărădelegea și poftele lumești și, în veacul de acum, să trăim cu înțelepciune, cu dreptate și cu cucernicie, și să așteptăm fericita nădejde și arătarea slavei marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Hristos Iisus (Tit 2, 11-13).

De asemenea, Iacov, ruda

Domnului, scrie: *Ce folos, frații*

mei, dacă zice cineva că are credință, iar fapte, nu are? Oare credința poate să-l mântuiască? (Iacov 2, 14). Din fapte este îndreptat omul, iar nu numai din credință (Iacov 2, 24).

Vedeți cât de necesară este pentru mântuire împlinirea poruncilor? De aceea m-am întins cu scrisoarea atât de mult. Cei care l-au înșelat pe noul dumneavoastră păstor nu gândesc așa cum trebuie. Ei pun întreaga lucrare de mântuire pe seama credinței. Despre fapte, aproape că nu vorbesc. Este foarte probabil ca și predicatorul dumneavoastră să gândească la fel.

Potrivit învățaturii lui Dumnezeu, credința și faptele au o importanță egală. Nici credința, nici faptele nu au prioritate. Credința fără fapte și faptele fără credință nu sunt de nici un folos. Numai împreună pot zidi mântuirea noastră. Prin unirea dintre ele, dobândesc putere, importanță și valoare adevărată.

8. Pentru ca faptele să fie sfinte și credința adevărată, este absolută nevoie de lucrarea harului sfânt. Fără har, nu numai că nu putem crede, dar nici măcar să ne gândim la bine nu ne este cu putință. Și chiar dacă ne-am putea gândi la bine, tot nu am fi capabili să-l săvârșim, așa cum spune Apostolul Pavel: *nu locuiește în mine, adică în trupul meu, ce este bun. Căci a voi se află în mine, dar a face binele nu aflu (Rom. 7, 18).*

Dacă Domnul ne-ar fi învățat cum să trăim și ce anume trebuie să credem, și ne-ar fi lăsat doar cu această cunoaștere, am fi semănat cu acela care este luminat de soare și vede drumul pe care trebuie să meargă, dar nu are puterea să pășească, pentru că este paralytic și bolnav. În cazul acesta, ar fi fost mai bine ca el să nu vadă și să nu știe nimic. Domnul iubitor de oameni nu ne-a lăsat la nivelul cunoașterii drumului mântuirii, ci ne-a binecuvântat prin pogorârea Duhului Sfânt, Care ne ajută să ducem la capăt lucrarea mântuirii.

Duhul Sfânt S-a pogorât peste apostoli și, prin ei, a trecut la toți credincioșii. Harul îi făcea să creadă pe cei care voiau să creadă și-i întărea în împlinirea poruncilor pe cei care, întăriți în credință, luau hotărârea să ducă o viață sfântă. Transformarea ce s-a produs în sufletele apostolilor s-a petrecut și cu ceilalți oameni, iar acum are loc și cu noi, prin urmașii apostolilor, potrivit rânduielii pe care a lăsat-o Duhul Sfânt. În felul acesta, harul este fără încetare în Biserică, adică în

mulțime a credincioșilor. Pe unii îi luminează, pe alții îi întărește și pe toți îi sfințește.

Prin har s-au mântuit și se mântuiesc cei care cred. *În har sunteți mântuiți (Efes. 2, 8)*, scrie Apostolul Pavel. Harul sălășluiește în credincioși: *nu știți, oare, că voi sunteți templu al lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? (I Cor. 3, 16)*, spune în continuare Apostolul, având certitudinea nezdruclată a prezenței Duhului Sfânt în om. El mărturisește despre sine însuși: *prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt (I Cor. 15, 10)*. La rândul său, Apostolul Petru afirmă în legătură cu el și cu ceilalți: *dumnezeiasca Lui putere ne-a dăruit toate cele ce sunt spre viață și spre buna cucernicie (II Petru 1, 3)*.

De aceea, foarte des, în epistolele scrise de apostoli, mai ales la început și la sfârșit, este exprimată urarea ca harul să sporească în fiecare credincios. În legătură cu necesitatea harului pentru mântuirea noastră, nu există nici o îndoială. Însă în privința felului cum se primește harul și cum lucrează el în sufletul omului, s-au iscat tot felul de discuții.

Am abordat această temă intenționat, deoarece am bănuiala că învățătorul dumneavoastră rătăcit aparține categoriei de eretici care nu înțeleg corect lucrarea harului. Există și din aceia care spun că este de ajuns să crezi, pentru ca harul sfânt să vină automat și să își facă sălaș în om. Aflați, dar, și credeți cu tărie că harul nu se primește altfel decât prin **Sfintele Taine**, săvârșite de apostoli și de succesorii lor, așa cum a lăsat Domnul să fie. Și ca să vă convingeți și mai mult de lucrul acesta, vă voi da câteva exemple din Sfânta Scriptură:

a) Discutând cu Nicodim, Domnul a spus: *Trebuie să vă nașteți de sus (Ioan 3, 7)*, referindu-se la nașterea prin har. În ce fel vine și lucrează harul? A zis, oare, Domnul: „Credeți, deschideți gura și harul sfânt va intra în voi ca să vă renască?”. Firește că nu. Dar ce-a spus? *De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu (Ioan 3, 5)*. Ce poate fi această naștere *din apă și din Duh*, dacă nu **sfântul Botez**, care este prima Taină.

Renașterea face ca firea noastră să poată primi și reține harul sfânt, care este oferit prin Taine, mai precis prin *punerea mâinilor* asupra credincioșilor, săvârșită de apostoli și de succesorii acestora.

b) Un episod petrecut în Efes, în timpul unei călătorii în acest oraș a Apostolului Pavel, vă va dovedi adevărul spuselor mele. Ajungând în Efes, Apostolul s-a întâlnit cu

doisprezece credincioși, pe care

i-a întrebat:

- „Atunci când ați crezut, ați primit Duh Sfânt?”

Iar ei i-au răspuns:

- „Nu am auzit nimic de Duhul Sfânt”.

- „Și cum v-ați botezat?”, i-a întrebat Apostolul.

- „Cu botezul lui Ioan”, i-au răspuns aceștia. Atunci, Apostolul Pavel le-a explicat că botezul lui Ioan Înaintemergătorul a fost numai pregătirea pentru credința în Hristos. Și după ce le-a spus care sunt învățăturile evanghelice, i-a botezat cu botezul creștin. După botez, a pus mâinile asupra lor și ei au primit Duh Sfânt.

Vedeți, dar, că botezul și „punerea mâinilor” sunt lucruri diferite. Harul se transmite numai prin punerea mâinilor. Această practica a fost înlocuită apoi de apostoli cu **mirungerea**, care a devenit în felul acesta una din Tainele Bisericii noastre.

Aceste două episoade cu Nicodim și cu credincioșii din Efes, sunt suficiente, cred, ca să vă convingă de faptul că harul sfânt se transmite pe cale simțită, prin sfintele Taine, și nu prin simpla credință abstractă.

Astfel a lăsat Domnul să fie. Voi. aminti aici și celelalte taine:

Iertarea păcatelor în care cade omul după botez, ce nu se săvârșește printr-o simplă mărturisire în gând dinaintea lui Dumnezeu, ci prin mărturisirea dinaintea a părintelui duhovnic, cu multă părere de rău și cu hotărârea de a nu mai cădea în aceleași păcate. **Taina Sfintei Împărtășanii** stabilește o legătură vie între credincios și Domnul nostru Iisus Hristos. Puterea harului pentru continuarea lucrării de sfințire a Bisericii este primită prin **Taina Hirotoniei**. Două persoane se unesc și alcătuiesc un singur trup, punând bazele familiei creștine prin **Taina Căsătoriei**. Bolnavii se tămăduiesc prin **Taina Sfântului Maslu**. Tainele sunt izvoare ale harului care potolească setea credincioșilor cu apă vie. Nu există o altă cale pentru ca oamenii să primească harul. Cei care propovăduiesc un alt drum sunt rătăciți.

9. Cele trei elemente despre care am spus până acum că sunt necesare pentru lucrarea de mântuire - *credința*, *trăire* a potrivit poruncilor lui Dumnezeu și *harul* care ne este oferit prin Sfintele Taine - se completează cu un al patrulea, la fel de important, și anume, **preoția**.

Oamenii trebuie să creadă. *Dar cum vor chema*

numele Aceluia în Care încă n-au crezut? Și cum vor crede în Acela de Care n-au auzit? Și cum vor auzi, fără propovăduitor? Și cum vor propovădui, de nu vor fi trimiși? (Rom. 10, 14-15). Este absolut necesar să primim harul prin Sfintele Taine. Însă cum s-ar putea face lucrul acesta fără *slujitorii lui Hristos* și fără *iconomii tainelor lui Dumnezeu* (1 Cor. 4, 1)? Este nevoie să trăim potrivit poruncilor sfinte, dar așa ceva nu este cu putință fără să avem anumiți îndrumători, care să ne sfătuiască, să ne atragă atenția, să ne corecteze greșelile, să ne ridice când cădem și să ne aducă pe drumul cel drept atunci când ne rătăcim.

Așadar, pentru lucrarea mântuirii, ne trebuie oameni trăitori potrivit voii lui Dumnezeu, care să ne învețe credința și să ne sfințească, umplându-ne de har prin Sfintele Taine ale Bisericii. Avem nevoie de păstori, de oameni plini de har, care slujesc urmând chemarea lui Dumnezeu. Aceștia sunt trimișii Celui de Sus. Iată confirmarea apostolilor: *El a dat pe unii apostoli, pe alții prooroci, pe alții evangheliști, pe alții păstori și învățători, spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea trupului lui Hristos (Efes. 4, 11-12).* Domnul i-a trimis pe Apostoli în lume și le-a spus: *mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă (Matei 28, 19-20).*

Apostolii au ascultat cuvântul Domnului. Dar pentru că nu erau veșnici, iar lucrarea aceasta trebuia continuată, după porunca lui Dumnezeu, în toate veacurile, au lăsat în urma lor păstori și învățători, care să săvârșească Sfintele Taine și să slujească lucrarea de mântuire. Astfel, în Faptele Apostolilor citim următoarele: Apostolii Pavel și Varnava au propovăduit credința în Listra, Dervi, Iconiu și Antiohia Pisidiei. Dar a venit vremea să se întoarcă acolo de unde au plecat, adică în Antiohia Siriei. Și ce au făcut? I-au lăsat pe proaspeții veniți la creștinism să trăiască numai din credința lor? Nu. Au trecut iarăși prin toate orașele creștinate de ei și i-au învățat pe oameni cum să ducă o viață în Hristos. Pentru supravegherea și ducerea la împlinire a obligațiilor religioase, au hirotonisit preoți, pe care i-au lăsat în urma lor (cf. Fapte 14, 22-23).

Apostolul Pavel a procedat la fel în Efes și în celelalte orașe din Asia Mică, pe unde a fost. Pretutindeni s-a îngrijit ca localitățile să fie păstorite de preoți și de învățători. Mai târziu, i-a chemat la Milet

pe toți preoții din Efes, pentru că nu avea timp să meargă el însuși până acolo. Când s-au despărțit, i-a sfătuit în legătură cu păstoria turmei: *luați aminte de voi înșivă și de toată turma, întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstrați Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu Însuși Sângele Său (Fapte 22, 28)*. Mai târziu, pe drumul de întoarcere de la Roma, după ce a fost eliberat prima oară din închisoare, a ajuns în Creta, unde a propovăduit credința în Hristos. Dar pentru că nu avea timp să hirotonească el însuși păstori, l-a lăsat acolo pe Apostolul Tit: *Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, ca să îndreptezi cele ce mai lipsesc și să așezi preoți prin cetăți (Tit 1, 5)*.

Pe oriunde mergeau, apostolii procedau la fel, pentru că nu lucrau după capul lor, ci după porunca lui Hristos. Nici o comunitate de creștini nu a fost lăsată fără preoți hirotonisiți.

Același lucru se întâmplă și astăzi. La rândul lor, credincioșii au primit porunca: *ascultați pe mai-marii voștri și vă supuneți lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre (Evr. 13, 17)*, în vreme ce, pentru preoți, sunt valabile cuvintele pe care Domnul le-a spus apostolilor: *cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă, și cel ce se leapădă de voi, se leapădă de Mine; iar cine se leapădă de Mine, se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine (Luca 10, 16)*.

10. V-am spus care sunt patru dintre elementele esențiale pentru mântuire. Mai există unul, și anume **să fim parte a trupului Bisericii**, legați de mulțimea credincioșilor prin legătură vie. Domnul a numit Biserica sa „viță-de-vie”. El este trunchiul, iar mlădițele sunt credincioșii. Adunarea tuturor credincioșilor alcătuiește un tot unitar, care este legat de Domnul. Așa cum vlăstarul tăiat se usucă și moare, la fel și credinciosul care se desprinde în orice mod de Biserică și, în felul acesta, de Dumnezeu, moare duhovnicește (cf. *Ioan 15, 1-6*).

Apostolul Pavel afirmă același lucru și mai clar, spunând că Biserica este trupul lui Hristos, iar Hristos este capul trupului alcătuit de credincioși. Și așa cum în trup, fiecare mădular trăiește numai unit cu celelalte, iar dacă este tăiat, moare și putrezește, la fel și fiecare credincios în parte nu trăiește de unul singur, ci participă la viața comună a tuturor celorlalți membri ai Bisericii, iar dacă este desprins de ea, moare duhovnicește și se pierde (cf. *I Cor. 12, 12-27*).

De aceea, în toate veacurile și până astăzi, creștinii

cu adevărat credincioși au simțit mereu că trăiesc și că sunt uniți cu ceilalți credincioși prin Sfânta Biserică. Noi considerăm că Biserica este mama noastră. Astfel, se adeverește cuvântul care spune că pentru cel care Biserica nu este mamă, nici Dumnezeu nu este Tată și dacă pentru acela Dumnezeu nu este Tată, atunci cine este?

Domnul a întemeiat Biserica prin sfinții apostoli, și i-a încredințat toate mijloacele de mântuire, ca să le păstreze neschimbate și să le răspândească pe întreg pământul. Ea este păstrătoarea tuturor tainelor credinței și a întregului adevăr. În ea se află harul, sfintele taine și preoția, care lucrează împreună mântuirea omului. Peste toate acestea, se odihnește bună voirea lui Dumnezeu, Care ascultă rugăciunile Bisericii și ale fiilor ei. Lucrarea de mântuire prin participarea la viața Bisericii impune fiecărui credincios următoarele obligații:

a) Să creadă așa cum crede întreaga Biserică, de la începuturi și până astăzi. Să observe fiecare gând, fie al lui, fie străin, cu ascunzișurile sale, și în nici un caz să nu-și îngăduie să nu fie de acord cu vreuna din învățăturile Bisericii, pentru că ea este *stâlp și temelie a adevărului* (I Tim. 3, 15). Cine nu se supune acestor învățături este *ca un păgân și vameș* (Matei 18, 17).

b) Nu trebuie să se deosebească cu nimic de ceilalți credincioși în privința vieții creștinești: să postească așa cum postesc toți; să se pregătească pentru Sfânta Împărtășanie cu Trupul și cu Sângele Domnului, așa cum cere Biserica; să participe la toate activitățile de cult și de sfințire ale Bisericii, potrivit poruncii Apostolului Pavel, care spune să nu *părăsim Biserica noastră* (Evr. 12, 25).

c) Să creadă cu multă tărie că mădulele Bisericii care se află în cer au o legătură vie și directă cu cei de pe pământ. Rugăciunile aceloră sunt ascultate și împlinite potrivit voii lui Dumnezeu. Aici, în această viață, noi comunicăm cu îngerii și cu sfinții din toate timpurile, pentru că ne-am *apropiat de muntele Sion și de cetatea Dumnezeului celui viu, de Ierusalimul cel ceresc și de zeci de mii de îngeri, în adunare sărbătorească, și de Biserica celor întâi născuți, care sunt scriși în ceruri* (Evr. 12, 22-23).

Să recapitulăm ce este necesar pentru mântuire:

Vreți să vă mântuiți? Atunci credeți tot adevărul, așa cum a fost acesta revelat de Dumnezeu, întăriți-vă cu har dumnezeiesc prin sfintele Taine și împliniți întotdeauna poruncile sfinte, sub

îndrumarea păstorilor Bisericii. Toate acestea să le faceți în spiritul Bisericii, a legilor și poruncilor ei, uniți cu Dumnezeu în mod tainic și viu. În felul acesta, vă veți mântui.

La această enumerare a condițiilor de mântuire, putem fără ezitare să mai adăugăm și povața Sfântului Ioan Teologul: *Oricine se abate și nu rămâne în învățătura lui Hristos nu are pe Dumnezeu; cel ce rămâne în învățătura Lui, acela are și pe Tatăl și pe Fiul. Dacă cineva vine la voi și nu aduce învățătura aceasta; să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți: Bun venit! Căci cel ce-i zice: Bun venit! se face părtaș la faptele lui cele rele (II Ioan 1, 9-11).*

11. După tot ce-am spus până aici, veți vedea și singur cam cât adevăr se află în cuvintele noului dumneavoastră învățător.

Vă continuați scrisoarea astfel: „***Insistă să-L mărturisim cu buzele pe Domnul Iisus Hristos, incredințându-ne că cel care Îl mărturisește în felul acesta Îl primește de îndată în inima lui, umplându-se de har. Deși a insistat foarte mult în privința mărturisirii cu buzele, unul dintre cei prezenți a refuzat să primească acest lucru, spunând că mărturisirea este o chestiune de conștiință***”.

Omul acela a făcut foarte bine că nu a primit! El a judecat corect, pentru că o asemenea mărturisire făcută în vânt este împotriva voii lui Dumnezeu. Se pare că acel creștin are o conștiință foarte subtilă, care nu i-a permis să aprobe mărturisirea respectivă. Acesta este un lucru demn de laudă și o probă de neplecare a capului dinaintea celui rău.

A-L mărturisi pe Hristos este o mare izbândă, iar Domnul a făgăduit că îi va slăvi pe cei care Îl mărturisesc dinaintea Tatălui ceresc (cf. Matei 10, 32). În ce situații recunoaște Domnul o asemenea mărturisire? Atunci când este o mărturisire de credință și se face dinaintea vrăjmașului, primejduindu-ne astfel să fim prizonieri sau chinuiți.

Cel care-L mărturisește pe Hristos primește în el cununa muceniei. Tocmai de aceea, mărturisirea are o atât de mare valoare. În Biserica lui Dumnezeu, mărturisitorii stau alături de mucenici. Mucenicii au fost aceia care, mărturisindu-L pe Hristos, au fost chinuiți până la moarte, în vreme ce mărturisitorii L-au mărturisit pe Hristos și au fost chinuiți, dar nu au ajuns să moară, dintr-un motiv sau altul. Iată despre ce fel de mărturisire vorbește Domnul! Despre cea

care, dacă nu este exprimată, înseamnă lepădarea de El, urmată de împlinirea cuvintelor: *De cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri (Matei 10, 33).*

La dumneavoastră există asemenea condiții de mărturisire? Adică vă poate costa viața sau, dacă nu mărturisiți, vă aduce un trai fără griji? Cu siguranță că nu. Așadar, nu există condițiile necesare pentru o mărturisire primită de Dumnezeu. Însă pentru laude și escrocherii mereu, există cele mai bune condiții! Ieșiți în drum și strigați: „Cred în Hristos și îmi mărturisesc credința!” O asemenea mărturisire - adică mărturisirea care se face în asemenea condiții - e fără sens. Este exact ce vă cere noul dumneavoastră învățător! Nefericitul nu se oprește aici, ci îmbină această mărturisire cu următoarea promisiune: „Imediat ce-L mărturisești pe Hristos cu buzele, Îl vei primi în tine”. De unde-a scos o asemenea idee? Domnul și apostolii ne-au învățat cine sunt cei care Îl primesc pe Hristos în ei și în ce fel se face lucrul acesta. Apostolul Pavel scrie: *Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat (Gal. 3, 27).*

Omul care se botează „se îmbracă” în Hristos, adică Îl primește în el pe Creatorul său. Înainte de botez, Îl mărturisește pe Domnul, prin rostirea Crezului. Dar această mărturisire nu-L aduce încă pe Hristos, ci îi asigură omului numai vrednicia de a-L primi. Așa ne învață Apostolul Pavel, pe când ceea ce spune noul dumneavoastră învățător vine din mintea lui și nu se sprijină pe nimic. Și încă ceva: Domnul ne spune: *Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el (Ioan 6, 56).* Așadar, fiecare credincios care se împărtășește cu preacuratul Trup și cinstit Sângele Domnului Îl primește pe Acesta în el. Înainte de Împărtășanie, prin citirea rugăciunii „Cred, Doamne, și mărturisesc că Tu ești Hristos adevărat, Fiul lui Dumnezeu Celui viu”, credincioșii își mărturisesc credința, dar încă nu-L primesc în ei pe Hristos. Îl primesc numai prin împărtășirea cu preacuratul Trup și scump Sângele Său. Mărturisirea nu face decât să ne deschidă drumul spre El.

Ați văzut, așadar, că numai prin Botez și prin Sfânta Împărtășanie Îl primim în noi pe Hristos, nicidecum prin mărturisirea credinței. Așa învață Biserica noastră, dar învățătorul dumneavoastră eretic a găsit, prin cugetarea sa rătăcită, o altă cale de a ne uni cu Hristos.

Mai există un drum drept, pe care ni-l arată Domnul: *Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui. (...) Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locaș la el (Ioan 14, 21-23).* Să nu credeți însă că împlinirea poruncilor sfinte asigură venirea Domnului în sufletele noastre, dacă nu ne botezăm și nu ne împărtășim, căci abia puterea sfințitoare a acestor Taine ne dă harul de a ține poruncile așa cum trebuie. Cel care împlinește poruncile își împodobește sufletul cu felurite virtuți și își face din inimă o biserică ce este gata să-L primească pe Hristos, Care vine și locuiește în el. Dar ca să fim mai preciși, Domnul vine și locuiește în om încă de la Botez și de la împărtășirea cu Trupul și Sângele Său.

Dar pentru că omul nu s-a curățit încă de patimi și nu s-a împodobit cu virtuți, Domnul nu este mulțumit și nu-și face încă sălaș permanent în inima lui. Tulburarea pricinuită de patimi și mirosul greu al păcatului nu Îi plac. E ca și cum nu ar avea încredere încă în om, ca să vină și să stea în inima lui pentru totdeauna. Însă atunci când sufletul este luminat de virtuți, Domnul intră în el, așa cum ar intra oricare dintre noi într-un loc familiar, unde se simte bine și liniștit, departe de mișcările neplăcute ale patimilor și păcatelor. Credința noastră Îl atrage pe Hristos, iar Tainele ne învrednicesc să-L primim. Atunci când, cu ajutorul Său, împlinim poruncile dumnezeiești și ne curățim de patimi, El vine și rămâne în noi pentru totdeauna. După cum ne învață Biserica, numai în felul acesta putem să-L primim pe Hristos.

Este un drum ce are un început, o continuare și un sfârșit, care e desăvârșirea. Esența acestei lucrări este venirea Domnului prin Sfintele Taine. Fără Taine, credința și faptele nu Îl pot atrage pe Hristos, deși au valoarea lor, ca niște condiții de bază pe drumul spre mântuire. Așadar, Domnul vine și Își face sălaș în credincios numai prin Sfintele Taine. Și mărturisirea credinței în Hristos este importantă, dar numai ca parte a pregătirii, nu ca un mijloc suficient pentru aducerea în noi a Domnului.

Mărturisirea de credință făcută numai cu buzele, fără consecințe în viața duhovnicească, nu are nici o însemnătate. Dar dacă, atunci când suntem întrebați ce credință avem, răspundem din toată inima că suntem creștini, înseamnă că noi credem cu adevărat, că ducem o viață sfântă, că primim harul dumnezeiesc prin Sfintele Taine,

că urmăm sfaturile Părinților duhovnici, că aparținem Bisericii Ortodoxe a lui Dumnezeu și că împlinim cu credință poruncile date de Creatorul nostru. Așadar, mărturisirea noastră înseamnă că împlinim toate aceste lucruri pe care le-am enumerat, și care ne duc spre mântuire.

Prin urmare, Îl mărturisește sincer pe Domnul numai cel care, crezând în El, se sfințește prin Sfintele Taine, de la care primește putere, și trăiește o viață sfântă, împlinind poruncile lui Dumnezeu, sub îndrumarea părinților duhovnici și în duhul sfintei noastre Biserici Ortodoxe. Iată care este adevăratul mărturisitor! Nu acela care-L mărturisește pe Hristos numai cu buzele!... Scriind în prima sa Epistolă despre adevărata mărturisire, Sfântul Ioan Teologul se referă exact la mărturisirea practică despre care am vorbit.

Ereticul acela consideră că harul sfânt este rezultatul mărturisirii cu buzele. Dacă această mărturisire ar fi fost în stare să-L aducă pe Domnul, ar fi adus și harul Său, pentru că harul este comuniunea noastră cu Dumnezeu. Dar, așa cum am explicat mai înainte, Domnul vine în noi prin Taine, nu prin mărturisire. Așadar, nu mărturisirea ne umple de har, ci Sfintele Taine. În istoria Bisericii nu a existat nici un caz ca un om să primească harul lui Dumnezeu în alt fel. Prin urmare, nu putem concepe că simpla mărturisire ne face să primim harul. Lucrul acesta ar semăna cu a-i spune cuiva: „Deschide gura și te vei umple de har sfânt”. De aceea, ereticul care este la dumneavoastră nu poate fi catalogat decât drept smintit, căci crede că va obține harul doar prin pronunțarea mărturisirii.

12. Îmi scrieți că ereticul dumneavoastră se roagă cu propriile sale rugăciuni, timp în care nu face nici semnul Crucii, nici metanii. Vedeți ce modern e? Toți creștinii ortodocși, chiar și o mare parte dintreeretici, fac semnul Crucii. Însă lui îi este rușine. Să știți că și semnul Crucii este un mod de a-L mărturisi pe Hristos, Care S-a răstignit pentru noi pe Cruce ca să ne răscumpere păcatele.

Atunci când omul acela vă îndeamnă, spunându-vă: „Mărturișiți-L, mărturișiți-L pe Hristos cu buzele”, apropiați-vă de el și îndemnați-l să-L mărturisească și el pe Hristos prin semnul Sfintei Cruci. Ambele manifestări sunt forme de mărturisire. Primul este cu vorba, al doilea cu fapta. Iar faptele sunt mai importante decât cuvintele.

Iar când a spus omului aceluia care a refuzat să-L

mărturisească pe Domnul cu buzele: „Se pare că vă este rușine de oameni”, ar fi trebuit și dumneavoastră să-i răspundeți: „Pentru că refuzați să faceți semnul Crucii, care este în egală măsură un semn de mărturisire, se pare că și dumneavoastră vă este rușine să-L mărturișiți pe Hristos dinaintea oamenilor”.

Sfântul Vasile cel Mare ne încredințează că semnul Crucii este o moștenire transmisă prin sfinții apostoli și că, atunci când este făcut cu credință, îi alungă pe vrăjmașii nevăzuți, le împiedică planurile întunecate și îi păzește pe creștini de atacurile acestora. Prin Cruce, Domnul a nimicit puterea diavolilor, care fug până și de pomenirea ei. Cel care nu se pecetluiește cu semnul Sfintei Cruci îi lasă pe vrăjmași să lucreze liberi asupra lui. Creștinul fără semnul Crucii seamănă cu soldatul fără armă, care se află la mila dușmanului. Crucea sfințește oamenii și lucrurile. Această învățătură a fost transmisă de apostoli Sfintei Biserici, iar fiii ei cred în Cruce așa cum credeau primii creștini. De aceea, e foarte potrivit să mă întreb: este creștin cu adevărat cel care evită semnul Crucii?

Prin înclinarea capului, arătăm de obicei respect și supunere. Pentru omul care se roagă, este necesar să-și manifeste evlavia interioară și supunerea față de Dumnezeu prin plecarea capului. Toți creștinii ortodocși se închină Domnului cu trupul, ca semn al închinăciunii interioare. Cine nu-și înclină capul naște îndoială în privința existenței în interiorul său a respectului și a supunerii față de voia lui Dumnezeu. Și dacă acestea nu există, atunci ce valoare mai are rugăciunea? Aici, în Rusia, folosim expresia „capul care nu se pleacă” pentru a-i caracteriza pe cei nesupuși, egoiști și care nu recunosc pe nimeni. Oare, de multe ori, nu la fel sunt și cei care refuză să facă metanii dinainte a lui Dumnezeu în timpul rugăciunii? Poate că se tem să nu-și șifoneze hainele...

13. Îmi scrieți: „*Noul nostru învățător și adepții săi nu vin la biserică și nu cer în timpul rugăciunii ajutorul sfinților, nici al Maicii Domnului, nici al îngerilor, nici al apostolilor, proorocilor sau cuvioșilor. De asemenea, nu postesc, nu se împărtășesc și nu recunosc sărbătorile*”.

Vedeți ce fel de creștini sunt? Se consideră pe ei înșiși oameni înduhovniciți, oameni ai lui Dumnezeu și sfinți, pentru care

nu este nevoie de ordinea exterioară a Bisericii, de nevoițe duhovnicești, de taine sau de slujbe.

De aceea, nu pot înțelege ce vreți de vă luați după el... De ce vă umpleți capul cu vorbe goale? Din ceea ce îmi scrieți, rezultă foarte clar că a căzut din harul Bisericii Ortodoxe, iar acum se căznește să vă îndepărteze și pe domniile voastre de el, spre a crea o adunătură dezgustătoare pentru Dumnezeu și pentru adevărul Său. Iar dumneavoastră vă luați din ce în ce mai mult după el, așa cum se iau muștele fără minte după momelile otrăvite.

Vă recomand să citiți cartea *Piatra credinței*, scrisă de Stepan Iavorski. Citiți-o cu atenție și încercați să-i asimilați conținutul, căci cu această piatră veți reuși cu ușurință să închideți gura ereticilor și să sfărâmați dinții falșilor învățători, care urăsc adevărul și lumina.

14. Mai scrieți: „A creat confuzie printre noi, fiindcă Părinții noștri duhovnici nu ne zic nimic. În vreme ce predicatorul acesta merge peste tot, se luptă, învață, vorbește cu entuziasm, preoții noștri nu deschid gura. Chiar și în biserică predică rar, limitându-se la săvârșirea slujbelor. Se simte nevoia cuvântului viu, de care nu avem parte de la ei”.

Vă voi întreba ceva: v-ați adresat vreodată preoților dumneavoastră? Le-ați spus că prin părțile acelea circulă un străin care vă strânge laolaltă și vă predică? I-ați cerut părerea în legătură cu învățăturile lui? Cu siguranță că nu ați făcut-o! Îmi scrieți mie, care trăiesc în cealaltă parte a lumii, și nu cereți niciodată ajutorul în această chestiune de la păstorii dumneavoastră. Nu mi-ați scris că ați fi discutat cu preoții din parohie, care nu sunt departe și pe care îi vedeți în fiecare duminică și la fiecare sărbătoare! Cum pot Părinții dumneavoastră duhovnici să știe ce se întâmplă? Preoții vin la biserică, văd că lumea adunată acolo se roagă și pleacă liniștiți acasă, cu gândul că enoriașii lor nu întâmpină probleme deosebite!

De altfel, dumneavoastră cunoașteți dogmele, știți care sunt poruncile lui Dumnezeu și vă supuneți sfintei Biserici. De ce altceva mai aveți nevoie? Poate că vreodată mai vreți să vi se explice vreo dogmă, vreo taină sau vreo poruncă? Dar, așa cum îmi scrieți, nu sunteți lipsit de așa ceva. În afară de asta, însăși slujba îi aduce aminte credinciosului atent de dogmele și poruncile sfinte, și îl învață în ce fel să vină în comuniune cu

în biserică, pentru ca simțămintele sale religioase să se reînnoiască, așa cum mărturisesc mulți credincioși care, au trăit acest lucru.

Sunt de acord cu dumneavoastră, că preoții ar trebui să discute cu credincioșii mai des, fie în biserică, fie în alte părți. Dar nu pot fi de acord și cu afirmația că, dacă aceste discuții lipsesc, enoriașii nu au hrană spirituală. Chiar dacă s-ar întâmpla astfel și ar trebui să-l cert pe cel vinovat, aș acuza mai mult turma decât pe păstor! Pentru că ce cleric ar disprețui rugămintea enoriașilor de a avea parte de învățătură mai multă și mai profundă? Dumneavoastră înșivă îi evitați pe clerici și, dacă se întâmplă să vă întâlniți cu unul dintre ei, nu îi puneți întrebări despre credință. Tocmai de aceea, ei evită astfel de subiecte, de teamă să nu devină o povară și, astfel, să vă îndepărteze de Biserică. Eu nu caut să-i scuz pe preoții care nu-i învață pe enoriași și nu țin predici. Datoria lor este să se aprindă de dor pentru cele înalte și să le vorbească oamenilor pe care îi păstoresc, iar a enoriașilor, să își însușească învățătura. Vreau să mai notez aici că responsabilitatea faptului că preotul predică rar vă revine și dumneavoastră.

Vă continuați scrisoarea astfel: „***În vreme ce clericii noștri nu fac nimic, acela predică pretutindeni***”. Acela predică pentru că trebuie să adune adepți și ucenici în jurul lui. După ce îi va fi adunat, și el va înceta să mai predice, pentru că ascultătorii lui îi vor cunoaște deja învățăturile. Trebuie să știți că grijile prea multe, alergătura în exces și vocile care strigă prea tare nu caracterizează o stare normală și sănătoasă a lucrurilor.

Observați puțin mișcările trupului: atunci când este sănătos, toate funcțiile sale interioare lucrează bine. Pulsul este liniștit, respirația normală, iar nervii își fac datoria ca întotdeauna. Însă imediat ce cu una din acestea se întâmplă ceva rău, armonia încetează, iar trupul se îmbolnăvește.

La fel se întâmplă cu lucrarea credinței și a mântuirii. Dumneavoastră, cu întreaga parohie din care faceți parte, sunteți ca un mic organ al trupului Bisericii. Toate funcțiile mântuitoare ale acestui trup sunt normale. Aveți credința Ortodoxă, vă luptați ca să trăiți creștinește, vă sfințiți prin Taine, vă supuneți așezămintelor Bisericii și ascultați de preoții dumneavoastră. Prin urmare, lucrarea de mântuire a tuturor și a fiecăruia în parte își urmează cursul normal.

Trupul sănătos, care trăiește și se dezvoltă normal, nu atrage atenția. În același fel, nici dumneavoastră nu atrageți

atenția, dacă trăiți și vă dezvoltați normal din punct de vedere duhovnicesc. Această liniște, care vine în contradicție cu acțiunea învățătorului aceluia fals, nu înseamnă că sunteți pe o poziție inferioară lui. Dimpotrivă, urcușul normal și fără zgomot în lucrarea de mântuire arată că vă aflați în stare de sănătate sufletească, în vreme ce omul acela nu este sănătos duhovnicește.

Desigur, dacă pe parcursul urcușului liniștit în viața duhovnicească vă lăsați pradă neglijenței și indiferenței, greșiți foarte mult. Dar dacă fiecare dintre noi, după puterile sale, își împlinește toate obligațiile care îi revin prin calitatea de creștin și din îndemnul conștiinței, atunci lucrarea de mântuire se află pe drumul cel drept și nu există nici un motiv de ne liniște și, cu atât mai puțin, de a ne lua după unul care ni se pare că are ceva aparte.

Aduceți-vă aminte ce v-am spus la început, când v-am dat exemplul corului și a neplăcutei impresii create de o voce care iese în evidență față de celelalte. Aceeași imagine vă este de folos pentru a înțelege și ceea ce vă explic acum.

Tot ce v-am scris până aici a fost reacția mea la faptele pe care dumneavoastră înșivă mi le-ați prezentat. Nu-mi rămâne decât să trag o concluzie, la care să adaug și un sfat: „Îndepărtați-vă de predicatorul acela fals și nu vă desprindeți de învățăturile Bisericii noastre Ortodoxe. Astfel să-i sfătuiți și pe ceilalți creștini”.

Note

¹ Protestantismul, curent „religios” apărut în sec. al XVI-lea, ca urmare a abuzurilor morale, canonice și administrative săvârșite de întâistătătorii Bisericii Catolice. Fondatorul „Bisericii” Protestante este Martin Luther (1483-1546) fost monah romano-catolic.

² Regele Angliei Henric al VIII lea s-a ridicat împotriva papei, pentru că acesta nu i-a desfăcut prima căsătorie și prin acel faimos „Non Possumus” i-a refuzat căsătoria cu Ana Boylen. Din această pricină s-a produs ruptura cu papalitatea, născându-se Biserica Anglicană (1534). Mai târziu s-a produs o reformă și în Biserica Anglicană. Cei ce au primit noua reformă s-au numit „conformiști”, iar cei care n-au recunoscut-o, s-au numit „nonconformiști”. Nonconformiștii s-au dezbinat la rândul lor în prezbiterieni și puritani, congregaționiști sau independenți ș.a.

³ Deja ni se predică deseori despre un „Iisus” care iubește de-a valma, încuviințează ereziile, voiește doar „unitate”, „pace” și „dragoste”, fără minime criterii morale, canonice, dogmatice, un „Iisus” milenarist care va mântui pe toți cei ce „cred”.

⁴ Adică Duhul Sfânt, ca în rugăciunea: „Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul adevărului...” (n.t.).

Propunere de acatist si paraclis
primită la redacție

Acatistul si Paraclisul

Sfântului Părintelui nostru

Arsenie Boca

Acatistul

Sfântului Părintelui nostru Arsenie Boca

Tropar, glasul al 8-lea

Întru tine, Părinte, cu osârdie s-a mântuit cel după chip, căci luând Crucea, ai urmat lui Hristos și lucrând ai învățat să nu se uite la trup, căci este trecător, ci să poarte grijă de suflet, de lucrul cel nemuritor. Întru aceasta și cu îngerii împreună se bucură, Prea Cuvioase Părinte Arsenie, duhul tău.

Condacul 1

Prea Cuviosului Părintelui nostru și al multora luminător și îndreptător de suflete, veniți fraților, să-i aducem cu mulțumire laude și să-l cinstim, zicându-i: Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Icosul I

Din părinți bine credincioși ai răsărit, Părinte, și ca un soare ai luminat și multe suflete necăjite și rătăcite le-ai îndreptat pe calea mântuirii. Pentru acestea toate, noi îți aducem aceste laude:

Bucură-te, că din părinți creștini ai răsărit;

Bucură-te, că ei Iosif și Cristina s-au numit;

Bucură-te, că maica ta Cristina, soarele și luna a visat că are-n pânțece după ce te-a zămislit;

Bucură-te, căci cu adevărat, scară pentru noi ai fost;

Bucură-te, căci ca soarele și luna în viață ai luminat;

Bucură-te, al multora și al nostru luminător;

Bucură-te, că pentru noi și pentru mulți ai fost scump și

sfânt odor;

Bucură-te, soare din Munții Apuseni apărut;
 Bucură-te, lună din Vața de Sus;
 Bucură-te, luceafăr apărut în mănăstirea Brâncoveanu;
 Bucură-te, că multe suflete ai adus la Domnul;
 Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 2-lea

Din copilărie te-ai arătat odor luminat de Duhul Sfânt și părinții,
 văzându-te copil ales, te-au dat la școală mai înaltă, ca să înveți a cânta:
 Aliluia!

Icosul al 2-lea

Terminând teologia ai fost chemat la mănăstirea Brâncoveanu
 de mitropolitul Nicolae Bălan, și fiind călugărit la muntele Athos ai
 fost trimis, unde, într-o pădure, Maicii Domnului te-ai rugat să te dea
 în seama unui povățuitor înduhovnicit. Cu adevărat ai fost ascultat și,
 după cum numai o dată, pentru smerenie, ai spus aceasta, noi îți aducem
 laude, zicând:

Bucură-te, Părinte, că Maica Domnului te-a ascultat;
 Bucură-te, că Maica Domnului la tine a venit;
 Bucură-te, că ea de mână te-a luat;
 Bucură-te, căci pe munte înalt de mână te-a dus;
 Bucură-te, că te-a urcat până sus;

Bucură-te, că acolo, în grija sfântului, ce trăia pe pământ de două
 sute de ani, te-a dat;

Bucură-te, că apoi Maica Domnului s-a făcut nevăzută;
 Bucură-te, că urcând, frică nu-ți mai era;
 Bucură-te, că muntele între două prăpăstii era;
 Bucură-te, că mare dar ai primit;
 Bucură-te, că pe mulți i-ai luminat;
 Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 3-lea

Ai spus, Părinte, că Domnului Iisus în pădure mult te-ai rugat
 să-ți trimită în cale un bun povățuitor, dar n-ai fost ascultat. Iar după un
 timp, ți-ai dat seama că El are o mamă bună, care mijlocește pentru noi.
 Și atunci cu lacrimi te-ai rugat ei, iar ea de mâini te-a luat și sfântului
 din vârful muntelui în grijă te-a dat, iar noi, minunându-ne de așa mare
 dar, îți cântăm: Aliluia!

Icosul al 3-lea

După un an ai venit de la Muntele Athos la mănăstirea Brâncoveanu și, începând munca de duhovnic, înfricoșat te-ai arătat nouă și multora care veneau la mărturisit, căci mai dinainte le știai faptele. Iar noi, despre darul pe care-l aveai îți cântăm acestea:

Bucură-te, ucenicul Maicii Sfinte;
 Bucură-te, că de la ea ai primit cinste;
 Bucură-te, că dar de a prooroci ai primit;
 Bucură-te, că multora pe nume le spunea;
 Bucură-te, că faptele și păcatele le descopereai;
 Bucură-te, că și sfârșitul unei fete ai spus;
 Bucură-te, că ea venise să te ispitească;
 Bucură-te, că i-ai spus să se pregătească;
 Bucură-te, că Mirele ei este pe cale să vină să o ducă;
 Bucură-te, că moartea, după puțin timp a dus-o;
 Bucură-te, că noi tare ne-am minunat;
 Bucură-te, că multă lume te-a lăudat;
 Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 4-lea

Făcându-te preot și duhovnic și începând lumea a mărturisi, și doar pe unii a-ți împărtăși, povățuindu-i-ai să nu mai păcătuiască, ci să cânte lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 4-lea

Mulți dintre credincioși s-au dedat iarăși la răutăți după ce i-ai împărtășit, iar tu Părinte, simțind cu duhul răutățile lor, te-ai rugat lui Dumnezeu să-ți descopere pricina pentru care nu se lasă de păcate, și acestea ți s-au arătat și nouă ni le-ai spus, pentru care te lăudăm:

Bucură-te, că în grădina mănăstirii stând, în amiaza mare, nor negru ai văzut pe munte;
 Bucură-te, că în nor, mare gălăgie ai auzit;
 Bucură-te, căci cu mare atenție ai privit;
 Bucură-te, că în mijlocul norului, pe un scaun înfricoșat, pe satana de ceata drăcească l-ai văzut înconjurat;
 Bucură-te, că ai auzit că poruncă dracilor satana le-a dat;
 Bucură-te, că vicleșugul lor l-ai auzit, adică să șoptească oamenilor că nu există Dumnezeu;
 Bucură-te, că și al doilea vicleșug al lor l-ai auzit, cum că

nu ar fi rai și iad și nici altă viață;

Bucură-te, că și al treilea vicleșug l-ai auzit, de a lăsa oamenii pocăința până

la bătrânețe;

Bucură-te, că prin această vedenie multe ai aflat;

Bucură-te, că acestea toate oamenilor în predică le-ai spus;

Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 5-lea

Auzind multă lume de darul tău, Părinte, veneau să-ți audă cuvântul și învățături și sfaturi de mântuire le dădeai, iar noi te lăudăm, cântând: Aliluia!

Icosul al 5-lea

Pe aceia ce nu se potriveau în căsătorie îi opreai; celor ce li se fura, pe hoți îi descopereai; când era secetă, ploaie de la Dumnezeu cereai. Pentru acestea toate îți cântăm:

Bucură-te, că celor căsătoriți cele de folos le spuneai;

Bucură-te, că de la căsătorie nepotrivită îi opreai;

Bucură-te, că pe cei ce furau îi descopereai;

Bucură-te, că pe hoți cu blândețe îi dojeneai să întoarcă cele furate;

Bucură-te, că fiind secetă mare, pe munte te-ai suit, rugându-te să plouă;

Bucură-te, căci cuvânt ai auzit de la Dumnezeu, ca să te rogi de oameni să-și îndrepte viața;

Bucură-te, că ploaie mare a venit;

Bucură-te, că lumea s-a înveselit;

Bucură-te, că pe săraci ai miluit;

Bucură-te, că ai spus cele ce vor să fie;

Bucură-te, luminat propovăduitor;

Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 6-lea

Celor ce voiau să se facă preoți și veneau la tine le dădeai sfaturi și povețe, minunându-se și cântând lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 6-lea

Fiind întrebat, Prea Cuvioase Părinte, de cei ce doreau să fie preoți, cu ce pot ei dovedi celor care nu cred că este Dumnezeu, le-ai spus foarte înțelept și cu adevărat, că prin viața și felul lor de trăire

duhovnicească pot dovedi că Dumnezeu există. Pentru care noi ne minunăm și cântăm acestea:

Bucură-te, că ai fost dumnezeiesc în trup pământesc;
 Bucură-te, că ai fost înger în trup;
 Bucură-te, că numai la față dacă te priveam, ne minunam;
 Bucură-te, că viitorul multora le-ai spus;
 Bucură-te, că pe mulți i-ai îndemnat să-L urmeze pe Iisus;
 Bucură-te, că pe mulți, călugări i-ai făcut;
 Bucură-te, că obște de călugări ai strâns;
 Bucură-te, că și obște de maici ai format;
 Bucură-te, că prin multe încercări ai trecut;
 Bucură-te, că ispite de tot felul ai răbdut;
 Bucură-te, că și la munci grele ai fost pus;
 Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 7-lea

Ai voit, Părinte, după cum ți s-a arătat, să faci chipul lui Hristos și, apucându-te de lucru, ai auzit un glas: „De acum să Mă pictezi în sufletele oamenilor, ca să-Mi cânte Mie: Aliluia!”

Icosul al 7-lea

Ai spus, Părinte, că tu cunoști pe oameni pe față care se mântuiesc, căci celor ce duc o viață de rugăciune, fiind tot timpul cu gândul la Dumnezeu, li se zugrăvește în lumina ochilor chipul lui Hristos. Și, tu, Părinte, cu darul Duhului ce-L aveai, vedeai aceasta. De aceea, noi te laudăm, zicând:

Bucură-te, căci cunoșteai cele ascunse oamenilor;
 Bucură-te, căci știai dacă se mântuiesc;
 Bucură-te, căci le spuneai ce să facă în viață;
 Bucură-te, că tinerii veneau să-i povățuiești;
 Bucură-te, că unii veneau să-i binecuvântezi;
 Bucură-te, că pe femeile care se vopseau le certai;
 Bucură-te, că pe morari de la lăcomie îi opreai;
 Bucură-te, că pe fumători de la fumat îi opreai;
 Bucură-te, învățător de cele sfinte;
 Bucură-te, văzătorule al celor nevăzute;
 Bucură-te, că acum în cer te odihnești;
 Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 8-lea

Fiind război mare, veneau la tine, Părinte, tineri care trebuiau să plece în război, ca să te rogi pentru ei, iar tu cunoșteai care scăpau cu viață. Și noi ne minunăm, cântându-ți: Aliluia!

Icosul al 8-lea

Părinte, celor ce știai că vor muri le dădeai mâna de o sărutau, iar celor care știai că rămân în viață nu le dădeai mâna. Și ei, întristându-se, te întrebau de ce lor nu le dai mâna, iar tu, Părinte, le spuneai „căci cu voi mă mai întâlnesc, iar cu aceia, nu”. Pentru aceasta te laudăm, zicând:

Bucură-te, văzătorule al voinței lui Dumnezeu;

Bucură-te, văzătorule al celor viitoare;

Bucură-te, că vedeai viața omului;

Bucură-te, că știai sfârșitul vieții lui;

Bucură-te, că noi mult ne minunam;

Bucură-te, că minunat prooroc te-ai arătat;

Bucură-te, că pe Domnul pentru tine Îl laudăm;

Bucură-te, căci cu îngerii te veselești,

Bucură-te, căci acum în ceruri dănuiești;

Bucură-te, căci cu heruvimii acum slujești;

Bucură-te, îndreptător al credinței;

Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 9-lea

Venit-a, Părinte, într-o zi de Rusalii „Oastea Domnului” la mănăstire și o unitate militară. Iar tu, Părinte, ai zis: „Iată că s-a întâlnit «Oastea Domnului» cu «Oastea Țării», ca să cânte lui Dumnezeu: Aliluia!”

Icosul al 9-lea

Făcându-se utrenie în Biserică, ai ieșit, Părinte, cu cântăreții și cu toți credincioșii, ca să săvârșești Sfânta Liturghie pe altarul din fața mănăstirii și, fiind lângă tine cântărețul care îndoit cu credința era, te-a văzut înconjurat de flăcări de foc, care erau darul Sfântului Duh. Atunci el s-a spăimântat și a strigat, iar tu l-ai oprit să nu spună, doar că simțea că te arde ceva. De aceea, noi te laudăm, zicând:

Bucură-te, lăcașul Duhului Sfânt;

Bucură-te, că în trup fiind pe pământ, ai fost văzut înconjurat de Duhul Sfânt;

Bucură-te, că prin acest Duh Sfânt ai proorocit;

Bucură-te, căci cu Duhul Sfânt, stâlp al Bisericii ai fost;

Bucură-te, căci cu Duhul, ca o trâmbiță ai răsunat;
 Bucură-te, căci cu trâmbița Duhului pe mulți ai adunat;
 Bucură-te, vioara care cântai cu Duhul;
 Bucură-te, că prin tine s-a veselit văzduhul;
 Bucură-te, că turmă de oi cuvântătoare ai adunat;
 Bucură-te, Părinte, de Duh Sfânt înțelepțit;
 Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 10-lea

Venit-a, Părinte, în timpul unei Sfinte Liturghii o femeie să-ți spună necazul ce îl avea și te tulbura cu nerăbdarea ei. Și tu, Părinte, simțind din Sfântul Altar, ai oprit slujba și ai spus de ce a venit. Pentru aceasta, îți cântăm: Aliluia!

Icosul al 10-lea

Ai spus, Părinte, că femeia a venit deoarece a pierdut douăzeci de mii de lei; tu ai spus că acei bani sunt banii cu care cele două fete ale ei trebuiau să-și crească copiii pe care n-au voit să-i nască și i-au avortat, și de aceea spor la casă nu vor mai avea, căci sufletele copiilor strigau răzbunare asupra părinților. Iar noi ne minunăm de darul tău, zicând:

Bucură-te, văzătorul păcatelor omenești;
 Bucură-te, iertătorul celor nelegiuți;
 Bucură-te, îndreptătorul celor nelegiuți;
 Bucură-te, luminătorul celor de rea credință;
 Bucură-te, că ai descoperit cele ascunse;
 Bucură-te, luminătorul multora depărtați de credință;
 Bucură-te, alinătorul multora în suferință;
 Bucură-te, păstorule al turmei lui Hristos;
 Bucură-te, să ne fii și nouă de folos;
 Bucură-te, Părinte cu chip luminos;
 Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 11-lea

Înzestrat ai fost cu multe daruri de la Dumnezeu, Părinte, căci și apă, ca Moise, ai făcut să izvorască din stâncă. Cu preoția ai fost încununat, cu darul proorociei, cu milostivirea, cu blândețea și cu buna povățuire. De aceea, noi te laudăm, cântând lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 11-lea

Ai avut, Părinte, dar de a predica și de a tâlcui Sfânta Evanghelie a lui Hristos, luminând multe suflete, abătându-le de la rătăcire la calea mântuirii. Pentru toate acestea laude îți aducem, zicând:

Bucură-te, predicator bun al lui Hristos;
 Bucură-te, că multora ai fost de folos;
 Bucură-te, că de la răutăți pe mulți ai oprit;
 Bucură-te, că pe noii căsătoriți la naștere de copii i-ai îndemnat;
 Bucură-te, că i-ai îndemnat să stăruie în rugăciune;
 Bucură-te, că la milostenie i-ai povățuit;
 Bucură-te, că Biserica le-ai spus s-o cerceteze;
 Bucură-te, că la sărbători le-ai spus să nu lucreze;
 Bucură-te, că pe cei bolnavi i-ai pus să-i cerceteze;
 Bucură-te, că sfaturile Bisericii i-ai spus să le urmeze;
 Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 12-lea

În satul Drăgănescu, de lângă București, ai pictat biserica, iar cei ce o vizitează se uimesc de darul pe care l-ai avut, căci, privind pe sfinți, se pare că sunt vii. De aceea, cu toții ne minunăm și te lăudăm, zicând: Aliluia!

Icosul al 12-lea

Minunat pictor ai fost - de icoane, de biserici și de suflete - că biserica nespus de frumoasă ai pictat și multă lume merge să o vadă, iar de frumusețea ei se minunează, zicând:

Bucură-te, iscusit pictor de biserici;
 Bucură-te, pictor prea minunat;
 Bucură-te, că și în suflete pe Hristos L-ai zugrăvit;
 Bucură-te, căci glas de la Domnul ai avut ca să pictezi și în suflete;
 Bucură-te, căci te-ai silit pe Hristos să-L urmezi;
 Bucură-te, căci nouă și multora pildă te-ai făcut;
 Bucură-te, căci ai primit veste că viața îți este pe sfârșite;
 Bucură-te, că ziceai că mai ai trei calendare;
 Bucură-te, că ne-ai dat pildă de răbdare;
 Bucură-te, că în ceasul morții ai știut unde te duci;
 Bucură-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie!

Condacul al 13-lea

O, prea minunate, Părintele nostru Arsenie, primește aceste laude și mulțumiri de la noi, nevrednicii fiii tăi, rugându-te să fii milostiv pentru noi înaintea Domnului Hristos, ca să ne învrednicească și pe noi vieții celei fericite și împreună cu tine să cântăm: Aliluia! (*acest Condac se zice de trei ori*)

Apoi iarăși se zice Icosul 1: Din părinți bine credincioși ai rășărit..., Troparul: Întru tine, Părinte... și Condacul 1: Prea Cuviosului Părintelui nostru... .

Rugăciune

Doamne, Iisuse Hristoase, primește ostenele, slujbele și sfintele rugăciuni ale robului Tău, Părintele nostru Arsenie, care mult s-a ostenit și a slujit Ție, ca să-Ți câștige suflete, întorcându-le de la viața și faptele cele păcătoase ale lor (că și de la moarte, de câteva ori a surprins și a scăpat o tânără în momentul când voia să se sinucidă) și pildă de răbdare și dragoste părintească ne-a dat.

Te rugăm, Stăpâne, ajută-ne să slujim și noi cu dragoste, în curăție trupească și sufletească, prin rugăciuni neîncetate să Te mărim, să Te binecuvântăm și să urmăm sfaturile robului Tău, Părintele nostru Arsenie, pe care îl rugăm: roagă-te, Sfinte, Prea Cuvioase Părinte Arsenie, ca și noi, în viața ce ne-o petrecem să împlinim poruncile Domnului și sfaturile ce ni le-ai dat și învățăturile din multele și minunatele predici pe care le-ai rostit.

Pomenește-ne, acum, din Împărăția Cerurilor, unde Te veselești cu toți sfinții și cu Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu, care te-a încredințat în Muntele Athosului sfântului ce trăise acolo cu două sute de ani în urmă, și cu tine să ne înveselim în veci. Amin.

Paraclisul Sfântului Părintelui nostru Arsenie Boca

Binecuvântat este Dumnezeu nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfinte Dumnezeule..., Preasfântă Treime..., Tatăl nostru..., Doamne miluiește (de 12 ori).

Slavă... Și acum...

Veniți să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu.

Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos, Împăratul nostru Dumnezeu.

Veniți să ne închinăm și să cădem la Însuși Hristos, Împăratul și Dumnezeul nostru.

Psalmul 142

Slavă... Și acum...

Aliluia, Aliluia, Aliluia, Slavă Ție, Dumnezeule (de 3 ori)

Dumnezeu este Domnul și S-a arătat nouă, bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului (de 3 ori)

Și troparele următoare glasul al 4-lea:

Pe Sfântul Părinte Arsenie, slujitorul cel plin de râvnă și dragoste dumnezeiască, cu bucurie toți cei credincioși să-l laudăm, căci sfânt povățuitor și rugător fierbinte ni l-a dăruit Dumnezeu spre izbăvire din necazuri, boli și suferințe, spre mântuirea și sfințirea sufletelor noastre (de 2 ori).

Slavă... Și acum...

Nu vom tăcea, Născătoare de Dumnezeu, pururi a spune puterile tale noi nevrednicii, că de nu ai fi stat tu înainte rugându-te, cine ne-ar fi izbăvit pe noi din atâtea nevoi sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? Nu ne vom depărta de la tine, Stăpână, că tu izbăvești pe robii tăi pururi din toate nevoile.

Psalmul 50

Canonul

Cântarea întâi, glasul al 8-lea

Apa trecând-o ca pe uscat și din răutatea egiptenilor scăpând israeliteanul, striga: Izbăvitorului și Dumnezeului nostru să-I cântăm.

Stih: Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Vlăstar ales din pământ românesc, plămădit cu har în grădina Maicii Sfinte, ai adunat, Părinte, cu îmbelșugare daruri cerești și roade nemuritoare, spre a Domnului slăvire și a noastră mântuire.

Stih: Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Chemat spre a Domnului slujire, prin a Măicuței Cerești ocrotire, ai purtat cu aleasă cinstire a preoției jertfire, prin care ca un părinte adevărat cu vrednicie te-ai încununat.

Slavă...

Făclie luminoasă te-ai arătat celor ce rătăcesc în neguri de păcat. Luminează-ne și pe noi, Părinte Sfinte, cu harul și rugăciunea ta fierbinte, ca să urmăm spre înnoire, liman de mântuire și sfințire.

Și acum...

Fecioară Precurată ai milă și te roagă pentru noi, cei cufundați în patimi și nevoi, să alegem calea de sfințenie, asemenea Sfântului Părinte Arsenie, care urmându-ți ție, este sălaș strălucitor de curăție.

Cântarea a 3-a

Doamne, Cel ce ai făcut cele de deasupra crugului ceresc și ai zidit Biserica, Tu pe mine mă întărește întru dragostea Ta; că Tu ești marginea doririlor și credincioșilor întărire, Unule, iubitorule de oameni.

Stih: Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Făcându-te asemenea serafimilor prin slujire neprihănită, prin post, rugăciune și aspra nevoință, te-ai îmbogățit cu rodul ostinelilor, din care ne dăruiește și nouă grabnicul tău ajutor.

Stih: Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Prin lacrimă și nevoință, prin jertfă și suferință, te-ai făcut, Sfinte Părinte, pildă de curăție și răbdare, de-aprinsă rugă și iubire, ajungând la limanul cel lin, de unde ne ajută ca și noi să ne sfințim.

Slavă...

Dumnezeiescule Părinte, izbândă în viață și mângâiere în nevoi, ușurare în ispite și vindecare de păcate ne dăruiește, celor de am dobândit mijlocirea ta fierbinte și al tău ajutor.

Și acum...

Preasfântă Măicuță, podoabă de lumină cerească și har dumnezeiesc, luminează și sufletele noastre, ca să cunoască

pacea și bucuria Mirelui Ceresc.

Izbăvește-ne pe noi fiii tăi, Sfinte Părinte Arsenie, purtătorule de Dumnezeu, pe cei ce cu credință curată alergăm la tine, ca la un grabnic ajutător în nevoi și cere pentru toți îndreptare, sufletelor luminate și trupurilor vindecare.

Caută cu milostivire, cu totul lăudată, Născătoare de Dumnezeu, la necazul cel cumplit al trupului meu și vindecă durerea sufletului meu.

Ectenie...

Sedealna, glasul al 2-lea

Apărător puternic și turn nebiruit te-ai arătat preaînțelepte, celor ce cu credință și cucernicie aleargă la tine, iar cu umilință și nădejde îți strigă: Sfinte Părinte Arsenie, de Dumnezeu purtătorule, vino degrabă și din primejdii ne slobozește, ca cel ce stai pururi înaintea Sfintei Treimi!

Cântarea a 4-a

Am auzit, Doamne, taina rânduiei Tale, am înțeles lucrurile mâinilor Tale și am preaslăvit dumnezeirea Ta.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Cel ce întreaga-ți făptură și inimă le-ai împodobit cu iubirea cea sfântă și dumnezeiască, prin mijlocire, dragoste și mângâiere părintească, nu înceta din sfințita rugăciune pentru pace între oameni și bună-voire în lume.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Scânteie de har, ce aprinde sufletele noastre de căință, de rugă și ceresc dar, ești pentru noi, Părinte, făclie spre luminate și cale spre cer, prin smerită ascultare.

Slavă...

Cu râvnă și trudă neobosită ai adunat, Părinte, vistierii nemuritoare, podoabe și daruri alese, din care ne îmbogățești pe noi, cei sărăciți, ce suntem de patimi și păcate istoviți.

Și acum...

De dor ceresc și râvnă sfântă, Preasfânta Preacurata Maică, ne umple inimile noastre, iar prin a ta bună povățuire, ridică-ne din multa lenevire.

Cântarea a 5-a

Luminează-ne pe noi, Doamne, cu poruncile Tale și cu brațul Tău cel înalt, pacea Ta dă-ne-o nouă, iubitorule de oameni.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Din dureri, păcate și amar, aducem lacrimi și rugă fierbinte, ca să primim iertare și mângâiere de har, prin tine, bun și sfânt Părinte.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Dăruit de Cerul Preaînalt, pentru a noastră mântuire, dreptar te-ai făcut prin povățuire, inimă curată arzând de foc ceresc și iubire; arată-ne și nouă calea ce duce la nepătimire prin iertare de păcate și dumnezeiască întărire.

Slavă...

Dumnezeiescule Părinte, a pământului românesc odraslă sfântă, sfeșnic luminat și podoabă binecuvântată, alinare și vindecare a durerilor, te rugăm scapă-ne de viforul primejdiilor.

Și acum...

Prea binecuvântată Stăpână de Dumnezeu Născătoare, de-a pururi a noastră mijlocitoare, caută spre fiii duhovnicești ai Părintelui Arsenie, povățuindu-ne pe calea de smerenie și te roagă Fiului tău să ne păzească de ispita celui rău.

Cântarea a 6-a

Rugăciunea mea voi vărsa către Domnul și Lui voi spune necazurile mele, căci s-a umplut sufletul meu de răutăți, și viața mea s-a apropiat de iad, și ca Iona mă rog: Dumnezeule, din stricăciune scoate-mă.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Rugămu-te pe tine, Sfinte, ca prin rugăciunile tale și cu a ta apărare degrabă să aflăm ușurare, de vicleniile cele multe, dăruindu-ne cu îndurarea ta, binecuvântare.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Cuvânt de înțelepciune, prin glasul tău ceresc, rostește-l cu putere inimilor noastre, ca să ne izbăvim de patimi și năpaste, prin multă străduință și cu adâncă pocăință.

Slavă...

Ocrotitor și pavăză nebiruită ești celor ce te cheamă

la vreme de ispită, căci cu grăbire ridici amara suferință unde găsești un bob de rodnică credință, stropit cu lacrimă de umilință.

Și acum...

Preasfântă Maică, a noastră bună rugătoare, ne fii de-a pururi lumină călăuzitoare pe marea vieții învolburate de răutate și păcate, să ajungem la viață de sfințenie, asemenea Sfântului Părinte Arsenie.

Apoi troparele de după cântarea a 3-a

Izbăvește-ne pe noi, fiii tăi, Sfinte Părinte Arsenie, purtătorule de Dumnezeu, pe cei ce cu credință curată alergăm la tine, ca la un grabnic ajutor în nevoi, și cere nouă îndreptare, sufletelor luminate și trupurilor vindecare.

Caută cu milostivire, cu totul lăudată, Născătoare de Dumnezeu, la necazul cel cumplit al trupului meu și vindecă durerea sufletului meu.

Doamne miluiește (de 3 ori)

Slavă... Și acum...

Părinte, de trei ori fericite, jertfelnic slujitor al Tainelor Sfinte, fierbinte rugător și mare liturghisitor, stâlp de răbdare și cale de îndreptare, ai multă îndurare spre cei de rele înlănțuiți, spre cei din lume istoviți, ai milă și te roagă Cerescului Părinte, să scape și ale noastre suflete prihănite.

Prochimen: glasul al 4-lea

Cinstită este înaintea Domnului moartea cuviosului

Stih: Ce vom răsplăti Domnului pentru toate câte ne-a dat nouă?

Evangelia de la Ioan 15, 7 – 16

Dacă rămâneți întru Mine și cuvintele Mele rămân întru voi, cereți ceea ce voiți și se va da vouă. Întru aceasta a fost slăvit Tatăl Meu, ca să aduceți roadă multă și să vă faceți ucenici ai Mei. Precum M-a iubit pe Mine Tatăl, așa v-am iubit și Eu pe voi; rămâneți întru iubirea Mea.

Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea, după cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămân întru iubirea Lui. Acestea vi le-am spus, ca bucuria Mea să fie în voi și ca bucuria voastră să fie deplină. Aceasta este porunca mea: să vă iubiți unul pe altul, precum v-am iubit Eu. Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi. Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc. De acum nu vă mai zic slugi, că sluga nu știe ce face stăpânul său, ci v-am numit pe voi prieteni, pentru că toate câte am auzit de la Tatăl

Meu vi le-am făcut cunoscute.

Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am rânduit să mergeți și roadă să aduceți și roada voastră să rămână, ca Tatăl să vă dea orice-I veți cere în numele Meu.

Slavă...

Pentru rugăciunile Cuviosului Tău, Milostive, curățește mulțimea greșelilor noastre.

Și acum...

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curățește mulțimea greșelilor noastre.

Stih: Miluiește-mă, Dumnezeuule, după mare mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale șterge fărădelegile noastre.

Stihira glasului al 6-lea

Mare apărător și rugător te are pe tine neamul nostru românesc, acoperământ și săpare te-au dobândit cei ce cu credință te cheamă în rugăciune. Pentru aceasta nu ne lipsi pe noi fiii tăi de a ta sfântă ocrotire, ca să lăudăm din adâncul sufletelor noastre ale tale învățături și lucrări bine plăcute lui Dumnezeu.

Preotul: Mântuiește, Doamne, poporul Tău

Doamne miluiește (de 12 ori)

Cu mila și cu îndurărilor...

Cântarea a 7-a

Tinerii cei ce au mers din Iudeea în Babilon oarecând, cu credința Treimii, văpaia cuptorului au călcat-o, cântând: Dumnezeul părinților noștri bine ești cuvântat.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Sfinte Părinte Arsenie, cel plin de înțelepciune și dar ceresc, arată pline de fericire sufletele celor ce te laudă și te cinstesc, învățându-le să cânte totdeauna: Dumnezeul părinților noștri bine ești cuvântat.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Prin patimă de mucenic ai devenit strălucitor aprinzându-ți sufletul de cerescul dor, ne umple și ale noastre inimi robite de păcat cu foc ceresc și-adevărat, ca să cântăm cu credință: Dumnezeul părinților noștri bine ești cuvântat.

Slavă...

Cinstitul tău mormânt,

Părinte bun și sfânt, e pentru ai

tăi fii chemați și binecuvântați, tărâm de pace, liniște și har, în care noi cântăm cu adevărat: Dumnezeuul părinților noștri bine ești cuvântat.

Și acum...

Viață curată și minte luminată, duh de smerenie și râvnă spre sfințenie, dăruiește-ne, Fecioară Preasfântă și Preacurată, în care noi cântăm cu adevărat: Dumnezeuul părinților noștri, bine ești cuvântat.

Cântarea a 8-a

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Să nu ne lași, Părinte, lipsiți de ajutorul tău, că mult ne-am depărtat de Bunul Dumnezeu, de aceea te rugăm: întinde a ta mână, să ne așezi din nou întru lumină, ca să-L cântăm și să-L prea înălțăm pe Hristos întru toți vecii.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Bobul de credință al sufletului meu, fă-l să rodească apa cerească a darului tău, ca împreună cu ai tăi fii, să fiu părtaș veșnicei bucurii, ca să-L slăvim pe Dumnezeu întru toți vecii.

Binecuvântăm pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh.

Hristoase, prea dulce Mântuitor, să nu ne pierzi pe noi robiți de patimi și nevoi, ci ne iartă pentru al nostru solitor, Părintele Arsenie, scump și sfânt odor.

Și acum...

Primește sufletele noastre, o, Maică Sfântă Preacurată, și ruga noastră cea săracă o-nalță în cerurile sfinte, de unde și al nostru bun Părinte, ne ajută cu mult mai mult ca înainte.

Cântarea a 9-a

Cu adevărat, Născătoare de Dumnezeu, te mărturisim pe tine Fecioară curată, noi cei izbăviți prin tine, slăvindu-te cu cetele cele fără de trup.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Cine va putea lăuda viața ta, fericite Părinte, și cine va spune mulțimea faptelor tale sfinte, de care se împărtășesc ai tăi fii ce te cinstesc, bucurați de a ta ocrotire și povățuire, spre a lor sfințire și-nduhovnicire.

Sfinte Părinte Arsenie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi.

Prin rugăciune, jertfă și viață neîntinată, pildă aleasă și binecuvântată, te-ai făcut spre bucuria celor pământești și preaslăvirea celor sfinte și cerești.

Slavă...

Sfinte Preacuvioase Părinte Arsenie, nu ne uita pe noi cei renăscuți spre sfințenie, căci alergăm la tine purtați de dragostea firească și-nvredniciți de mângâierea cea dumnezeiască.

Și acum...

Măicuță Sfântă Preacurată, a noastră minunată bucurie, acoperământul celor ce te iubesc pe tine, roagă-te împreună cu dumnezeiescul Arsenie, să dobândim cu toții cerească-mpărtașire.

Cuvine-se cu adevărat să te ferim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și preanevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine cea cu adevărat, Născătoare de Dumnezeu, te mărim!

Pe cel minunat între slujitorii și sfinții Mântuitorului Hristos, mărgăritar ceresc s-a arătat prin viața îngerească și trudă pământească, pe Părintele Arsenie cel binecuvântat, cu laude și cântări să-l lăudăm.

Pe steaua cea strălucitoare și în chip cugetător luminătoare pe dumnezeiescul Părinte Arsenie, toți fiii săi cu mare dragoste cinstindu-l, să-l lăudăm.

Se bucură pământul românesc, tresaltă inimile toate de darul cel dumnezeiesc, cu care Domnul și Măicuța l-au încununat, căci sufletele noastre în adânc le-a cercetat și pentru aceasta mulțimea drept credincioșilor cu cântări să-l lăudăm.

Vas ales de sfințenie și purtător al Duhului Sfânt, comoară cerească plămădită din al nostru strămoșesc pământ, pe Arsenie Părinte Sfânt, cu aleasă dragoste în rugăciuni să-l cinstim.

Cu dragoste și mângâiere părintească, ne dăruie pace și liniște cerească, pentru a trăi spre a Domnului slăvire și a ta pomenire și cinstire.

Bucură-te al tuturor creștinilor grabnic mijlocitor, bucură-te al bolnavilor tămăduitor și al întristaților mângâietor. Bucură-te al Sfântului Altar ales liturghisitor, bucură-te cinstit Părinte cu sufletul aprins de foc și ceresc dor, bucură-te de-a pururi al nostru bun și sfânt povătuitor.

Cu Născătoarea de Dumnezeu, cu Înaintemergătorul Domnului, cu Apostolii, cu Mucenicii, cu sfinții și toți cuvioșii, roagă-te lui

Dumnezeu, Sfinte Preacuvioase Părinte Arsenie, pentru sufletele noastre.

Sfinte Preacuvioase Părinte Arsenie, povățuitor și rugător fierbinte pentru mântuirea sufletelor noastre, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, fiii tăi!

Rugăciune către Sfântul Părintele nostru Arsenie

(pentru cei aflați în mari dureri, mâhniri și boli)

Sfinte Preacuvioase Părinte Arsenie, îndreptător al sufletelor noastre și tămăduitor al bolilor sufletești și trupești, ca cel ce ai fost împodobit cu adânc de cunoaștere a făpturii omenești, te rugăm în vreme de durere și mâhnire, caută cu milă spre noi păcătoșii fiii tăi și mijlocește către Preabunul nostru Mântuitor, iertare de păcate și vindecare de toată neputința.

Părinte Sfinte ce ai mare îndrăzneală înaintea Tronului Ceresc, te chemăm cu amare lacrimi, dar cu nădejde că cele spre vindecare sufletească și trupească, spre mântuire și sfințire, le vom dobândi prin tine, cel ce ne-ai încredințat prin aceste cuvinte: „Eu mă duc, dar de acolo de unde voi fi, am să vă ajut mai mult ca și până acum”.

După cum în viață pe cei aflați în mari necazuri și cumplite suferințe îi tămăduiai îndată, și acum pe noi cei păcătoși, însă chemați cu dragoste părintească la mormântul tău încununat cu har ceresc și flori, ne primește și ne mângâie, sfânt și bun Părinte; ne scoate din negura păcatelor și-a patimilor; ne dăruiește binecuvântare ca să purtăm crucea vieții spre înviere și luminare desăvârșită.

Doctor și tămăduitor de orice suferință, te rugăm, vindecă-ne pe noi, fiii tăi, și pe cei ce îi aducem în lacrimi și rugăciuni la crucea sfântă a mormântului tău, izvorător de pace, har și binecuvântare, căci tu însuși ai zis: „Dacă este cineva bolnav și crede în Dumnezeu și vrea să se facă bine, numai să se gândească la mine și eu îl ajut”.

Pentru toate darurile, milostivirea și binecuvântarea ta de bun și sfânt Părinte, îți mulțumim și te rugăm să ne fi mereu aproape cu rugăciunea și ajutorul ce ni-l aduci din Cerul Sfânt, spre slava marelui și minunatului nostru Dumnezeu și spre a sufletelor noastre mântuire. Amin.

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale și ale Sfântului Părintelui nostru Arsenie, miluiește-ne pe noi păcătoșii.

Cultura muzicală bisericească la români

(I)

Prof. drd. Gheorghe Malene

Originea muzicii românești

Investigarea și reconstituirea fenomenului protomuzical reprezintă un imperativ al zilelor noastre, în contextul în care există tendința de a se contesta originalitatea manifestărilor spirituale românești. Valorificarea patrimoniului spiritual național este și trebuie să devină o preocupare permanentă menită să reliefeze, pe de o parte, originalitatea și autenticitatea melosului românesc, iar pe de altă parte, importanța contribuției românești sub unghiul latinității și cel al conștiinței bizantine. Este adevărat că cercetarea arealului protomuzical constituie una dintre cele mai dificile și complexe preocupări, datorită plasării acestuia în afara câmpului vizual al cercetătorului contemporan.

În virtutea diverselor manifestări ce caracterizează ființa umană și specificitatea acesteia, în funcție de locul, timpul, mentalitatea și simțirea fiecărui popor, pentru înțelegerea și abordarea pertinentă a domeniului muzical străvechi, se impune a fi analizat fundamentul pe care s-au clădit manifestările afective și spirituale - și anume: ființa protoromânilor determinată de factorii istorici, psihologici, religioși, sociologici, lingvistici și simbolici.

Originea protoromânilor - scurt discurs istoric¹

Ramura nordică a triburilor trace, ce dominau spațiu terestru al litoralului Mării Egee până la nordul Carpaților, o reprezintă getodacii situați, în cea mai mare parte, în teritoriul de astăzi al țării noastre. Prin origine, limbă, spațiu, cultură, **neamul geto-dacilor** se prezintă unitar, singura deosebire provenind de la regiunea stăpânită. **Getii**, pomeniți în izvoare scrise din **sec. VI î.e.n.**, locuiau în zonele de câmpie pe malurile Dunării, la sud-est de Carpați; iar **dacii**, menționați către sfârșitul secolului **III î.e.n.**, în interiorul lanțului carpat, în Transilvania zilelor noastre.

Erau considerați, așa cum îi descrie vechiul istoric

Herodot, ca fiind “*cei mai viteji și mai cinstiți dintre traci*”², fiind cei mai buni maeștri ai muzicii din timpurile arhaice³; geții sunt cunoscuți ca un popor deosebit de muzical⁴ cu diverse preocupări intelectuale: la curtea lui Burebista trăia un număr mare de cărturari, filozofi, care în frunte cu Deceneu cultivau și răspândeau, mai ales în rândurile preoțimii, anumite cunoștințe în domeniul științelor naturii, medicinei, eticii, filozofiei și astronomiei⁵.

Istoria zbuciumată a geto-dacilor, organizați la început într-o comunitate tribală de tipul democrației militare, iar apoi într-o societate sclavagistă, va marca o perioadă de strălucire sub **Burebista**, unificatorul lor, în **sec. I î.e.n.**, și creatorul statului dac. După mai bine de un secol de eroică existență, în timpul domniei lui **Decebal**, Dacia va fi cucerită de către împăratul **Traian (106 e.n.)** și încorporată în Imperiul Roman. Desfășurând în permanență o susținută luptă pentru libertate și independență, poporul dac a contribuit, prin repetatele sale acte de nesupunere, la retragerea aureliană din **anul 271 e.n.**, prin părăsirea Daciei de către administrația imperială romană.

Această succintă trecere în revistă a principalelor momente istorice parcurse de poporul dac, ne oferă cadrul general care a favorizat dezvoltarea unei civilizații înfloritoare, clădită pe spița tracilor, a geților și a dacilor, și influențată, pozitiv, de cultura și civilizația romană și nu numai.

*

Influențe culturale⁶

Afirmarea artei dacilor a avut loc în condițiile unui susținut proces de interferență dezvoltat armonios între popoarele antice care s-au întâlnit în această zonă geografică. Contactul cu cimerienii, ilirii, sciții, celții, odryșii, bastornii, agatârșii și în deosebi cu lumea elenă, stăpânitoare a cetăților Pontului Euxin, a favorizat un larg schimb de valori, determinându-se împrumuturi de bunuri culturale. Același proces are loc și între cultura dacă și cea a romanilor, exercitând o influență activă asupra configurației manifestărilor artistice autohtone.

Dată fiind apartenența geto-dacilor la arborele genealogic al tracilor, este firesc ca geto-dacii să moștenească, să preia și să-și identifice propria artă cu cea a strămoșilor lor. Problematika influențării reciproce și a sincretismelor culturale devine mai complexă în determinarea raportului dintre marea arie culturală a tracilor și cultura dacilor⁷.

Un schimb viu, permanent, reciproc de valori muzicale și bunuri spirituale a rezultat și din interferența dintre cultura poporului traco-dac și cea a Greciei antice. Chiar din prima jumătate a primului mileniu î.e.n., grecii au adoptat cultul trac al lui Orfeu⁸ - simbolul muzicii - și pe cel al lui Dionisiu-Bachus, întrucât, potrivit concepției lor religioase, introduceau ușor în panteonul lor divinități locale venera-te de populațiile unde ei imigrau.

Civilizația strămoșilor, așa cum o demonstrează cercetările arheologice, a fost deplin cristalizată și suficient de puternică pentru a supraviețui influențelor exercitate constant din afară⁹. Nici chiar curentul elen, cunoscut prin vigoarea și nivelul său, n-a instaurat forme noi în cultura dacilor, ceea ce înseamnă că trunchiul era suficient de puternic pentru a rezista cu succes altor influențe culturale exterioare.

Așadar, arta traco-dacă, formată pe un fond local multimilenar, se remarcă prin originalitate, chiar dacă la afirmarea ei au participat factori externi, ce au adus influențe care au fost asimilate organic. În acest fel, arta veche a locuitorilor țării noastre și-a avut individualitatea proprie, independent de arta elenă, scită și celtică.

Transformări dintre cele mai radicale vor avea loc după ocuparea Daciei de către romani, când se declanșează un vast proces de metamorfozare, începând cu populația locală ce se încrucișează cu coloniștii romani și terminând cu limba latină care a înlocuit dacă. Romanizarea populației autohtone nu înseamnă strămutarea pe alte meleaguri și nici renunțarea la fondul spiritual străvechi. Se produce redimensionarea stratului vechi, primenirea sa prin altoirea cu mlădițe noi, ceea ce va genera elemente calitative, obținute din sincretismul genetic și cultural al celor două neamuri. Edificarea noului popor și a noii sale culturi trebuie privită prin prisma continuității, având o desfășurare în timp, ce nu se încheie odată cu retragerea administrației romane, ci va continua încă secole.

*

Elemente caracteristice ale muzicii traco-dace

Originalitatea și vitalitatea constituie trăsături fundamentale ale muzicii dacilor, ca și esența etnică tracică. Aceste atribute proiectează datele majore ale problematicii muzicii strămoșilor noștri. Potrivit unor scrieri antice, muzica strămoșilor noștri pare să fi avut un rol determinant în cristalizarea artei universale a sunetelor din aceea vreme.

Referitor la *originea muzicii vechi*, Strabon din Amesia, în “*Geografia*”, conchide: “*Muzica întreagă, privită ca melodie, cât și ca ritm, și cuprinzând (în noțiunea ei) și instrumentele, e socotită ca fiind de origine tracă¹⁰ și asiatică*”¹¹. De asemenea, potrivit cercetărilor lui Aristide Quintilianus¹² și istoriografului muzical antic Heraclie Ponticul¹³, cei care s-au ocupat în vechime cu muzica - Orfeu, Musaios și Thamiris - sunt traci. Și numele Eumolp, tradus etimologic ca “cel care cânta bine”, tot de la traci vine. Aceste afirmații ne îndreptățesc, fără să greșim, să ne alăturăm celor care au susținut și dovedit incontestabilul fapt, potrivit căruia ***muzica tracilor constituie focarul de la care a pornit scânteia muzicii Greciei antice.***

În ce privește *esența muzicii traco-dacilor*, întrucât nu s-a păstrat nici o relicvă muzicală care să indice cu certitudine o trăsătură stilistică, se impune operarea cu deducții, analogii, prezumții pornind de la datele cunoscute referitoare la muzica popoarelor antice și civilizația acestora.

Dacă Aristide Quintilianus, în lucrarea sa “*Despre muzică*”, descrie muzica tracilor ca fiind: “*primitivă și barbară*”, clasificându-o în categoria “*Cacomusia*”, ceea ce înseamnă că nu avea o laborioasă organizare sau că educația muzicală nu avea un eșafodaj riguros, s-a constatat că în genere cântecele tracilor se asociază cu *porniri violente, zgomotoase și impulsive*¹⁴.

Însușirile muzicii traco-dace:

> Primul atribut provine din *asocierea cântării cu vorbirea* sau a relației dintre muzică și text, întrucât în procesul genezei artei sonore, graiul articulat a jucat un rol decisiv, punându-și amprenta asupra tipului melodic.

Limba dacilor, leagăn al unor străvechi graiuri carpatice, se înscrie în marea familie indo-europeană, caracterizându-se printr-o gamă bogată de inflexiuni, nuanțe mlădioase, ce favorizează muzicalizarea pe ***trepte alăturate, în stil recitativ***. Vorbirea dacilor a favorizat desfășurarea muzicală în ***tipuri melodice cursive, fără salturi mari***¹⁵, într-o dispunere simetrică a accentelor.

> Practica muzicală a dacilor cunoștea *două concepte de cântare: monodică și eterofonică*. *Monodică* era executarea de către un solist sau un grup a unui desen melodic la unison (în cazul unui

acompaniament instrumental, atât vocea cât și instrumentul intonau aceeași linie melodică). Prin conceptul *eterofonic* înțelegem forma de plurivocalitate a cântării colective, comportând producerea simultană a unei melodii și a variantelor sale (o monodie în stare difuză, interpreții conferind unisonului amploare și expansivitate, diversificare asociere și disociere.

>În privința sistemelor sonore și a *teoriei muzicii*, structura de bază a muzicii dacilor, la fel ca și cea a grecilor, celților, armenilor nu a fost gama, ci **tetracordul** (H. S. Kuşnarev), obținându-se prin cuplarea a două tetracorduri, în mod disjunctiv (formând un ton între tetracorduri) și conjunctiv (când sunetul inferior al tetracordului superior coincide cu sunetul superior al tetracordului inferior). Mai răspândită era ordonarea **conjunctivă** a tetracordurilor, ceea ce contribuie la o mai mare varietate sonoră, prin nerepetarea sunetului inițial.

Tetracordul putea fi: **diatonic** (t t st), **cromatic** (3m st st) și **enarmonic** (3M și 2 intervale infracromatice), în funcție de poziția semitonurilor și a intervalelor componente. Mersul din consonanță în consonanță, prin absența terței minore, vădește apartenența la sistemul tritonic (re-sol-la-re-sol = 5-1-2-5-1), care generează diferite moduri având rezonanțe arhaice. Modurile devin expresia unor anumite dispoziții afective.

Cum o parte a teritoriului Daciei s-a aflat într-un permanent contact cu civilizația Vechii Elade și, totodată, cum cetățile dobrogene au fost multă vreme colonii grecești, este îndubitabilă prezența pe teritoriul nostru a muzicii grecești. Prin urmare, **sistemul modurilor grecești au acționat în unele zone geografice ale țării noastre în paralel cu sistemul muzicii dacilor, mergând pe căi diferite, dar având și puncte de contingență.**

În centrul sistemului muzical grec se înscria modul **dorian**, urma **frigianul**, **lidianul** și **mixolidianul**. Cu unele din aceste moduri se pare că era extrem de *întrudită* muzica tracilor, prin sistemul desăvârșit al “armoniilor eline”. Este vorba de **modul frigian**, de armonia frigiană prezentă în numeroase cântece populare, ceea ce demonstrează vechimea și persistența sa în timp. Spre exemplu, *tritonul fa - si*, acel *diabolus* în muzica de mai târziu, generat de modul hipolidian în octava fa, și hiperdorian, mixolidic în octava sol, este prezent la români venind prin tradiția ancestrală, strămoșească. La fel, muzica românească utilizează adeseori **modul lidian**, **hipofrigian**, în timp ce elinii își concentrau predilecția pentru dorian.

> Cvartele perfecte, înlănțuite două câte două, formează o septimă mică. Direcția cvartelor se îndreaptă în sens ascendent, înspre bemoli, iar, în sens descendent, înspre diezi. Combinând toate trei seriile, vom realiza o deplină succesiune cu profil diatonic.

Putem concluziona, că prin natura ei, muzica dacilor era **monodică**, și se edifica într-o construcție preponderent **diatonică**. Potrivit lui Strabon, temeiurile muzicii trace sunt **consonantice**. Această componentă provine din **caracterul eminamente vocal**, căruia îi era mai puțin proprie cântarea cromatică în această fază istorică. Modurile muzicii dacilor s-au putut organiza în scări heptatonice, ale căror posibilități sonore și intervalice sunt infinite. Muzica antică s-a îndreptat spre heptatonie, trecând nu prin pentatonie, ci printr-un sistem mai rudimentar. Despărțite printr-o secundă, două cvarte se plasează la baza muzicii antice, deci și dace.

> **Cântarea vocală**, solistică sau colectivă, conjugând într-o armonie perfectă poezia și muzica, ocupa în ierarhia artistică un loc de frunte. Genurile cântecelor despre care s-au păstrat mențiuni antice sunt: oda, peanul, imnul, cântecul de dragoste, cântecul de pahar, bocetul, epoda.

> Ritualurile în cinstea zeilor: Zamolxis, Apollo, Artemida, Dionysos, Cybela, Bendis, Cotys etc, se presupune că erau însoțite de muzică; aceste ritualuri aparținând credințelor dacilor, căroră li se adăugau și cele lumesti.

> Cei mai vechi cântăreți - **Orfeu, Musaioș, Tamiris** - erau traci, potrivit istoricului Strabon. Chiar dacă nici un autor nu determină în timp viața lui **Orfeu**, realitatea fizică a acestor nume legendare, cel puțin a lui Orfeu, este evocată de Eschil și Platon, Cicero și Ovidiu. Plutarh îl consideră pe Orfeu unicul cântăreț care nu a învățat de la nimeni, deoarece înaintea sa nu exista nici un muzician¹⁶. Părinții săi ar fi fost regele trac Oeagros și Caliope - după Platon; Admitem deci, că **Orfeu ar fi numele celui dintâi cântăreț demn de reținut**. Despre **Tamiris** știm și de la Plutarh că a fost “trac de nație”, în timp ce datorită lui Heraclit Ponticul, aflăm că vocea sa era cea mai sonoră și melodioasă din timpul său, precum și că ar fi autorul unei piese intitulată “Războiul dintre Titan și zei”. Iliada ne dezvăluie destinul tragic al lui Tamiris¹⁷.

Izvoarele antice amintesc și de alte nume de muzicieni traco-daci: Ismeniu, cântăreț din fluier, naiștii: Seutes și Ronax, chitariștii: Nikon, Magdis, Abaris. E menționată și existența unei formații muzicale care a cântat la nunta regelui trac Cotys.

Prin urmare, izvoarele muzicii trebuiesc căutate în lumea tracă. Potrivit “Geografiei” lui Strabon din Amesia: *“Muzica, la rândul ei, considerată dintr-un triplu punct de vedere - melodie, mișcare și poezie - dovedește aceeași origine tracă sau asiatică”*. Marele istoric al muzicii antice, Heraclie Ponticul, afirmă că *“întreaga muzică tebană* are o origine tracică”*¹⁸. Se poate spune că tracii erau cei mai buni maeștri din timpurile arhaice, din rândurile lor grecii au făcut eroi și zeități, patroni și protectori ai muzicii.

*

Muzica în Dacia romană.

Cucerirea Daciei de către legiunile lui Traian a declanșat procesul de romanizare a acestei provincii, a cărui finalitate va fi formarea poporului român. Sinteza obținută cunoscută sub denumirea daco-romană, va constitui prima etapă a procesului de ontogeneză a poporului român. După anul 106 e.n., Dacia devine o provincie cotropită, ceea ce prefigurează anumite particularități de care trebuie să se țină seama.

Esența osmozei muzicale daco-romane

Cultura și arta de tip roman sunt suprapuse stratului dac anterior. În timp ce romanii aduc cu ei formele cele mai caracteristice pentru muzica lor, dacii participă cu ruinele a ceea ce fusese altădată muzica lor oficială. Odată cu zdrobirea statului dac, este de presupus că s-a năruit și suprastructura sa cultural-artistică. Muzica ceremoniilor religioase și laice de curte, muzica ostășească, cu serbările, ritualurile și dansurile aferente, vor intra în dizgrație. Înlăturarea lor, chiar extirparea, se face conștient, oferindu-se în schimb modalitatea muzicală a Romei, din următoarele motive:

- romanii, nutreau față de cultura dacilor o concepție disprețuitoare, considerându-o barbară și primitivă.
- Reactivarea ritualurilor dace constituia un pericol, deoarece exista posibilitatea regenerării sentimentelor de libertate a Daciei, ceea ce coloniștii nu doreau.
- Obișnuiți cu o anumită artă muzicală, romanii, în mod firesc au adus-o cu ei introducând-o treptat în societatea dacilor, concomitent cu noile orânduiri.

Prin urmare, în spațiul geografic carpatodunărean, în

epoca următoare cuceririi romane, are loc un proces complex și de interferență între muzica populației băștinașe și muzica legiunilor romane. Prin simbioză se produce o apropiere între cele două culturi, care cu timpul vor fuziona.

Privite separat, între muzica dacilor și cea a romanilor se conturează *deosebiri* fundamentale:

- Cele două popoare nu participă cu același tip de muzică; în timp ce dacii vor fi reprezentați prin ***muzica de tradiție orală***, romanii vor contribui cu ***muzica oficială, profesionistă, militară***.
- Dacă muzica dacilor este expresie a ***trăirilor intense, profund interiorizată***, cea romană, se situează la polul opus, fiind o muzică ***exterioară de paradă, legată de ceremonii și serbări***. După retragerea aureliană, muzica ceremoniilor nu se mai practica, poporul rămânând străin de această muzică. Contribuția romanilor s-a manifestat, în cele din urmă, nu atât prin muzica oficială, ci prin ***cântecele*** cunoscute de cei care s-au stabilit definitiv, formându-și cămine cu femeile băștinașe. Cântecele lor, aduse în cea mai mare parte din peninsula de azi a Italiei, au putut exercita o puternică influență.
- La aceasta se adaugă și colosala contribuție a ***limbii latine***, care au determinat în muzică o anume melodizare a silabelor și cuvintelor, ritmuri, metri, dispunerea accentelor.

Prin urmare, contribuția dacilor și a romanilor la edificarea noii muzici se va concretiza în esență în combinarea elementelor muzicii orale a populației autohtone, băștinașe cu tipicul limbii latine, și el aflat într-un proces de redimensionare. Au contribuit, desigur, și unele particularități ale prozodiei limbii vorbite de daci, care s-a transmis în noua limbă, precum și structuri muzicale de origine latină.

Astfel a avut loc procesul genetic al ființei poporului român, al limbii și muzicii sale. Împletirea și coexistența muzicii de tip tradițional autohton cu ceea ce parvine prin intermediul coloniștilor a generat o vastă acțiune sintetizatoare, care nu se încheie odată cu retragerea aureliană (271). Acțiunea semnalată va dura secole la rând, impunând o nouă realitate muzicală:

Muzica proto-română

Înțelegem prin muzica proto-română aceea artă sonoră care a existat pe teritoriul țării noastre în perioada romanizării, perioadă care corespunde procesului formării poporului român.

După retragerea legiunilor și a administrației romane (271) și până la începutul secolului X, pământul Daciei a fost scena unor profunde mutații de natură politică și socială¹⁹, generate de năvălirea popoarelor migratoare și influența slavă. Așezată la marginea Imperiului roman, Dacia cunoaște migrația popoarelor (venite dinspre Asia spre apusul Europei) mai devreme decât alte ținuturi.

Distingem, prin urmare, două faze istorice:

- **prima, până în secolul VII**, privește migrările trecătoare ale goșilor, hunilor, gepizilor și avarilor.
- **a doua, până în secolul X**, se leagă de năvălirea, stabilirea și contopirea slavilor, în cadrul populației romanizate autohtone.

Fiecare fază se caracterizează prin trăsături ce-și determină natura după raportul de interferență creat între populația locală și năvălitori. Cu prima categorie de năvălitori, relațiile nu par să fi fost prea strânse și nici fructuoase, întrucât stadiul emancipării lor culturale era mult inferior băștinașilor²⁰. Pe lângă rolul negativ de a zădărniciii progresul și dezvoltarea societății, migrația popoarelor a avut aspectul pozitiv de dizolvare a societății sclavagiste și îndreptarea spre feudalism. La aceasta contribuie și acțiunea nobililor romani înavuțiți, prin a căror plecare populația autohtonă, meșteșugari și agricultori, găsesc noi posibilități de trai, prin ocuparea terenurilor și edificiilor părăsite.

Cu a doua categorie de migratori -slavii- se stabilesc relații de conviețuire, realizându-se un schimb reciproc de informații, cuvinte, obiceiuri. Procesul complex de interinfluență dintre proto-români și slavi se desfășoară într-o ambianță relativ calmă, soldându-se, în final, cu asimilarea acestora din urmă.

Teritoriul Daciei romane devine, în primul mileniu, obiectul sferei de dominare a două mari imperii: **roman** și **bizantin**. Incursiunile militare la Nordul Dunării ale armatelor bizantine ținesc înlăturarea unor forțe primejdioase, ca aceea a avaro-slavilor de după anul 600 e.n.; precum și instaurarea unei dominații, fie și de ordin extra-politic. Un nou val bizantin se produce la începutul secolului X, prin moneda bizantină care pătrunde până în partea superioară a Moldovei.

Către sfârșitul perioadei primului mileniu, apar forțe noi care candidează la dominația unor părți din teritoriul țării noastre: țarul bulgar vizează cucerirea nordului Dunării, iar în secolul X, ungurii vor organiza expediții a căror țintă va fi cucerirea teritoriilor intra-carpatiche, și înființarea unor colonii străine pe acest pământ.

În acest cadru istoric nefavorabil, complex, se plămădește ființa poporului român, a cărei definire se încheie la începutul secolului X. Concomitent procesului de etnogeneză, are loc cristalizarea limbii române, în care se contopesc elemente lexicale traco-dace, latine și slave, cu preponderența masivă a fondului roman (latina). Odată cristalizată, limba română nu va deveni închisă, ci se va îmbogăți, fiind receptivă la noile sugestii venite din partea grecilor, francezilor, germanilor, turcilor, ungurilor.

Concluzii

Fondul muzical autohton traco-daco-get se află la temelia procesului de etnogeneză, înrăurind masiv asupra constituirii a ceea ce va deveni ulterior muzica românească. În acest fel, ***esența muzicii românești pare să parvină din partea fondului traco-geto-dac.*** Învățăatul Dr. Fligier, în încheierea studiului său asupra originii românilor, stabilește că muzica noastră națională este mărturie că suntem descendenți ai vechilor traci, și continuă: “*Când am auzit întâia oară melodiile jumătate sălbătice, jumătate triste, deznădăjduite, ale românilor, numai-decât mi-am adus aminte de muzica, jumătate orgiastică, jumătate tristă, a vechilor traci și frigieni... Triste erau cântecele tracilor, frigienilor și carienilor...*”²¹.

Influențele multiple care au acționat asupra muzicii noastre au avut darul ***să-i lărgască cadrele sonore, să-i amplifice potențialul, fără să-i altereze cu nimic expresia străveche***²².

Prin urmare, muzica românească dispune de o individualitate stilistică viguroasă și originală, capabilă să asimileze, să se îmbogățească din contactul cu alte muzici, dar nicidecum să se dezintegreze.

Muzica românească este acea formă artistică sonoră care s-a plămădit pe teritoriul carpato-dunărean, exprimând viața și aspirațiile populației localnice, formată din contopirea elementului *traco-dac* cu cel *roman*. Muzica românească se identifică în perioada formării poporului român cu ceea ce se numește astăzi ***muzica populară***.

Dacă drumul etnogenezei muzicii românești parcurge într-adevăr aceleași traiectorii ca și formarea poporului român, atunci înseamnă că muzica noastră, îndată după cristalizare, apare calitativ diferită de muzica traco-geto-dacilor cât și de cea a romanilor.

Contopirea celor două filoane într-unul superior, cel român, echivalează, de fapt, cu dispariția lor sau cu încetarea de a mai acționa în stare pură a unuia dintre izvoare, așa cum atât limba geto-dacilor cât și latina, prin contopire, cu câștig de cauză pentru a doua, se autoelimină. Elementul muzical traco-geto-dac²³ deține supremația în procesul zămislirii muzicii române, dominând categoric asupra componentului latin, ce-și exercită prezența în cântec, mai mult prin limbă.

Muzica românească populară, odată cristalizată, va deveni factorul autonom, stabil și determinant în perioadele istorice următoare. De la acest tezaur vor porni liniile directe ale muzicii românești, religioase și laice, amatoare și profesionale, asigurând coloana vertebrală a ființei noastre muzicale.

¹ O. L. Cosma, *Hronicul muzicii românești*, Ed. Muzicală, București, 1973, passim

² Herodot, *Istoria*, II, apud. Cristian C. Ghenea, *Din trecutul culturii muzicale românești*, Ed. Muzicală, București, 1965, p. 4.

³ Ibidem

⁴ Romeo Ghircoiașu, *Contribuții la istoria muzicii românești*, Ed. Muzicală, București, 1963, p. 19.

⁵ Cristian C. Ghenea, *Din trecutul culturii muzicale românești*, p. 5

⁶ Octavian Lazăr Cosma, *Hronicul Muzicii Românești*, Vol. I, Epoca străveche, veche și medievală, Ed. Muzicală, București, 1973, passim. 14-15.

⁷ Dificultatea care intervine în acest moment își găsește originea în spațiul geografic locuit de traci, în care sunt cuprinse mai multe neamuri, inclusiv dacii, fiecare având particularități artistice, alături de unele trăsături comune. Relatările documentelor antice se referă în genere la muzica tracilor și nu în particular la spița geto-dacilor, așa încât este greu de delimitat manifestările specifice ale geto-dacilor, întrucât existau și între neamurile tracice: mysieni, frigieni, tracii propriu-ziși, geto-daci, carpocostiboci etc.

⁸ N. A. Blavațkaia, *Tracii la Marea Neagră*, 1954, apud. C. C. Ghenea, op. cit, p. 6

⁹ Realitatea incontestabilă, istorică, potrivit căreia dacii au făurit una dintre cele mai reductibile organizații statale și militare, pledează pentru ideea configurației sale unitare, ceea ce a determinat din partea artei geto-dace procesul de absorbție a tuturor influențelor exterioare, indiferent de gradul lor de intensitate.

¹⁰ În sprijinul originii trace a muzicii vin și următoarele dovezi: în vechime, Pieria, Olimpul, Pimpla, Leiberthros (locuri unde muzele erau cu deosebire cinstite) erau localități și munți ai tracilor, pe câtă vreme acum pe acestea le stăpânesc macedonenii.

¹¹ Chiar dacă Strabon nu se decide să indice cu precizie care arie muzicală, tragică sau

asiatică, a fost vitală pentru muzica Greciei, totuși ne lasă să întrevădem existența în preistoria muzicii dace a unei sfere muzicale atotcuprinzătoare, în care delimitările provenind dintr-o derivație stilistică zonală sau temperamentală comună unui neam nu se descifrează. Într-un stadiu primar, trăsăturile specifice poartă amprente generale, și numai cu timpul ele se individualizează.[vezi: O. L. Cosma, *op. cit.*, p. 18].

¹² George Breazu, *Muzica românească*, în: *Pagini din istoria muzicii românești*, Ed. Muzicală, București, 1966, p.89; cf. Quintilianus, A. Vonder Music. Berlin Hesse, 1937, p. 262.

¹³ Romeo Ghircoiașu, *Contribuții la istoria muzicii românești*, Ed. Muzicală, București, 1963, p. 20.

¹⁴ George Breazu, *Istoria muzicii românești*, București, 1956, p. 9; apud. O. L. Cosma, *op. cit.*, p. 18.

¹⁵ Prin afirmația că salturile nu erau mari nu trebuie să se înțeleagă inexistența acestora, ci faptul că frecvența lor era mai mică comparativ cu cea a formulelor melodice dispuse la intervale alăturate sau nu prea îndepărtate.

¹⁶ Cristian Ghenea, *Din trecutul culturii muzicale române*, București, Ed. Muzicală, 1965, p. 31; apud. O. L. Cosma, *op. cit.*, p. 35.

¹⁷ Deoarece îndrăznise să se considere mai înzestrat în arta cântării decât zeițele pe care le-a și luat în râs, acestea l-au orbit și i-au luat darul cântării, făcându-l să uite de liră. Disperat, Tamiris, s-a aruncat în râul Mesina.

¹⁸ C. C. Ghenea, *op. cit.*, p. 14; Romeo Ghircoiașu, *op. cit.*, p. 24-25.

***Teba**, era important centru muzical al Greciei.

¹⁹ Se încearcă reînvierea formelor ancestrale ale obștiilor sătești, întrucât valurile succesive de năvălitori - popoare migratoare - care semănau foc și sânge, au dus la imposibilitatea organizării unei forme politice și administrative superioare constante. Supusă unei permanente hărțuiri, populația autohtonă și-a canalizat preocupările înspre găsirea căilor de rezistență și supraviețuire, asimilând ceea ce găsea util din contactul cu popoarele migratoare.

²⁰ De fapt, **popoarele migratoare**, care erau triburi nomade de păstori și războinici, nu aduc forme de civilizație, ci, intrând în raza de acțiune a Imperiului Roman, devin beneficiarii influenței latine, ai căror adepți și propovăduitori vor fi și dacii romanizați.

²¹ George Breazu, *Pagini din istoria muzicii românești*, p. 21

²² Revine lui Hașdeu meritul de a stabili dacă dacii au fost la fel de prozaici ca și romanii; el afirmă: "*Dacă vom pune dară în cumpănă natura prozaică a Romanilor și geniul poetic al Dacilor; va fi legitim a conchide că admirabilele noastre doine, negreșit ca gen, nu ca materie, sînt moștenite de la aceștia din urmă. Astfel, Cantemir avea dreptate de a căuta pe doină la Daci*". [B. P. Hașdeu, *Doina. Originea poeziei populare la Români*].

²³ Un argument edificator în sprijinul acestei afirmații îl reprezintă **dansurile** sau **jocurile**, care nefiind legate de text, s-au perpetuat fără să fie nevoie să se adapteze la structura unei limbi. Și asupra dansurilor s-au exercitat influențe, îndeosebi romane. Muzica romană și cea traco-dacă au dispărut, în timp ce dansurile au răzbit peste veacuri. Așadar, **dansurile păstrează cel mai autentic tradiția traco-geto-dacă**.

Nume din Cartea VieTii

Ana – mama proorocului Samuel

Corneliu C.

„Ana se ruga Domnului cu sufletul amărât și plângea! Ea a făcut o juruință și a zis: «Doamne, Dumnezeul oștirilor! Dacă vei binevoi să cauți spre întristarea roabei tale, dacă-Ți vei aduce aminte de mine și nu vei uita pe roaba Ta, și dacă vei da roabei Tale un copil de parte bărbătească, îl voi închina Domnului pentru toate zilele vieții lui, și brici nu va trece peste capul lui...»; ea stătea multă vreme în rugăciune înaintea Domnului” (I Regi 1, 10-12).

*

Ana, soția lui Elcana, un levit dintr-o familie apreciată, a fost cea mai iubită soție din cele două soții pe care le avea acesta. Dar suferința ei provenea din faptul că nu avea copii. Suferința ei era mărită și mai mult de batjocura pe care o primea de la cealaltă soție legală a lui Elcana. Ea simțea disprețul celeilalte pentru că nu avea copii, în timp ce Penina avea copii. Copiii erau atunci semnul valorii și binecuvântării din partea lui Dumnezeu între oameni. De aceea, Ana a plâns mulți ani. Ana a fost o fiică a lacrimilor. Plânsul acesta a apropiat-o de Dumnezeu.

Caracterul deosebit al Anei se vede din toată comportarea ei, atât față de familie, cât și față de Dumnezeu, pe Care Îl slujea din toată inima. Ana mergea în fiecare an la Casa Domnului împreună cu soțul ei, să se închine.

Ana când se ruga era tristă și plângea. Ea spunea Domnului întreaga ei durere. Ce mare har este să mergi înaintea lui Dumnezeu cu starea ta, să ai încredere că El te va înțelege și te va ajuta! Ana avea încredere că Dumnezeu are toată puterea, și poate schimba lucrurile și împrejurările în bine. Credința Anei o așează în Panteonul lui Dumnezeu.

An de an, mergând la Templu, Ana se ruga, deși nimic nu se va schimba în viața ei. Copilul, pentru care se ruga atât de mult, nu venea. A avea încredere că Dumnezeu te ascultă, deși nu vezi nici un strop de rouă peste sufletul tău, înseamnă că ai o credință mare. Ana se ruga cu credință mare înaintea Domnului la Șilo.

Timpul de rugăciune îndelungat era o încercare din partea lui Dumnezeu pentru Ana. Ea se întrista, dar nu se descuraja, crezând din toată inima că Dumnezeu o ascultă, și mai devreme sau mai târziu, îi va împlini dorința.

Întristările noastre aduse la cunoștința lui Dumnezeu, dintr-o inimă curată, cu credință mare, sunt schimbate în bucurii la momentul stabilit de El. Nu trebuie să ne agităm, nu trebuie să ne descurajăm, ci să așteptăm în liniște, cu încredere, ajutorul Domnului, care va veni la timpul hotărât de El.

Elcana era cu familia la Șilo. Acolo aduceau jertfă, stătea la masă cu familia sa, apoi se prezentau înaintea Domnului cu mulțumiri și cu cereri, pentru că drumul spre Tronul Harului a fost deschis prin darul de jertfă.

Pentru creștini drumul spre Tronul de Har și de Îndurare a lui Dumnezeu a fost deschis prin jertfa Mântuitorului Iisus Hristos și acum ne putem apropia, cu deplină încredere, de Dumnezeu, dacă trăim în lumina prezenței Sale.

Ana nu a căutat ajutor pentru problema ei în altă parte, ci la Dumnezeu. Ea a apelat la El având ferma convingere ca numai El o poate ajuta. Credința Anei a dus-o la rugăciune. Rugăciunea ei a rămas impresionantă. Excelența rugăciunii, insistența și maturitatea rugăciunii ei a rămas pilduitoare pentru noi. Rugăciunea Anei este însoțită de lacrimi. Ea nu se roagă superficial, de la suprafața gândirii, ci din adâncul inimii și durerii. Ea își „vârsa sufletul înaintea Domnului” și Dumnezeu a ascultat-o dându-i pe Samuel. Samuel este fiul rugăciunii ascultate.

Ana l-a primit pe Samuel în dar de la Dumnezeu și ea l-a redat Domnului. Dumnezeu a binecuvântat pe Israel cu acest copil, care devine un om sfânt, înțelept și folositor poporului

său. El devine profet, judecător și conducător al lor. Ana prin viața ei sfântă, rugându-se, a dat poporului ei un bărbat ales, cu mari calități, un om al lui Dumnezeu.

Credincioșii care doresc ca urmașii lor să slujească lui Dumnezeu în Casa Sa, trebuie să se roage pentru acest lucru de timpuriu, apoi să nădăjduiască în harul divin. Rugăciunea este viața sufletului celui credincios, dar trebuie să ne rugăm după voia lui Dumnezeu, căci altfel rugăciunea noastră va fi zadarnică.

Să învățăm din viața Anei:

- mergea la Casa Domnului;
- stăruia în rugăciune;
- avea o inimă curată înaintea lui Dumnezeu;
- avea credință mare;
- cererea ei a fost după voia lui Dumnezeu;
- promisiunea pe care a făcut-o Domnului a plinit-o cu bucurie.

Ana s-a bucurat și a slăvit pe Dumnezeu căci Dumnezeu i-a ascultat rugăciunea și i-a împlinit dorința. În marea ei bucurie, Ana a compus o cântare în care zice: „Mi se bucură inima în Domnul, puterea mea a fost înălțată de Domnul; (...) mă bucur de ajutorul Tău. Nimeni nu este sfânt ca Domnul; nu este alt Dumnezeu decât Tine; nu este stâncă așa ca Dumnezeul nostru. (...) Domnul este un Dumnezeu care știe totul... El ridică din pulbere pe cel sărac, ridică din gunoi pe cel lipsit. Ca să-i pună să șadă alături de cei mari. Și le dă de moștenire un scaun de domnie îmbrăcat cu slavă. (...) El va păzi pașii preaiubiților Lui” (I Regi 2, 1-9).

Biserica și cele trei cercuri

Cristian Șerban

Două cercuri închide omul, până la dreapta și obșteasca Judecată. Primul cerc este cel al *vieții pământești*, pentru că din pământ ne-am născut, în pământ ne vom întoarce. Al doilea cerc este *de la judecata particulară până la scaunul Judecății de apoi*. Sf. Maxim Mărturisitorul ne spune că la Judecată se va înfățișa toată zidirea cea cerească și pământească. Există însă și un al treilea cerc; prin comparație se poate vorbi de cercul cel mai dorit, cel al *vieții veșnice*.

Concordanța acțiunilor oamenilor, cu voința Sfintei Treimi poate aduce bucurie infinită în toate cele trei cercuri¹. Ceea ce se întâmplă în primul cerc, se poate numi viață. În al doilea cerc, avem viața vieților, iar în al treilea viața veșnică. Temporal omul trece prin veac, veacul veacului și vecii vecilor.

Sub pronia divină aproape tot ce ne înconjoară este cerc. Afeliul, longitudinea, meridianele, circuitul apei, mișcarea planetelor, mediul înconjurător, habitatul, curcubeul, mișcarea de revoluție, echinoctiul, zodiacul - toate au legătură cu cercul. Cerc este un cuvânt ce provine din lat. *circulus*, dar și din cuvântul de origine anglo-saxonă *circul*. Cerc prin demonstrația lui Euclid este și circumferință. Dacă cerc este ceea ce înconjoară, atunci Dumnezeu care înconjoară tot este circumferință, pentru că El circumscrie tot.

V. Lossky vorbește de un geocentrism spiritual, ci nu fizic în care Pământul este în mod spiritual central². Tot el spune că cele șase zile ale creației, corespunzând zilelor săptămânii, sunt stadii mai curând ierarhice decât cronologice. Diferențiind elementele create simultan în prima zi, ele definesc sferele concentrice ale ființei, în centru cărora omul, se regăsește pe sine însuși³.

Temenii antropocentrism, geocentrism, teocentrism, atât de des folosiți în tratatele de teologie indică circumscrierea. Dumnezeu este cel care circumscribe iar dacă vorbim de Biserică, ceea ce este Dumnezeu pentru om, aceasta este Biserica pentru credință.

Biserica în engl. *church*, ger. *kirche*, sued. *kyrka*, dan. *kirke*, isl. *kirkja*, este un termen derivat din *kuriakon*⁴ (Casa Domnului), termen din greaca veche. Biserica este Casa Domnului, iar creștinul vine aici în ziua Domnului (gr.veche *i kiriaki*). Deci, și Biserica are putere să circumscribe și Biserica poate fi cerc, acest lucru reieșind și din asemănarea etimologică: engl. *circle*, fr. *le cercle*, sp. *el círculo*, it. *il circolo*, bul. *cqrkva*, gr. *kri'kos*, *ki'rkos*.

În vremurile de dinainte de căderea adamică poate că nu ar fi fost nevoie de Biserică și de acțiunea ei dumnezeiască, ce provine din propovăduirea Evangheliei lui Hristos sau coborârea darurilor Duhului Sfânt. Aceasta pentru că la începuturi omul gândea teocentric. În paradis, omul își activa funcțiile teocentric⁵. Din păcate după căderea perechii edenice și până astăzi omul a fost și este mai preocupat de sine, astfel că s-a făcut pasul de la teocentric spre egocentric.

NOTE

¹ tot atâtea ca număr ca Persoanele trinitare

² Vladimir Lossky, *Introducere în Teologia Ortodoxă*, Ed. Enciclopedică, București, 1993, p 85.

³ Ibidem, p 86.

⁴ conform, Easton' s 1897 Bible Dictionary

⁵ Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu, Diacon Doru Costache, *Introducere în Dogmatica Ortodoxă*, Ed. Libra, 1997, p 134.

Mai este vreo speranță?

*Dr. Iosif Niculescu
medic, veteran de război*

Nimeni până astăzi nu a reușit a da un răspuns acceptabil și valabil întrebării: *se repetă oare istoria?* Absența dezlegării acestei șarade are, totuși, o explicație. Faptele istorice nu se pot repeta cu exactitate deoarece trăind în lumea spațio-temporală, aceste două coordonate neîncetat schimbabile, fac imposibilă repetarea. Dacă, însă, vom cerceta nu faptul istoric, ci *împrejurarea istorică* vom rămâne deosebit de mirați, constatând că aceea ce numim convențional împrejurare istorică se poate repeta cu o precizie uluitoare. Acest fapt are o însemnătate la care nu ne trece prin minte să ne gândim, fiindcă ea implică ceva neașteptat, adică *viitorul*.

Ca să fim înțeleși vom fi siliți să dăm exemple. Luăm unul singular și suprem și care va putea servi ca etalon.

Este vorba de „împrejurarea istorică” a condamnării la moarte a Domnului Iisus Hristos.

Justificarea juridică a acestei condamnări și a execuției care a urmat, a fost una de ordin național. Conducătorii poporului iudeu din acea vreme, aparent se aflau dezbinați în ceea ce privea raporturile lor cu ocupantul militar al Iudeii. Unii se prefăceau că sunt aliați cu Romanii („nu avem alt rege decât pe Cezarul”), iar alții erau fâțiș împotriva ocupantului.

În adâncul sufletului lor, toți urau de moarte pe Romani. Deoarece Mântuitorul Iisus Hristos nu aparținea nici uneia din cele două partide, fiecare a crezut că dacă nu este al unuia din partide, însemna că este cu cealaltă. În acest fel, orbii de pasiunea naționalistă greșit înțeleasă, și unii și alții L-au urât. Mândria i-a împins să pună pe socoteala imperialismului roman starea deplorabilă în care se aflau. Deși, dacă ar fi stat să

mediteze asupra istoricilor prin prisma profețiilor de care nu fuseseră niciodată lipsiți, ar fi putut să-și dea seama că Legământul (Contractul) lor cu Iahweh, fusese neîncetat încălcat, iar în vremurile din urmă reușiseră a înlocui legea dată prin Moise cu niște prevederi care nu mai reprezentau această lege așa cum fusese edictată, ci reprezentau niște interpretări ale Legii, făurite pe baza unor obiceiuri de sorginte umană. În cursul celor trei ani și ceva de propovăduire, Domnul Iisus Hristos le atrăsese atenția asupra acestei devieri spirituale. Factorii de răspundere, Bătrânii și Fariseii, ca și Clerul superior în loc să mediteze asupra acelor atenționări, au făcut din ele capete de acuzare. Și așa s-a ajuns ca dintr-un proces religios să se ajungă și la un proces politic, prin care Pilat din Pont a fost implicat și silit a trece de partea celor care doreau din tot sufletul condamnarea la moarte.

Gestului suprem al Procuratorului Pilat, „spălarea pe mâini”, viclenie prin care el spera să iasă din încurcătură, i-a urmat gestul fatal al lui Caiafa, care și-a sfâșiat vestmântul arhieresc, proorocind pentru ultima oară, arătând că el este ultimul arhieru descendent din Aaron și conducător suprem al Bisericii Mozaice.

Dar nu aceasta este împrejurarea istorică pe care vrem să o dăm ca exemplu. Ea este consecința tuturor faptelor istorice petrecute cu ocazia procesului, condamnării și executării Domnului Iisus Hristos. După moartea nespus de repede survenită, condamnatul cunoscut ca un fidel executant al legii lui Moise, care cum se știe mergea la Templu împlinind toate prevederile Legii, ar fi trebuit să se afle în atenția preoțimii lor, să i se ofere asistența religioasă bine cunoscută și respectată, iar după moarte, de asemeni să i se acorde atenția obligatorie pe care Legea o impunea. Sfintele Evanghelii pomenesc cu precizie amănuntele execuției. Nu se vorbește despre prezența vreunei fețe bisericești. Ritualul post mortem este împlinit de doi ucenici de taină, Iosif și Nicodim, oameni de seamă ai societății israelite a vremii, dar nu preoți, nici măcar leviți (ajutor de preoți), precum și câteva femei, care după cum se știe nu aveau nici un rol oficial în treburile

religioase. În limbajul nostru popular folosit pentru astfel de împrejurări, se spune că: „a fost lăsat să moară ca un câine”.

Aceasta este împrejurarea istorică. Rezultatul? De aproape două mii de ani poporul iudeu nu mai are preoți și nici altare la care să aducă jertfe, indiferent de ce tip, Zeului lor! Și să se știe că încercările de a reface cele pierdute nu au lipsit. Nereușita are mai multe explicații. Una dintre ele și pe care o știa și Sf Ap. Pavel, a fost și este că Dumnezeu tot așteaptă întoarcerea la pocăință a acestui popor, care nu și-a pierdut nici credința și nici speranța ieșirii de sub mânia. Numai că Dumnezeu-Iahweh își tine Cuvântul-Promisiune spus în repetate rânduri prin prooroci: „Întoarceți-vă către Mine și Eu mă voi întoarce către voi”. Până astăzi această „metanoie” nu s-a petrecut.

Vine acum o legitimă întrebare: de atunci și până azi s-a mai întâmplat undeva și cândva ca preoțimea să-și lase vreun condamnat, pe drept sau nu, dintre sufletele ce le-au fost încredințate fără asistență religioasă în astfel de împrejurări? Cine a stat să le numere?

Și ca să nu ne ducem prea departe în spațiu și timp, să privim la istoria noastră, recentă și chiar foarte recentă.

Primăvara lui 1938. Printr-un proces înscenat, cu condamnarea formulată înainte de judecare, Corneliu Zelea Codreanu este condamnat la închisoare. O condamnare aparent ușoară pentru o vină imaginară. Măsură de abilitate politică, menită a nu irita prea tare opinia publică și numeroșii partizani ai condamnatului. Dar la câteva luni de la acest act infamant, în dimineața de 30 Nov., opinia publică românească află cu stupeoare că deținutul Corneliu Zelea Codreanu, alături de 13 alți deținuți, dintre partizanii lui, au fost împușcați fiindcă au vrut „să fugă de sub escortă!”. Curând se află amănuntele acestei execuții. Strangularea după un străvechi rit existent în Spania medievală, în care uciderea se face prin strangulare progresivă, călăul stând în spate și răsucind un fel de „Toumiquet”, un fel de juvăț, care chinuiește condamnatul printr-

o lentă strângere a juvățului.

Putem spune că în acele minute au zburdat de bucurie toți diavolii din lume. Mureau chinuiți 14 creștini ortodocși, declarați prin fapte sprijinitori ai Bisericii.

Asistență religioasă? Nu numai că nici nu a fost vorba de așa ceva, dar fapt uluitor și care face ca această „împrejurare istorică” să semene ca metodologie cu execuția Mântuitorului Iisus Hristos, se află că în cazul celor 14 români, nu numai că au fost executați ca niște câini, dar ordinul de execuție a fost semnat de însuși Patriarhul României din acea vreme, care, ciudățenie istorică, era și primul patriarh al întregii Români.

Puțini știu că la câteva luni, Caiafa românilor a murit de o boală de sânge la Nisa unde însoțit de medicul curant, Dr. Tache Frumușanu, se duse în concediu de „odihnă”.

Și după cum se spune, în fața acestui păcat cumplit Dumnezeu „a tăcut”. Cât? Numai 7 ani, după care a trimis drept „corecțiune” armatele bolșevice, despre care Corneliu Codreanu susținuse că de vor veni în România o vor îndiavoli.

Și așa a fost!

Și pentru că pătura politică, religioasă și în parte intelectuală română nu a iubit naționalismul lui Codreanu, de dreapta cum se zice, le-a trimis pe „cei de stânga” care iubitori ai culorii roșii, au făcut să curgă din abundentă sângele românesc și nu numai sânge, ci și lacrimi din belșug. Un nou și îndelungat prilej de bucurie a lui Lucifer și a aderenților lui atât din lumea de dincolo cât și mai ales din aceasta. Le-a pus în frunte doi „conducători” de aleasă specie, primul cu frumos nume românesc, dar care nu prea știa românește, iar celălalt deși o știa, nu o prea putea pronunța corect. Semăna cu Demostene, doar că nu a reușit performanțele grecului. În orice caz era botezat creștin ortodox, având privilegiu de a avea o mamă de la țară credincioasă și cu frică de Dumnezeu, care nu i-au fost de nici un folos fiului acesteia.

Și iată-l pe bietul bâlbâit și fără nici o meserie, că ajunge sus în fruntea bucatelor și se apucă de treabă. Inspirat de mărețele înfăptuiri ale înaintașilor lui, faraonii, se apucă de zidiri

mărețe și - pentru că în România nu au existat pustietăți, silit spre a-și înfăptui mărețele planuri -să dărâme cocioabe și palate, ba chiar și Biserici. I-a mers până la Biserici, când supărându-L pe Dumnezeu, a ajuns și el sub osândă. Și iată, din nou aceeași „împrejurare istorică”, este condamnat la moarte printr-un proces parodic și executat ca și alți înaintași „ca un câine”. Deși avea de partea lui o mulțime de preoți, care-i acceptase nesăbuitele sale fapte, nu s-a învrednicit de nici un fel de asistentă religioasă, care în cutumele moderne se acordă oricărui condamnat, indiferent de religie sau sectă. Și pentru ca moartea să-i fie mai de pomină, Lucifer prin „oamenii săi” a așezat lucrurile în așa fel ca execuția să aibă loc în dimineața în care creștinii ortodocși din România se pregăteau să se ducă la Sfintele Biserici spre a participa la marea prăznuire a Nașterii celei miraculoase. Ciudată coincidența! Numai atât! Și nimeni nu a zis nimic!

Atunci, la Ierusalim și-a spus Cuvântul Dumnezeu după 37 de ani (n.red.: până în anul 70!). Atâta a așteptat pocăința care nu a venit. La noi, prima oară 7 ani. La repriza a doua (ce grozavi sunt românii?) au trecut 16 ani? Cât va mai dura? Mai este posibilă „metanoia?” - *1 Iulie 2006*

Despre Sfintele Icoane –

importanța și celebritatea lor

Stelian Gomboș

Sfintele icoane formează un mare tezaur spiritual al Bisericii. Despre sfintele icoane s-au spus multe, de către teologi, și s-au scris volume întregi. Înaintașii și Sfinții Părinți au vorbit despre rolul lor, duhovnicesc și dogmatic în același timp, și ne-au învățat să ne închinăm la icoane ca la înșiși sfinții care sunt închipuiți pe ele. „Căci cinstea dată icoanelor se urcă la chipul cel dintâi” spune Sfântul Vasile Cel Mare.

Mulți consideră sfintele icoane mai mult ca valori artistice și istorice decât ca obiecte putătoare de har și sfințenie. Ei admiră îndeosebi vechimea, culorile, măiestria și arta cu care sunt lucrate. Dar nu surprind, nu simt duhul care vibrează și se transmite prin aceste sfinte obiecte!...

Prin intermediul sfintelor icoane, noi suntem permanent în comuniune cu Hristos, cu Fecioara Maria – Născătoarea de Dumnezeu și cu toți sfinții, prin sfânta rugăciune. Prin icoane întreținem un continuu dialog cu Creatorul cerului și al pământului și cu toți sfinții. Este suficient numai să vezi o icoană, să îngenunchezi în fața ei, că te și înalți, imediat, cu mintea la Hristos. Desigur, ne putem ruga și fără să avem în față icoane, dar creștinul obișnuit își adună mintea cel mai ușor și intră în atmosfera rugăciunii, stând în fața unei icoane făcătoare de minuni, și, de fapt, toate icoanele pot fi făcătoare de minuni!... Atunci simte imediat Harul Sfântului Duh în inima sa, simte o prezență divină continuă, căldură și încredere duhovnicească, pe care le-ar simți mult mai greu dacă s-ar ruga în lipsa unei astfel de icoane!...

Cu alte cuvinte sfintele icoane *scurtează calea între cer și pământ*, întrețin un permanent dialog între Dumnezeu și om, îl

urcă pe om spre cer, după măsura smereniei lui și îl coboară pe Dumnezeu spre pământ, după nemăsurata Lui dragoste!...

În cele ce urmează doresc să prezint, pe scurt, trei dintre cele mai renumite icoane care se află la noi în țară. Una dintre cele mai vechi și mai vestită icoană de pe pământul țării noastre este, fără îndoială, **Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului din Mănăstirea Neamț**, atât din punct de vedere istoric cât, mai ales, spiritual. Este destul de greu să vorbești, astăzi, despre tot ce a însemnat această sfântă icoană, de-a lungul celor șase secole de existență pe pământul binecuvântat al Moldovei.

Să ne gândim mai întâi la atâtea generații de călugări cuvioși, care s-au nevoit în Mănăstirea Neamț și care au fost îndemnați, supravegheați și mângâiați de duhul celei mai curate evlavii prin această minunată icoană. Să ne gândim că mii de monahi, din care unii au devenit mari sfinți, s-au rugat ziua și noaptea la această sfântă icoană și i-au închinat atâtea imnuri, acatiste, paraclise și cântări de laudă. I s-a cerut ajutorul pentru voievozi, pentru poporul nostru dreptcredincios, pentru țară, pentru sănătoși și bolnavi, pentru buni și pentru mai puțin buni, pentru toată lumea. Să ne gândim la toți voievozii din Țara Moldovei, care veneau negreșit an de an să-și plece frunțile la icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Neamț, cerându-i acoperământul și rugăciunile, atât în vreme de liniște cât, mai ales, în cele de restriște. Să ne gândim la pelerinajele de mari proporții ale credincioșilor noștri de pe toate meleagurile care veneau, și vin în continuare, să se roage, să se întărească în credință datorită acestei sfinte icoane. Darul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu îi ajuta pe toți: domnitorii dobândeau curaj și biruință în lupte, călugării obțineau ajutor împotriva patimilor și negrăite mângâieri duhovnicești, credincioșii primeau binecuvântare și tărie în necazurile vieții, bolnavii dobândeau sănătate, săracii răbdare în suferință, bătrânii sfârșit bun și creștinesc. Fiecare primea, și primește, după credința și eforturile sale. Nimeni nu se întorcea sau nu se întoarce, acasă, supărat și dezamăgit!...

Această icoană a fost dăruită Domnitorului Alexandru Cel Bun al Moldovei de către Împăratul bizantin Manuel Paleologul, în anul 1401. Este adevărat că lipsesc documentele din acea epocă care să ateste acest fapt. Pentru că întotdeauna lucrurile mari, închinare spre slava lui Dumnezeu, se făceau fără documente. Totuși sunt destule însemnări mai târzii, care demonstrează în mod convingător că icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Mănăstirea Neamț este de origine bizantină, că este adusă de către Alexandru Cel Bun, că este miraculoasă protectoare a călugărilor și a oamenilor de rând!...

Această icoană este foarte bine păstrată până astăzi. Are mărimea de 1 m/1,20 m și este îmbrăcată în argint aurit din timpul starețului Neonil adică din anul 1850. În tot acest timp a stat în naosul bisericii mari (ca și astăzi), într-o strană specială (tron) așezată puțin către absida (latura) nordică a bisericii. Să se rețină faptul ea are două fețe: Maica Domnului cu Pruncul pe mâna stângă – în față, iar pe verso este pictat Sfântul Mare Mucenic Gheorghe – Purtătorul de biruință.

De remarcat faptul că, până astăzi, domnitori, cronicari, boieri de sfat, scriitori, credincioși de la sate și orașe, călugări, sihaștri și preoți, turiști din țară și de peste hotare vin să admire și să-și plece frunțile înaintea icoanei Maicii Domnului de la Neamț și fiecare primește ajutor după credința lui. Se închină, o sărută, se sfințesc și sfințesc icoana cu lacrimile, cu credința și cu căldura inimii lor!...

O alta dintre cele mai importante icoane săvârșitoare de minuni din țara noastră este cea de la frumoasa Mănăstire Dintr-un Lemn, din Județul Vâlcea, importantă ca frumusețe artistică și grad de conservare și mai ales, deosebită pentru rolul ei spiritual pe care l-a avut dintotdeauna pentru mănăstire și pentru credincioșii din zona Olteniei dar nu numai. Tradiția veche locală spune că un cioban ar fi văzut-o pe Maica Domnului, care i-a poruncit să taie din poiană un stejar falnic și să facă din el o biserică mică de lemn. Tăind stejarul, ar fi găsit în tulpina lui acest

prețios odor – Icoana Maicii Domnului.

Paul de Alep amintește în însemnările sale că un călugăr sihastru a găsit această sfântă icoană agățată de tulpina unui stejar, din care a auzit acest glas: „Dorința mea este ca tu să faci aici pentru mine o mănăstire din acest stejar”.

Așa a luat ființă în prima jumătate a secolului al XVII – lea (1634 – 1636), o bisericuță de lemn, cu hramul „Nașterea Miciei Domnului”, în care s-a păstrat o vreme sfânta ei icoană până la zidirea bisericii mari din piatră.

După părerea celor mai autentici specialiști, această icoană este de origine bizantină, din epoca împăraților paleologi și ea a ajuns la noi, probabil, odată cu căderea Constantinopolului sau, ulterior acestei date. Dincolo de datele istorice, însă, această icoană este o perlă a icoanelor vechi din România. Ea este așezată în catapeteasmă (iconostas) și are dimensiuni foarte mari, fiind înaltă de 1,50 m și lată de 1,10 m. Poate este cea mai mare icoană a Maicii Domnului – făcătoare de minuni de la noi, din țară. Este o adevărată Împărăteasă a icoanelor românești și sufletul Mănăstirii Dintr-un Lemn!...

Însuși felul cum a fost descoperită și păstrată atât de bine până astăzi este o dovadă incontestabilă că această icoană este făcătoare de minuni, în primul rând cu ea însăși!... După obiceiul locului, icoana nu este scoasă pe câmp în timp de secetă ca altele în schimb este renumită vindecătoare de boli și suferințe omenești pentru care fapt este foarte vizitată de către foarte mulți oameni cu diferite cereri și suferințe urmând ca, pentru rugăciuni și pentru darul sfintei icoane din acest minunat lăcaș să dobândească sănătate, ușurare, mângâiere, încredere în viață și nădejde în Dumnezeu!...

Dorim să încheiem acest material cu prezentarea **Icoanei Maicii Domnului – Făcătoare de minuni de la Mănăstirea Nicula, Județul Cluj**. Această vestită icoană a fost pictată pe lemn în anul 1681, de către preotul Luca din Iclod și donată, mai târziu, Mănăstirii Nicula, unde se păstrează până astăzi.

Prin Harul Duhului Sfânt și cu rugăciunile Maicii Domnului, această icoană a plâns de mai multe ori cu lacrimi adevărate și a devenit vindecătoare de boli. Unii credincioși care se închină cu evlavie la ea se fac sănătoși, se izbăvesc de primejdii și sunt apărați de necazuri cu rugăciunile Preasfintei Fecioare Maria. Alt mare dar al acestei sfinte icoane este că, în fiecare an – la 15 August – Hramul Mănăstirii Nicula – în cinstea ei se adună sute de mii de credincioși din toată țara, așa încât Mănăstirea Nicula a devenit, în ultimii ani, unul dintre cele mai mari și mai vestite locuri de pelerinaje nu numai în țară dar și în Europa!... Pregătirea pentru acest hram se face cu câteva zile înainte, când sute și mii de oameni îmbrăcați în haine de sărbătoare pornesc, pe jos, spre această mănăstire. Este caracteristic acestui hram faptul că majoritatea pelerinilor vin în procesiune cu icoane ale Maicii Domnului, purtate în general de către copii și tineri. Pe cale merg rugându-se sau rostind cântări bisericești închinare Sfintei Fecioare!...

Așadar, se cuvine ca noi să avem mare credință în mila cea nemărginită a Domnului nostru Iisus Hristos, ca, prin rugăciunile Preacuratei Maicii Sale și cu ajutorul acestor sfinte icoane să ne vindece, să ne miluiască, să ne poarte de grijă și să ne mântuiască sufletele noastre, dacă mai credem în așa ceva!...

